

Tarihteki Anarşist Kadınlar (2)

s 24

Kadınların Vicdanı Reddediyor Savaşı

s 10

Barikattaki Kadınlar

s 28

Rekabetin Reçetesi Hamilelik Dopingi

s 19

meydan

1 TL

www.meydangazetesi.org

"İnsan ancak kendi kadar özgür insanların arasında özgürdür"

AYLIK
ANARŞİST
GAZETE
SAYI: 32
MART
2016

Devletin savaşına, otoritenin baskısına, patronun sömürüsüne, yaşamın talanına, ayrımcılığa ve adaletsizliğe, erk'ek şiddetine

KADINLAR DİRENİYOR

s 2

Anarşist Kadın

Kadının yok sayıldığı, görmezden gelindiği ataerkil sistemde; evde, işte, okulda, sokakta tacize, tecavüze uğrayan, savaşlarda katledilen, katledilmiş bedenleri sokaklarda "teşhir" edilen biz kadınların mücadelesi oldukça önemli bir yerde duruyor. Bizler her yıl olduğu gibi bu 8 Mart'ta da özgür bir yaşama olan inancımızla hep birlikte sokaklara çıkacak kadınlar olarak, Meydan Gazetesi'nin 32. sayısını hep beraber hazırladık.

Gazetemizin bu sayısında; tacize karşı sokakları, ulaşım araçlarını "erkek var taciz var" sözleriyle donatan ve son süreçte dikkatimizi çeken Tacize Karşı Kadınlar'la tanıştık. Hepimizin farklı sebepleri, ortak bir amacı vardı; kadına karşı yürütülen bu topyekün savaşı sona erdirmek. Vicdani Retçi Kadınlar savaş karşıtı yorumlarını yazdılar dört bir yerden. Bu savaşta devlet ve erkek şiddetiyle katledilen kadın kardeşlerimiz elbette isyanımızdı yine. Yaşadığımız savaş TC sınırlarını aşıyordu tıpkı savaş yüzünden yaşam alanlarını terk ederek sınırları aşan göçmen kadınlar gibi. Sınırlar aşılmaya başlanınca yaşama olan umudu kaybetmek var, kazanmakta. Ancak biliyoruz ki direnen kadınlar kazanır.

Patronların bir yandan emeğini sömürdüğü bir yandan "kadın" gerekçesiyle işten attığı kadın işçilere yoğunlaştık. Cinsiyetinden ötürü ezilen bir tek kadın değil elbette. LGBTİ bireylerin yaşadıkları sorunların canlı örneği diyebileceğimiz, Menemen T Tipi Cezaevi'nde tutsak olan trans kadın yoldaşımız Esra'nın yanına uğradık. Esra'nın demir parmaklıkların arkasından inancımıza kattığı inanç ve umudumuza kattığı umutla; Kürdistan'da hendeklerin ardında umudu yaratan ve yaşatan kadınlara; Karadeniz'in yaşam için isyan eden kadınlarına; oradan da geçmişe, ta 1871'de Paris'in dar sokaklarında inşa ettikleri barikatlarla burjuvaziye dünyayı dar eden kadınlara katıldık.

Anarşist geleneğimizde ki kadınları anlattık; yüzlerce yıl önceden, binlerce km öteden kadın yoldaşlarımızın yayınlarını derledik. Doldu bir içerikle, gazetemizin 32. sayısını matbaaya verdik.

Gazetemizi coğrafyanın dört bir yanında dağıtarak kadın mücadelemizdeki sözümüzü daha da yaygınlaştırmayı amaçlıyoruz. Devletin, kapitalizmin ve ataerkinin bizlere açtığı savaşı sona erdirebilmek için, yaşamı savunmak için sözün eyleme, eylemin söze dönüşmesi kaçınılmazdır. Bizler Anarşist Kadınlar olarak; sözümüzle, eylemimizle sokaklarda olmayı sürdüreceğiz.

Taş atan, taş üstüne taş koyan ve bunları yaparken elini taşın altına koymaktan geri durmayan tüm kadınlara teşekkür ediyor, dayanışmayla selamlıyoruz. 8 Mart'a sayılı günler kala, meydanlarda buluşmak umuduyla...

İnsanlık tarihinde erkek, iktidarlı ve devletli toplumlara geçiş ile birlikte, iktidara sahip olan oldu ve iktidarı eline her aldığı anda, bunu kadın üzerinde kullanmaya başladı. Erkek egemen toplumlarda kadın, yüzyıllar boyunca erkek egemenliği tarafından teslim alındı, kendisine dayatılan toplumsal rollerle bu egemenlik altında baskılandı. Devlet, erk şiddeti üretti; bu şiddet her daim kadın bedeninde somutlaştı.

Bugün içinde yaşamak zorunda bırakıldığımız kapitalizm, insan ilişkilerinin sonsuz yıkımından ve en çok da kadın-erkek ilişkileri arasında kurguladığı tahakkümcü sömürüden beslenmektedir. Erkek egemen iktidarlara, cinsiyetçi tahakküm biçimleriyle; yaşamın militarizasyonu; emeği, bedeni ve öz-lüğü alınıp satılabilen bir metaya dönüştüren kapitalizmle; kadını, var olan bu krizin "ezilmekte olan nesnelere" haline getirmektedir.

Devlet, toplumun temelini aileye sıkıştırırken; kadını da aileye kapattı. Dinsel öğretiler, kültürel ve ahlaki normlar, kurallar, yasalar, örf ve adetler, sürekli olarak yaşanmakta olan bu cinsiyetçiliği normalleştirdi. Bugün, biyolojik cinsiyetten çok farklı olarak tartıştığımız "toplumsal cinsiyet", cinsler arasındaki iktidarı belirledikçe, kadının konumunu ev içinde belirledi, bedenini cinselliği üzerinden tahakkümü altına aldı ve cinsiyetler arası eşitsizliği besleyen, koruyan ve sürekli olarak üreten durumlar yarattı.

Kadınlar, erkek egemen bir sistemde, farklı tahakküm biçimleriyle sömürüye maruz kalırken; bu durum her zaman bir iktidarın var olmasından kaynaklandı.

Anarşizm sadece siyasal ya da ekonomik iktidarın değil hepsinden öte, insanın insan üzerinde kurduğu iktidarın ortadan kaldırılması gerekliliğinden hareket eder. Cinsiyetler arası ezilmeyi sınıflı toplumdan öncesine dayandıran Kropotkin, bu ezilme durumunun insan ile insan arasındaki hiyerarşik yapının ortaya çıkması ile açıklar. Kropotkin hiyerarşinin başlangıcını, patriyarkal ailenin ortaya çıkışına dayandırırken; bireysel servet ve güç toplamayla, bunların babadan oğula aktarılmasını da cinsiyetler arası hiyerarşinin kaynağı olarak ele alır.

İktidarın şiddeti kimi zaman devlet şiddeti olarak karşımıza çıkarken; biz kadınlar içinse bu şiddet yoğunluklu olarak erkekte vücut buluyor. Kadınların, taciz ve tecavüze uğradığı, bu tecavüzlerin devlet eliyle meşrulaştırıldığı; "erk"ek terörüyle sistematik olarak katledildiği; eve, aileye kapatıldığı ve her zaman erkeğe biat etmek zorunda bırakıldığı bugünlerde, kadınlar olarak bir kez daha soruyoruz. Kapatıldığımız hücrelerden; sıkıştırıldığımız sömürüden ve tutsaklıktan nasıl kurtulacağız? Yaşamlarımızın kontrolünü kendi elimize almak için; erkek egemenliğinin baskısından ve şiddetinden kurtulmak için; yaşamlarımız ve özgürlüğümüz için ne istiyoruz?

MÜCADELE

İktidar, var olan cinsler arasında ezen erkek ya da ezilen kadın ayrımı yapmaksızın, tüm cinsleri baskılamayı ve tahakkümü altında sindirmeyi ister. Söz konusu bu iktidar kimi zaman yer değiştirirse de, yoğunluklu olarak erkekte vücut bulur. Ancak bu durum, sorunun esas kaynağının "iktidarın varlığı" olduğunu ortadan kaldırmaz.

Kapitalizmin gelişimiyle kendini var eden ve geliştiren ataerkil kültür, kadını, hem bedeni, hem kimliği, hem de emeği ile sömürür. İçinde yaşadığımız bu baskıcı kültürün yansıması olarak kadın, her daim korunması gereken bir "nesne" olarak görülür.

Bizlere dayatılan bu yok oluşu yıkmak ve kendimizi, kendi ellerimizle var edebilmek için, mücadele etmekten başka bir yolumuz yok. Kapitalizme, erkek egemenliğine ve her ikisinin de temelinde yatan iktidara karşı yaşamlarımızı geri almak; tüm insanlığın dönüşümünü sağlamak için, bütünlüklü bir mücadele kaçınılmazdır.

ÖZGÜRLÜK

İktidarın varlığı demek, özgürlüğün yok oluşu demektir. İktidarın babada, sevgilide, abide ya da herhangi bir erkekte somutlaştığı bir yerde ise kadının özgürlüğü asla mümkün değildir.

Kadının kapatıldığı hücrelerinde (ev, işyeri, aile...) mutlu, özgür ya da "eşit" olduğu yanılığın kapıları, kadının kurtuluşunu "onu baskılayan iktidarı ele geçirmesinde" ararlar. Ancak kadının özgürleşmesi ne "erkeğe eşitlenmekle" ne de varlığını baskıdan ve yok saymaktan alan iktidarı ele geçirmekle mümkündür. Kadın, özgürlüğü düşledikçe, düşlediğini eyledikçe ve ancak kapatıldığı hücrelerin her birini parçaladıkça özgürleşecektir.

Kadının ya da bireyin özgürleşmesiyle toplumun özgürleşmesi arasında bir öncelik ya da sonralık ilişkisi kuranlara karşı, biz kadınlar özgürleşirken, bütün bir yaşamı da özgürleştireceğiz. "Birimiz bile özgür değilsek hepimiz tutsağız."

PAYLAŞMA ve DAYANIŞMA

İçinde bulunduğumuz kapitalist işleyiş, bireyi "tekleştirir" ve yalnızlaştırırken; erkek egemenliğinin baskısı da kadını yalnızlaştırarak bitmeyen bir tecrite sürükler. İktidar, bu tecritten kurtuluşunun mümkün olmadığını her vurguladığında; buna alışmayı ya da biat etmeyi salık verir.

Ekonomik olarak da, kültürel olarak da, bireyi bir yalnızlığa sürükleyen iktidar, bu yalnızlığın, kadınların tüm yaşamına yansımaya ve tekrar tekrar kadını hiçleştirmesine zemin sağlar. Kurtuluşunu "daha iyi", "daha mutlu", "daha zengin", "daha güzel" olmakta aramak zorunda bırakılan kadın, tüm yaşamı boyunca asla ulaşamayacağı bir "daha" için sürüklenip durur.

Kadınlar Ne İstiyor?

Kapitalist ekonomik düşünceye yabancı ve ona düşman olan paylaşma ve dayanışma ruhuysa; tüm dayatmalara karşı kadının özgürleşmesine yardımcı olacak temel unsurlardır. Tüketim nesnesi ya da erkeğin baskının sindirdiği nesne olmayı reddeden her bir kadın; bir arada durdukça ve yaşamı paylaştıkça özgürleşebilecektir. Kadın, paylaşmayla ve dayanışmayla, özgürlüğün ve adaletin gerçekleştiği toplumsal düzen olan anarşizmle bunu gerçekleştirebilecektir. Ancak duygudaşlıkla, karşılıklı yardımlaşmayla ve yoldaşlıkla paylaşılan, pratikle yoğrulmuş bir yaşam kadını özgürleştirecek; dayanışmayla özgür bir yaşam inşa edilecektir.

BEN OLMADAN BİZ OLAMAYIZ

İktidarın mutlaklaşmasının ölçüsü, iktidar olanın da ona tabi olanın da bu güce tapınma ölçüsüdür. Karşılıklı bir ilişki biçimi olan iktidarın varlığında, güce biat eden, iktidarın baskıladığı bir nesneye dönüşür. İktidar ise sahip olduğu bu gücü yitirme kaygısına kapıldıkça, aynı gücün kölesi haline gelir.

Erkek egemen sistemde söz konusu olan kadın erkek ilişkisi de, bahsedilen bu karşılıklı ilişkinin bir yansımasıyla var olur. Erkek sahip olduğu güçle, bu gücün kölesine; kadınsa erkeğin sahip olduğu bu gücün tahakkümü altında bir köleye dönüşür. Böylesi bir düzen içerisinde kadının özgürleşmesi, öncelikli olarak, iktidarı elinde bulunduran erkeğe biat etmeyi reddetmesinden geçer.

Kadın, iktidarı ve aynı iktidarın yarattığı tüm tahakküm biçimlerini reddettikçe kendisini var edebilir. Gücün karşısında durarak ve bu güce direnerek aktif bir "özne" haline gelen kadın, ancak böylelikle kendini gerçekleştirebilir ve kendi devrimini yaratabilir. Kadının bu içsel devrimi, düşlediğini eyleyen, yaşamlarının kontrolünü eline alan, özgürleşen kadınların ve tüm insanların devrimidir.

ÖZSAVUNMA

İktidarın var olduğu her alanda sürdürdüğü saldırısı, onun baskısına karşı mücadele edenlerin direnişiyle karşılaşır. İktidar yok etmek için, asimile etmek için ya da yalnızca kendi hegemonyasını artırmak için doğrudan ya da dolaylı olarak saldırdıkça, her daim bir savunmayla karşılaşır. Kadınsa, çoğu zaman bu saldırıların da savunmanın da en temel öznesidir.

İktidar, erkeğin saldırısında somutlaştığında, kadın için şiddete karşı direnmek esas olmuş; devletin kendisinde somutlaştığında, öz savunma, bir var olma mücadelesi olmuştur. Kadın erkek tarafından düşünsel, bedensel, yani doğrudan yaşamsal bir saldırıya maruz kaldığı her an direnmekten başka bir yol seçmemelidir. Kadını "korunmaya muhtaç"

addeden iktidar kodlarının karşısında kadın; kendi yaşamına yön veren aktif bir özne olarak, dolaylı ya da dolaysız olsun, hem iktidarın şiddetine hem de erkeğin şiddetine karşı direnerek, özünü savunarak özgürleşir.

ÖZÖRGÜTLÜLÜK

Kapitalizm, üretim ve tüketim döngüleri içerisinde, en alt basamaktan en son basamağa kadar, bireyleri ve toplum içi ilişkileri, kendi var oluşunu esas alarak düzenler. Var oluşu gereği tek olamayacağını öngören iktidar, "iktidar olmak ya da kalmak" için kendisini var edecek her bir özneye muhtaçtır. Kapitalizmin en önemli özelliği de, iktidarını yalnızlaştırılmış bireyler topluluğunun bütününde var etmektir.

Böylesi bir yaşam içinde "birey"den ve dolayısıyla kadından bahsetmek imkansızdır. Kapitalist ilişki biçimlerinde "tüketilmiş", iktidarlı toplum yapısında "baskılanmış", erkeğin ardında "yok edilmiş" olan kadının, söz konusu bu koşullar altında kendini yeniden var edebilmesi, ancak kendi gibi olan kadınlarla bir araya gelmesiyle mümkündür. İktidarlı ilişkilerin yarattığı tüm siyasal, ekonomik ve sosyal yıkıma karşı kadının özgürleşmesinin yegane yolu, kendisine ve başkasına yönelen tahakküme karşı çıkmak, bu tahakküme karşı çıkan başka kadınlar da bir arada durmak, el ele vermek, örgütlenmektir.

ÖZYÖNETİM

Toplum içerisindeki bireylerin, paylaşma ve dayanışmayı esas alan bir yaşam anlayışıyla ve doğrudan demokratik karar alma süreçleriyle işlettikleri özyönetim modelinde toplum, örgütlenmeler aracılığıyla organize edilir. Ekolojik uyumu, cinsiyet ilişkilerindeki tahakkümün ortadan kaldırılmasını, mülkiyet ve kapitalizmin dayattığı tüketimin karşısında paylaşım kültürünü esas alan bu model; tahakküme dayalı tüm ilişki biçimlerini ortadan kaldırır.

Özyönetim modelinin işleyişi, iktidarsız bir toplumsal ilişki biçimiyle ve doğrudan demokratik karar alma süreçleriyle mümkündür. Özyönetimle, toplumun yönetilmesi değil; halkın kendini örgütleyebilmesi sağlanır. Söz konusu bu modelde toplum, merkezlessiz birliklerle organize edilir.

EKOLOJİK UYUM

İçinde bulunduğumuz ekosistemde, sadece insanlarla değil, tüm canlı ve cansız varlıklarla ilişki halindeyiz. Bu ilişki, toplumsal ilişkinin de bir belirlenimi. İktidarlı toplumlarda insanın insanı sömürmesinin zemini olan kapitalist anlayış, insanın doğa üzerindeki tahakkümünü de meşrulaştırmak ister; çünkü böylece doğanın sömürsünü de meşrulaştıracaktır.

İktidarlı toplum yapısına geçişle "doğadan ayrılmış bir insan" anlayışı, doğa üzerindeki tahakkümü açığa çıkarmıştır; dolayısıyla doğanın bir parçası olan kadının üzerindeki tahakkümü de. Hiyerarşik toplumun iktidarlı ilişki biçimi, erkeğin kadın üzerindeki tahakkümünü yarattıktan sonra, doğanın sömürülmesine, talanına ve yıkımına yol açmıştır. Yani esas olarak ekolojik talan, "erk"eğin kadın üzerindeki tahakkümüyle doğmuştur.

İnsan, ancak doğanın bir parçası olduğunu fark edip, bu uyuma dahil oldukça özgürleşebilir. Özgürlük, doğadaki hiçbir bileşen (insan, hayvan, varlık vs.) arasında önem hiyerarşisi olmaksızın kurulacak bütünlüklü bir mücadeleyle yaratılabilir. İktidar merkezli bir anlayışa karşı oluşturulacak hiyerarşisiz, statüsüz, otoritesiz, mülkiyetsiz, iktidarsız yaşam, bütün bileşenleriyle, ekosistemin kurtuluşu olacaktır. Yaşam tutsaklıktan kurtulduğunda, kadın da özgür olacaktır.

DOĞRUDAN DEMOKRASİ

Toplumun yönetenlerin, hükümetin daha ötesinde devletin, biz yönetilenler üzerinde hiç umursamadan aldığı kararları uygulaması, bu kararları zor ile dayatması ve temsili demokrasi çerçevesinde bizi bu yönetime müdahil oluyormuşuz gibi göstermesi bir demokrasi aldatmacasıdır. Özgürlüğü "sunulan alternatiflerden birini seçme"ye odaklayan çoğulcu demokrasiye karşı, anarşizm, öznesi olan bütün bireylerin etkin bir şekilde katılacağı, bir parçası ve yönlendiricisi olacağı karar alma süreçleri işlettir.

Kadını zaten görünmez kılan bu demokrasi aldatmacasıyla, "seçme ve seçilme hakkı" adı altında, tarih içerisinde kadına yönelik bazı politikalar işletilmiş olsa da, kadının özgürleşmesi konusunda bir uygulama değişikliği olmamıştır. Hükümetlerin politikaları, kendi iktidarlarına biat etmesini istedikleri hemen herkesi, kadınları da, oyalamıştır.

Anarşizm, buna karşı bir pratik olarak işlettiği doğrudan demokrasiyle, kişinin etkin bir özne olmasına zemin olmuştur. Bilginin de emeğin de bir tahakküm aracına dönüştürülmeksizin var olduğu doğrudan demokratik yöntemde, karar alma süreçleri hiyerarşi olmadan işletilir, kişilerin bu sürece katılımı esas alınır. Deneyiminin deneyimsiz üzerindeki tahakkümüne karşı işleyen bu yöntemle, iktidarın baskısıyla nesneleştirilmiş olan bireyler yeniden bir özne haline gelir ve kendini gerçekleştirmeye başlar.

Doğrudan demokrasi; kadının yok sayıldığı iktidarlı ilişki biçimlerine, kadının özgürlüğünün meclisteki %50 koltuk oranına sıkıştırılmasına ve "erkek egemenliğinin sunduklarından birini seçme"ye karşı, özgürleşmenin esas pratiğidir.

Part-time Çalışma Full-time Kölelik

Aylin Sal

aylinsal@meydangazetesi.org

"Hem kadının istihdama katılımını sağlamalıyız, hem de çocuk yapmasının önündeki engelleri kaldırmalıyız. Bunu kısmi zamanlı çalışmayla başarabiliriz."

Yukarıdaki sözler, devletin "Ailenin ve Dinamik Nüfus Yapısının Korunması Programı"yla hayata geçirmek için istediği, esnek çalışmanın ve doğum izinleriyle ilgili düzenlemenin konuşulduğu toplantıda konuşan Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık'a ait. Kadınların kaç çocuk yapacaklarından kürtaj olup olamayacaklarına, nasıl güleceklerinden nasıl giyineceklerine kadar sınırları çizenler; anneliği de kadının kutsal görevi sayarak, kadınların yaşamlarını sözde "kolaylaştırmak" için kolları sıvadı. Bunun için de, yıllardan beri işçinin emeğini daha ucuza sömürmek için devletin ve patronların planları arasında olan "esnek çalışma" yasalaştırıldı.

İlk defa 2003 yılında çıkartılan bir iş kanunuyla hayatımıza girmişti esnek çalışma. 2011 yılında çıkartılan torba yasada, evden çalışma ya da uzaktan çalışma adı altında esnek çalışma biçimleri yer aldı. İşçiler her defasında tepki gösterdi. Çünkü esnek çalışmanın, mobbing uygulamalarının artmasına; patrona yemek, yol, gibi maliyetlerden kaçınma olanağının verilmesine; işçilerin örgütlenmesinin önünde engel oluşturmasına; çalışma koşullarının daha da kötüleşmesine yol açacağını biliyorlardı.

2013 yılında gelindiğinde ise devlet, esnek çalışmayı tekrar gündeme getirdi. Bu, hükümet programında "iş gücü piyasasına girişlerinin kolaylaştırılması amacıyla kadınlar için esnek çalışma biçimleri yaygınlaştırılacaktır" ifadesiyle belirginleştirildi. Yine "Evde çalışma, uzaktan çalışma, iş paylaşımı ve esnek zaman modeli gibi esnek çalışma yöntemlerine de imkan sağlayacak düzenlemeler yapılacak, bu çalışma biçimlerinin yaygınlaştırılarak hayata geçirilmesi sağlanacaktır." ifadesi de aynı metnin içinde bulunuyordu.

Bugün gelinen noktada ise, esnek çalışma kapsamında yarı zamanlı çalışma ve doğum izinleriyle ilgili değişiklikler, "Gelir Vergisi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" adlı yeni bir torba yasa ile meclisten geçti. Bu yasa kapsamında, doğum yapan kadınların ilk doğumda 2 ay, ikinci doğumda

4 ay, üçüncü doğumda 6 ay yarı zamanlı çalışabileceği "müjdesi" verilirken; patronlara ise doğum yapan kadın işçilerin yerine "kiralık işçiler" çalıştırabileceği ve doğum yapan işçi döndüğünde, kısa süreli çalışan kişinin sözleşmesinin otomatik olarak feshedileceği müjdesi verildi. Düzenlemeye göre, yarı zamanlı çalışacak kadınların maaşının yarısı patronlar tarafından ödenecek, diğer yarısı da işçilerin maaşlarından kesilerek oluşturulan işsizlik fonundan ödenecek. Kadınların esas işinin çocuk doğurmak, çocuk bakmak ve bunun yanında ev işleriyle ilgilenmek olarak görüldüğü düşünülürse, bu tasarının yasalaşmasının da neye hizmet ettiğini görmek mümkün. Yani yasanın kadınlara geniş "haklar" getirdiği söylenebilir, gerçeği başbakan yardımcısı Mehmet Şimşek'in sözlerinden anlayabiliyoruz: "Dünyayı kadınlara katılımını arttıracamız, bu şekilde kapitalizm kendi krizine çözüm bulacaktır."

Kapitalizm bir sömürü sistemidir ve bu sömürü sisteminde bugüne kadar en çok ezilen kadınlar olmuştur. Kapitalist sistem içerisinde kadın hem ağır ve kötü koşullarda çalışarak sömürülür, hem de iktidarın ve erkek egemenliğin cinsiyetçi tahakküm biçimlerine maruz kalır. Dolayısıyla bu ve benzeri yasalar da, biz kadınlara halihazırda dayatılmakta olan toplumsal cinsiyet rollerini pekiştirir.

Kadının çalışma alanının genellikle "ev" üzerinden kurgulandığı düşünülürse; esas işi çocuk doğurmak, temizlik yapmak, yemek pişirmek ve erkeğe hizmet etmek olan kadın, bu yasayla birlikte artık tüm bu "iş"lerden arta kalan zamanında "gerçek bir iş"te yarı zamanlı da olsa çalışabilecektir.

Kadına her alanda "var olma sınırlarını" çizenler, şimdi yine kadının çalışma alanını kendi çıkarları doğrultusunda şekillendirmekteler. Böylelikle kadın, bazen kendisi bazen de doğuracağı çocukları üzerinden, kapitalizmin bitmek bilmeyen krizinde derinlere itilmektedir. Söz konusu bu yasanın, günün yarısında patronun baskısı altında, diğer yarısında ise koca ya da baba baskısı altında ev işleriyle boğuşan kadın için daha fazla ayrımcılığa, daha fazla sömürüye ve daha fazla köleliğe zemin hazırlayacağı ise su götürmez bir gerçektir.

DiA Holding'de Direnen İşçiler Kazandı

Mersin Entegre Hastanesi projesinde yüklenici firma olan DiA Holding'e bağlı DEC Mühendislik bünyesinde taşeron inşaat işçisi olarak çalışan İnşaat İş Sendikası üyesi işçiler, ücretlerinin ödenmemesi üzerine DiA Holding önünde yaklaşık iki hafta direndi.

Direniş süresince şirket önünü

terk etmeyen işçiler, 12 Şubat'ta DiA Holding'te işgal ve pankart asma eylemi gerçekleştirmiş, eylem sonrasında 12 kişi gözaltına alınmıştı. İşgallerin ve gözaltıların gerçekleştiği direnişte, İnşaat İş Sendikası üyesi işçiler kararlılıkla direnerek patrona geri adım attırdı. Ücretlerin geri ödenmesinin ardından direniş kazanımla sonlandırıldı.

İmbat Maden'de Direniş Sürüyor

Manisa'nın Soma ilçesinde 70 gündür direnen İmbat Maden işçileri, direnişin 64. gününde İmbat Maden Müdüriyeti önünde gerçekleştirdikleri eyleme jandarma saldırdı, Volkan Çetin ve İlhan Kaya isimli işçiler gözaltına alındı.

Öncü Çetin ve Serkan Arslan isimli işçiler ise yüksek gerilim hattı direğine tırmanarak işe geri alınmadan inmeyeceklerini söyledi. Gözaltına alınan iki işçi de serbest bırakıldıklarında direğe tırmandı ve bir açıklama gerçekleştirdiler:

"Çadırımızı yıktınız, İmbat önüne almadınız, her işe geri alınma talebimizde saldırıp gözaltına aldınız. Yetmedi derneğimizi bastınız. Savaş çıkmışçasına maden önüne jandarma yığdınız. İşçiye başka seçenek bırakmadınız. Tek talep işe geri alınmak. Arkadaşlarımızın başına gelecek her şeyden İmbat Madencilik sorumludur. Direne Direne Kazanacağız!" sözleriyle biten açıklamadan saatler sonra gelen şirket görevlileri ve milletvekilleriyle yapılan görüşmenin ardından o günlük eylem sonlandırıldı. Ancak direniş sürüyor.

"Kiralık İşçi" Yasası Kabul Edildi

Özel istihdam bürolarına, patronlarla "geçici" işçi sağlama (işçi kiralama) sözleşmesi yapma yetkisi veren yasa tasarısı, TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu'nda kabul edildi.

Bu yasaya göre; işçinin ücretini ödeme yükümlülüğü sadece özel istihdam bürolarında; işçi bu kez patron yerine

özel istihdam bürolarının insafına bırakılıyor. Kiralık işçi, sendikalı olamıyor. Emekli olması ya da sağlık hizmetlerinin yararlanması oldukça zorlaşıyor.

Çalıştığı yerdeki işçi sayısına dahil sayılmayacağı için, iş güvenliği hükümleri de uygulanmak zorunda değil. Kıdem ihbar ve yıllık izin hakları da yok ediliyor.

www.meydangazetesi.org

iletisim@meydangazetesi.org

İstanbul: İstiklal Caddesi Mis Sokak No: 4/5 Taksim/(Saray Ozalit Üstü) Tel: 0212 244 22 41

Amed: Kooperatifler mah. Bahar sokak. Pamukçuoğlu No:11/18 Ofis

GAZETE MEYDAN Yerel Süreli Yayın Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Faaliyet Yayınevi adına Hüseyin Civan Adres: İstiklal Caddesi Mis Sokak No: 4/5 Taksim/İSTANBUL iletisim@meydangazetesi.org www.meydangazetesi.org Baskı: Özdemir Matbaacılık Davutpaşa C. Güven San. Sit. C Blok No:242 Topkapı/İST Tel:(212) 577 54 92

Petrol-İş'te Kadının İşi Yok

Geçtiğimiz aylarda Petrol-İş Sendikası'nda çalışırken "kadrolarda yenileme yapıyoruz" ve "kadın örgütlenme uzmanına ihtiyacımız yok" bahaneleriyle işten atılan Nuran Gülenç ve Elif Tuğba Şimşek ile işten atılmalarının asıl nedenlerini, sendika içinde yaşanan yoksayma ve ayrımcılık politikası üzerine konuştuk.

Petrol-İş Sendikası'nda işten çıkarıldınız. Bu süreci kısaca anlatır mısınız?

Elif Tuğba Şimşek: Petrol-İş'te 2 yıldan fazla bir süre çalıştım. Basın Servisi'nde iddim; internet ve yazı işleriyle ilgileniyordum. Sendika başkanı Ali Ufuk Yaşar, baştan beri beni istemiyordu. Kendi ideolojisine göre kadrolaşmaya gitmek istiyordu. Ben elimden geldiğince emek ekseninde haberler yapıyordum. Ancak yeni sendika başkanı ve yönetim, basın servisini kendi reklamları doğrultusunda kullanmak istedi. Yapmam gereken bütün işler başkasına yaptırılmaya başlandı. Baskı ve mobbing ile "sen artık istenmiyorsun, burada fazlasın" mesajı veriyorlardı. Uzun ve yıpratıcı bir süreç oldu. En sonunda Ali Ufuk Yaşar beni yanına çağırıp ve benimle çalışamayacağını belirtti. Bahaneleri hazır; "Basın servisinde bir düzenlemeye gidiyoruz, sana ihtiyacımız yok." Nuran Gülenç zaten benden 1 hafta önce işten çıkarılmıştı.

Nuran Gülenç: Benim atılma sürecim bir anda gelişmedi. Ben Petrol-İş'te örgütlenme uzmanıydım. Zaten işe alındığım dönemde de benim alınmam ile ilgili problemler yaşanmış. "Kadınlardan örgütlenme uzmanı mı olur?" deniyordu. Ben alanda çalışıyordum; işçilerle temas ediyordum. Sendikal faaliyetleri o işçilerle yürütüyoruz sonuçta. "Aslında biz senin, bir kadın olarak bu işi yapabi-

leceğini düşünmemiştik. O dönemki yönetim sizi aldı." dediler. Mesele, sendikadaki işi yapıp yapmamanın ötesinde, bir kadın olarak o alanlarda bulunup bulunmama meselesi. Kadınların örgütçü olması rahatsız ediyordu bunları. Bu tipler, AKP veya MHP kökenli kişilerdi. Sendikada da farklı problemler vardı. Mesela biz patronlara dava açıyoruz, geri çekiliyor. Yönetimin değişmesinin ardından, biz zaten işten çıkarılmayı bekliyorduk. İşten atıldığımız için işe iade davası açtık; ama derdimiz sadece bu değil.

Bir çok direnişte en önde yer alan kadının sendikalar içerisindeki konumunu zaten yaşadınız. İşten çıkarılma sürecinizle birlikte, bu durum bir kez daha gözler önüne serilmiş oldu. Başta Petrol-İş Sendikası olmak üzere, diğer sendikalardaki kadının konumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Elif: İşten çıkarılmamızın ardından kadın kurumları ve diğer sendikalardan kadınlar bizimle dayanışma gösterdi. Kadın hareketi açısından baktığımızda, Petrol-İş'in bana göre farklı bir yeri vardı. Sendikamızda yönetimden tamamen bağımsız bir kadın dergisi çıkartıyorduk, kadın eğitimleri düzenleniyordu. Direnişlerde kadınlar her zaman ön plandaydı. Artık böyle değil. Yeni yönetim ile beraber Petrol-İş'te de kadının pozisyonu diğer sendikalardaki gibi

bir hal aldı. Halihazırda sendikadaki örgütlü kadınların sayısı, sendika yönetimindeki ve uzman kadın sayısı çok az. Petrol-İş'te de, bizim gibi güçlü duran kadınlara yönelik bu uygulamalar, AKP'nin sendikalardaki operasyonudur diyebiliriz.

Nuran: Mücadelede, örgütlenmede ya da direnişte kadınlar vardır. En öne çıkan kişidir kadın. Ama eylem biter, direniş biter, bir uzlaşmaya varılır ya; artık o kadınlar yoktur. Temsilci bile olamazlar. 16 aya varan direnişlerimiz oldu. Kadınlar gidip geldiler. Yeri geldi aileleriyle çatıştılar, yeri geldi babalarıyla çatıştılar, yeri geldi kendilerine kem gözle bakan etraftaki komşularıyla çatıştılar. Direniş bitinceyse "kadınlar evine"!

"Eğer bir iş yerinde yöneticilik yapılıcaksa, biz yaparız; biz seni yönetiriz." diyorlar, bunu hiç saklamadan uyguluyorlar. Bizim mücadelemiz, bunları ortadan kaldırmak için var.

İşçi mücadelesinde önemli bir araç olan, işçilerin örgütü olan sendikalar, bugün bürokrasi ve patronculuk oynuyor. Bu durumu siz nasıl değerlendiriyorsunuz, sizce nasıl bir sendikal mücadele olmalı?

Elif: Sendikal mücadelenin tabandan kopmaması gerekiyor. Petrol-İş'te bu durum şubelerin genel kullarına müdahale eden merkez ile gerçekleşti. Kendileri itiraf ettiler

bunu. Bürokrasinin kırılması, sendikacılar ile işçiler arasındaki uçurumun ortadan kalkması gerekiyor. Ben buna inanıyorum.

Nuran: Patronlardan yana bir sendika olursan, işçi sınıfıyla hiçbir şey paylaşamazsın. Bu sendikal mücadeleye bakışla alakalı; Hak-İş, Türk-İş gibi örnekleri biliyor herkes. Bu sendikalar, sermayenin işçi sınıfı üzerindeki baskı aracına dönüşüyor. Günümüzde sendikacılık, baskının ve korkunun hakim olduğu bir yerde gidiyor. Bu nereye kadar böyle sürer? Sınıf, kendi öz sendikalarını bulmak zorunda. Sendikacılık bu değil.

Meydan Gazetesi'nden kadınlar olarak, mücadelenizi kadın dayanışması ile selamlıyoruz. Son olarak eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Elif: Yaptığımız çok önemli ve değerli. İşten atılmamızın ardından aylar geçmesine rağmen sahip çıkmanız çok önemli. Biz, sendika bürokrasisine karşı bir mücadeleye giriştik ve bu mücadele sürüyor. Bence sendikalar, hala işçiler için en önemli örgütlenme aracıdır. Biz de sendikaları sadece eleştirmemeli; değiştirmeli, dönüştürmeliyiz.

Nuran: Kadınlar her geçen gün daha da farkına varıyor. Bu mücadele sürecek. Kadınlar olması gereken yerde olacak. Biz her gün sancılarını çekiyoruz. Ama umarım bizden sonraki kuşaklar rahat edecekler.

Göçmen Kadınlara Geçiş Yasak Tecavüz Taciz Şiddet Serbest

Av. Sinem Uludağ

Anadolu, bulunduğu konum gereği tarihi boyunca ve bunlara ev sahipliği yapmış bir coğrafyadır. Suriye Savaşı'nın başlamasının ardından göçmen sorunu, Türkiye ve Avrupa ülkeleri başta olmak üzere, tüm dünyanın temel gündemlerinden biri haline gelmiştir. Yaşananlar, göç olgusunda kadınların karşı karşıya kaldıkları sorunların özel olarak üzerinde durulması gerektiğini göstermektedir. Patriarkal sistemin kendisi göçlerin nedenlerinden birini oluşturmaktadır. Gerek ekonomik nedenlerle; gerek savaş sebebiyle; gerekse de yaşadığı coğrafyada din, sosyal konum, siyasal düşünce ya da etnisite yüzünden ayrımcılığa uğrama, hayati tehlikeye sahip olma gibi siyasal nedenlerle yaşanan göçlerde kadınlar, daha ağır mağduriyetler yaşamaktadır. Örneğin; savaş bölgelerinde tecavüz vakaları daha fazla yaşanmakta, bir kısmı reşit bile olmayan kadınlar, köle pazarlarında erkeklere satılmaktadır. Diğer yandan kadın göçmenlerin yaşadıkları sorunlar, göç yolunda ve geldikleri coğrafyalarda da devam edebilmektedir.

Türkiye'de de göçmen kadınlar, birçok güçlük yaşamakta ama bu sorunlar göz ardı edilmektedir. Tüm mülteci ve göçmen kadınlar yönünden aile içi şiddet, kamusal hizmetlerden yararlanamama ve ayrımcılık olağanlaşmış, yaygındır. Özellikle ekonomik nedenlerle yaşadıkları coğrafyalardan kaçan ve Türkiye'ye gelen kadınlar, yasal statü elde edememeleri ve dolayısıyla çalışma izni alamamaları nedeniyle kaçak olarak, ucuz işlerde çalıştırılmakta ya da seks işçiliği yapmak zorunda bırakılmaktadırlar. Yasal statüye sahip olmamaları nedeniyle, Türkiye'de darp, alıkoyma, zorla çalıştırılma, taciz, tecavüz ile karşı karşıya kaldıklarında şikayetçi olmaya korkmaktadırlar. Şikayet edenler de kaçak oldukları için sınır dışı edilebilmektedirler. Bu nedenle, Türkiye'de, göçmen kadınlar bu tür mağduriyetlere daha açık hale gelmektedirler.

2011'den bu yana, Suriye'de yaşanan savaş nedeniyle, 2,5 milyondan fazla mülteci Türkiye'ye gelmiştir. Sorunun büyüklüğü ile paralel olarak, Suriyeli kadınların durumu, pek çok açıdan daha ağırdır. Kamplarda kalan kadınların cinsel istismara uğradıkları, çocuk yaşta kadınların yaşlı erkeklere pazarlandıkları ifade edilmektedir. Türkiye üzerinden Avrupa'ya gitmeye çalışan kadınların sorunları yolculukları süresince de devam etmektedir. Uluslararası Af Örgütü tarafından yapılan bir araştırmaya göre, kadın mülteciler tüm yolculukları boyunca, Avrupa toprakları da dahil olmak üzere şiddet, saldırı, istismar ve cinsel tacizle karşılaşmaktadırlar. Söz konusu raporda hükümetlerin ve yardım kuruluşlarının, Suriye ve Irak'tan gelen mülteci kadınlara temel korumayı sağlamakta dahi yetersiz kaldıkları ifade edilmektedir.

Bu yazıda sadece bir kısmını ifade edebildiğimiz ve giderek derinleşen kadın mülteci ve göçmenlerin yaşadıkları sorunlar, patriarkal sistemin her soruna etki eden temel bir egemenlik biçimi olduğunu göstermektedir. Göçmen kadınların karşı karşıya kaldıkları sorunların, her gün kadın olarak kendi yaşamlarımızda karşılaştığımız sorunlardan bağımsız olmadığını, birbirinden farklı koşullarda olsalar da dünyanın her yerindeki kadınların sorununun bu yönüyle ortak olduğunu hatırlayarak bu konuya ilişkin politikalar geliştirmek zorundayız. Buna karşı mücadele de ancak kadınların birlikte örgütlenmesiyle mümkündür.

Kadınların M Yaşayay

Serap Çınar

Öznur Bozan

Türkan Sarıkaya

Devletin açıkladığı resmi rakamlara göre, yalnızca 2015 yılı içerisinde, toplam 303 kadın erkekler tarafından katledildi. Katledilen kadınlardan %43'ü evli, %14'ü yaşamında en az bir evlilik yapmış, %29'u hem evli hem de çocuk sahibiydi. 50 kadın evliliğini, 15 kadın ilişkisini sonlandırmak isterken; 130 kadınsa farklı gerekçelerle katledildi.

Azime Erdoğan / 3 Şubat 2014

Kütahya'da yaşayan, 22 yaşındaki Azime Erdoğan, sevgilisinin "kıskaçlık tartışması" sonrasında katledildi. Sevgilisi İbrahim Keskin'le otomobilde yolculuk ederken başlayan tartışma sonrasında, Azime aracı durdurup indi. Kendisiyle birlikte araçtan inen sevgilisi tarafından önce tekme tokat darp edilen Azime, darbelere karşılık olarak, çantasıyla Keskin'in kafasına vurdu. Bunun üzerine aracından pompalı tüfeğini alan İbrahim Keskin, 2 el ateş etti. Yere yığılan Azime'yi ardında bırakarak aracına doğru ilerlerken, geri dönüp bir el daha ateş ederek Azime'yi katletti.

Neriman Aktarmacı / 3 Ocak 2015

Aydın, Söke'de yaşayan gündelik tarım işçisi Neriman Aktarmacı, 3 çocuk annesiydi ve yalnız yaşıyordu. 54 yaşındaki kadının cansız bedeni, elleri ve ağız bantlanmış şekilde, evinde bulundu. Neriman, ütü kablosuyla boğularak öldürülmüştü. Katillerin kim olduğu hala "belli değil".

Öznur Bozan / 9 Ocak 2015

İstanbul, Maltepe'de Gülensu Mahallesi'nde yaşayan, 20 yaşındaki Öznur Bozan, eşi Ozan Bozan tarafından çocukları önünde bıçaklanarak katledildi. Daha önce de tartışmaları sırasında eşi tarafından yaralanan Öznur, uyuşturucu almak için kendisinden para isteyen Ozan Bozan'a para vermediği için katledildi. Öznur ve eşinin sabah saatlerinde gerçekleşen tartışmalarının ardından sesler kesilince, komşular endişe edip eve girdiler. Komşular, yerde yatan kadının cansız bedenini ve onun yanı başında, biri 15, diğeri 6 aylık olan iki çocuğunu buldular.

Dudu Çapar / 10 Ocak 2015

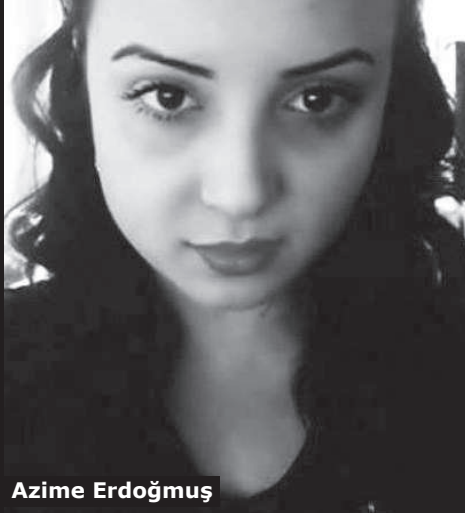
Balıkesir Edremit'te yaşayan 59 yaşındaki Dudu Çapar, 60 yaşındaki sevgilisi Hüseyin K. tarafından, "kıskaçlık" nedeniyle aralarında çıkan tartışma sonrasında, darp edilerek katledildi.

Hadiye Al Casım / 13 Ocak 2015

Hatay, İskenderun'da yaşayan Hadiye Al Casım, bomba ihbarıyla bulunan bir valizde, bedeni, elleri ve ayakları kesilmiş, vücudu yakılmış şekilde bulundu. Suriyeli bir göçmen olduğu öğrenilen Hadiye, 35 yaşındaki Abdulrezzak Kjahalu'nun ikinci eşiydi. Fuhuş yapmaya zorlanan kadın, kabul etmeyince katledildi, yakıldı, elleri ve ayakları kesilerek valiz içinde bir yere

Ücadelesinde Acaaklar

Azime Erdoğan

Neriman Aktarmacı

Aysun Altay

birakıldı. Katledilen kadının bir eli ve bir ayağı bulunabilmiş değil.

Aysun Altay / 31 Temmuz 2015

Manisa'da yaşayan Aysun, abisi tarafından tecavüze uğradıktan sonra intihar girişiminde bulundu. Daha sonra memleketi Manisa'dan ayrılıp Kütahya Domaniç'te yaşamaya başlayan Aysun'un ailesi, tecavüz şikayetini geri alması kadına için baskı uyguluyordu. Baskılara dayanamayan Aysun kendini öldürdü.

Damla İbrü / 2 Aralık 2015

Muğla'da yaşayan 23 yaşındaki Damla İbrü, boşanma davası açtığı eşinden ayrı bir şekilde yaşamaya başlamıştı. Mahkeme, eşinin uyguladığı şiddet sebebiyle genç kadına koruma verdi, ancak koruma uygulamaya geçmedi. Çocuklarını görmek için üç günlüğüne İzmir'e gelen Damla, Menemen Açık Cezaevi'nden kaçan eşi tarafından, uyurken bıçaklanarak katledildi.

Güler Subaşı / 11 Ocak 2016

Artvin Hopa'da hemşirelik yapan Güler Subaşı, 11 Ocak Pazartesi günü çocuklarını okula bıraktıktan sonra ortadan kayboldu. Günler sonra apartman boşluğunda cesedi bulunan kadını, imam eşinin katlettiği ortaya çıktı. Borsada para kaybeden ve çevresindekilere borçlanan Yaşar Subaşı, borçlarını ödemek için Güler Subaşı'nın bileziklerini istedi. Yaşar Subaşı, bu isteğini reddeden kadını apartman boşluğuna atarak katletti.

Serap Çınar / 20 Ocak 2016

Serap Çınar, kendisini aldattığını öğrenen eşi Ali Çınar'a boşanma davası açtı. Boşanma davasını öğrenen Ali Çınar eve gelip Serapla tartışmaya başladı. Çevik polis olan Ali Çınar'ın, kendisine "kötü" bir şey yapmasından endişe eden Serap, üst kattaki komşusuna çıkıp durumu anlattı. Komşusunun evine çıkıp eşine boşanmak istemediğini söylemesinin ardından Ali Çınar, boşanmakta kararlı olduğunu söyleyen Serap'ı 4 yaşındaki çocuğunun yanında beylik tabancasıyla vurarak katletti.

Türkan Sarıkaya / 15 Şubat 2016

Türkan Sarıkaya, Adana'da platonik aşığı tarafından katledildi. Bünyamin F., Türkan'ı, yakınlarını ve sözlüsünü öldürmekle tehdit edip alıyordu. Saatlerce işkence gören kadın önce ipe boğuldu, sonra kafasına defalarca sert bir cisimle vuruldu. Katil, kadını saatlerce o şekilde tuttuktan sonra teyzesinin evine bıraktı. Türkan, bir hafta süren mücadelesinin ardından, yaşamını yitirdi. Katil Bünyamin F.'ye, kardeşi Utku'nun ve bir arkadaşının yardım ettiği ortaya çıktı.

Katledilen kadınları resmi rakamlara indirmek, yaşam öykülerine bakıp hayıflanmak katledilen kadınları geri getirmiyor. Çünkü her kadının kendisi için yazmak istediği yazgı, erkek egemenliği tarafından paramparça ediliyor. Kadınların yaşamlarının sonlanmaması ve hayallerinin gerçekleşmesi için direnen kadınlar bu yazgıyı değiştirmek için mücadeleye ediyorlar.

Cansel İntihar Etmedi Katledildi

Meltem Çuhadar

meltem@meydangazetesi.org

Akşam saatleriydi. Okuldan çıkmış, internette habere bakıyordum. Benimle aynı yaşta olan bir kadının Kayseri'de "intihar" ettiğine, nedeninin henüz belli olmadığına dair bir haber gördüm. Biraz araştırınca, belli olmadığı söylenen nedenleri, gerçeği öğrendim.

Cansel Buse Kınalı. 18 yaşında genç bir kadın. Bu kadın, polis babasının silahıyla kendini vurmuş; "intihar" etmiş. Arkadaşları, kuzenleri sosyal medyada #CanselİçinSusma adında bir kampanya başlatmışlar. Çünkü Cansel, raporlarda yazıldığı gibi "sınav stresine bağlı" sebeplerden intihar etmemiş. Okuduğu lisenin matematik öğretmeni olan Bayram Özcan'ın tecavüzüne uğramış. Okul yönetimi bunu bildiği halde, tecavüzünün siyasi görüşü okul yönetimine yakın olduğu için, tecavüzün üstünü örtmeye çalışmış. Hatta Cansel'in cenazesine giden kaymakam, Cansel'in ailesinden durumu gizlemelerini istemiş.

Sosyal medyada ise, Cansel'in tecavüze uğradığından haberdar olan arkadaşları, kuzenleri, tecavüzünün cezalandırılması ve tecavüzün duyulması için dayanışma çağrısı yapıyordu herkese.

Bunları duyduğumda, zaman durmuş gibi hissettim. Gözümün önünden bunca zamandır tecavüze uğrayan, katledilen kadınlar geçti. Sonra da Cansel'in fotoğraflarındaki gülümseme.

Benim yaşında bir kadın tecavüze uğramış, kimseye söylememeye zorlanmış ve "intihar" etmiş. Önce şaşırımdım, sonra üzüldüm, sonra öfkelenirdim. Bir kez daha, 18 yaşında bir kadının kendi yaşamına son vermesinin nedenlerini düşündüm.

Etek boyumuzdan saçımıza, yalan tarihlerinden yalan sınırlarına, "otur-kalk"lardan marşlara; beynimize ve bedenimize saldırılardan oluşan, her gün gitmek zorunda olduğumuz okulda bir tecavüzün yaşanması bizler için ilk değildi aslında.

Okullardaki öğretmenlerin tacizleri, zorunlu din dersleriyle kabullendirilmeye çalışılan "namus" algısı, "kızlı erkekli oturmama" Cansel'in tecavüze uğramasının zeminini hazırlayan sebeplerden sadece birkaçıydı.

Cansel'in ardından, bir okul müdürünün erkeklere, kısa etek giyenleri "taciz etme hakkı" verdiğini, yine bir müdürün "Bu eteklerle E5'te işe çıkın siz" dediğini, başka bir öğretmenin sistematik bir şekilde "öğrencisine" tecavüz ettiğini hatırladım. Cansel ilk değildi, son da olmayacaktı bu gidişle.

Bu kadar basit olmamalıydı.

Benim gibi, 18 yaşındaki her genç kadın gibi, yaşayacağı bir hayatı vardı Cansel'in.

Şimdi, gerçekleştiremeyeceği hayalleri, anıları ve geride bıraktıkları var.

Cansel intihar etmedi, katledildi. Tecavüzcüsü tarafından, her gün gördüğümüz ve kimi zaman babamız ya da abimiz bildiğimiz öğretmenimiz tarafından, tecavüzü gizleyenler tarafından, konuşulmasını engellemeye çalışanlar tarafından, Cansel'in okul arkadaşlarına "12. sınıflardan bir öğrenci vefat etmiş." diye mesaj atanlar tarafından, cenazede ailesine "Konuşmayın!" diyenler tarafından katledildi Cansel. Erkek egemen algının kadını yok saydığı şu sistemde; tacize, tecavüze uğrayan, namus denilerek katledilen kardeşlerimiz için, Cansel için, hiçbir zaman susmayacağım, susmayacağız.

Toplumsal Ekoloji ve Anarşizm

Anarşizm, insanın, insan ve doğa ile, doğada ki canlılar ve varlıklar ile arasındaki ekolojik uyumdan bahseder. Sosyal Ekoloji kavramı ise Murray Bookchin ile dünyadaki Anarşistlerin gündemine girmiş ve tartışılmıştır. Yaşadığımız coğrafyada ise sosyal ekoloji kavramını sahiplenen sadece Anarşistler değil, farklı toplumsal hareketler de olmuştur. Özellikle Kürt Özgürlük Hareketi'nin teorisine ve Rojava devrimi gibi gerçekleşen pratiklere bu kavramın etkisi ve yansıması büyüktür.

Özyönetim, doğrudan demokrasi, konsensusa dayalı karar alma süreçleri, federasyon-konfederasyon, yerellerdeki merkezi olmayan işleyişler, halkın karar alma süreçlerine doğrudan katılımı gibi Anarşizmin etkisiyle tartışılır hale gelen bu kavramlardan biridir Sosyal Ekoloji. Son dönemlerde yükselen toplumsal hareketlenmelerde açığa çıkan, uygulanır hale gelen bu kavramlar anarşist düşüncenin gelişmesine katkıda bulunmuş, öte yandan devletsiz bir toplumsal organizasyonun nasıl

olabileceğine yönelik örnekler oluşturmuştur.

18 Şubat'ta, Paylaşma ve Dayanışma Derneği-Tayfun Benol Kitaplığı'nda Meydan Gazetesi olarak düzenlediğimiz "Toplumsal Ekoloji ve Anarşizm" başlıklı söyleşimizde, anarşizm ve toplumsal ekoloji arasındaki ilişkiyi Uluslararası Sosyal Ekoloji Enstitüsü'nde çalışmalar yapan anarşist yoldaşımız Federico Venturini ile beraber konuştuk. Söyleşi sonrasında gerçekleştirdiğimiz röportajı buradan paylaşıyoruz.

Meydan Gazetesi: Toplumsal ekoloji yeni bir ideoloji mi, yoksa eklektik bir teori mi?

Federico Venturini: Toplumsal ekolojinin 60'lardan başlayarak geliştirildiğini söyleyebiliriz. Yeni ortaya çıkmadı, yaklaşık 50 yıldır var. Esas olarak Murray Bookchin tarafından geliştirilmiştir, ama başka yazarların da önemli katkıları vardır. Çok fazla teorik materyalin yanında bazı pratikleri de deneyimlenmiştir. Top-

lumsal ekolojiyi birkaç kelimeyle tanımlamak zor, fakat bilgimizin farklı dallarını kapsayan politik felsefe olduğunu söyleyebilirim.

Bookchin, toplumsal ekolojiyi anarşist gelenek içerisinde başlatmıştır. Tam olarak söylemek gerekirse; Bookchin bir anarşist komünist ve ekolojist anarşistti. Toplumsal ekoloji, bütünüyle bu gelenekte gelişti. Bookchin 1999'da anarşizmle bağını kopardı. Ama toplumsal eko-

lojinin (ben de dahil) diğer bir çok takipçisi kendini hala anarşist olarak tanımlıyor.

Sonuç olarak, toplumsal ekolojinin bir geleneği olduğunu düşünüyorum, ama dediğim gibi anarşizmin bu gelenekteki etkisi açıktır.

Toplumsal ekoloji ve Anarşizm ilişkisi neden önemlidir?

Bence bu sadece önemli değildir,

aynı zamanda doğalında gelişen bir ilişkidir. Anarşizm, toplumsal ekoloji için doğal bir ailedir. Temel düşünce olarak, bütün tahakküm biçimlerine karşı olmak; partiye ihtiyacımız olmadığı, öncüye ihtiyacımız olmadığı fikri; gelecekteki toplum tahayyülünün ekoloji temelinde, merkezsiz yapılması; ayrıca toplumsal ekoloji pratikleri, doğrudan demokrasi ve doğrudan eylem, bütün bu açılarından anarşizmle ilişkilidir.

Politik açıdan ise, temel anlayış olarak devlete ihtiyacımız olmadığını savunan toplumsal ekoloji; devletin halkı kontrol ettiği ve her konuda devlet idaresini gerektiren, tepeden inme yaklaşımı tümüyle tersine çevirir. Toplumsal ekoloji halkın ihtiyaçlarından, tabanın ihtiyaçlarından başlar. Örgütlenme, sadece halkın örgütlenmeye ihtiyacı varsa gereklidir ve aşağıdan yukarı doğru inşa edilmelidir. Örgütlenme -merkezsiz olarak- mahalleler ve mahallelerin konfederasyonlarıdır. Bunlar şehir seviyesinde ya da bölge seviyesinde olabilir, daha üst seviyelerde de olabilir ama sadece gerektiğinde.

Toplumsal ekolojiden bahsettiğimizde gördüğümüz ilk isim Bookchin. Peki ya diğerleri?

Daha birçok yazar var. Birkaç isim saymak gerekirse; Janet Bial, Hannah Heller, John Clark, Brian Tucker, Dan Chodorkoff... Maalesef, yeterince yazmadılar. Bookchin çok güçlü bir karakterdi. Aynı zamanda çok iyi ve üretken bir yazardı. Etrafıca düşünülmüş bir teori var ve bu insanların çalışmaları çok geçerli. Buna ek olarak toplumsal ekolojiyi dünyada daha fazla öne çıkarmalıyız ve araştırma yaparak dünyadaki olaylardan yeni devinimleri, yeni dinamikleri anlamaya çalışmalıyız. Ve bunları yazmak görevimizdir.

Bir kavram ve ideoloji olarak toplumsal ekoloji, yaşadığımız coğrafyada çok popüler. Bunun nedeni belki de Rojava'da gerçekleşen pratiklerdir. Başka coğrafyalarda toplumsal ekolojiden etkilenen hareketler var mı?

Bütün dünyada örnekler var ama maalesef küçük çaptalar. ABD'de ve Avrupa'da bulunan toplumsal ekoloji Enstitüleri var. Ayrıca radikal görüşlü aktivist ve araştırmacıların bilgi paylaşımı ve yeni pratikleri keşfetmek için kurdukları bir ağ var. Sonra İskandinavya ve Kanada'da belediye seçimlerine katılma deneyimleri var. Ayrıca İtalya'da seçimlere katılmayan anarşist kolektifler de var. Ve ben de onlardan birinden, Ateneo Libertario Friulano'dan geliyorum.

Bence önemli olan katıksız bir toplumsal ekoloji projelerinin olması değil, etkilenmelerin olması ve toplumsal ekoloji ilkelerinin kullanılmasıdır. Toplumsal ekoloji ilkelerinin farklı birçok toplumsal hareket tarafından kullanıldığını ve geliştirildiğini söyleyebilirim. Örneğin toplumsal ekolojistler, 1999'da gerçekleşen Seattle Mücadelesi'nin ana örgütleyicileri arasındaydı. Yani mesele sadece toplumsal ekolojist bir yapı, proje ya da örgüt yaratmak değil; düşünceyi yaymak ve "bulaştırmak".

2013-2014 arasında Brezilya'da bulundun. Oradaki hareketler üzerinde toplumsal ekolojinin etkisi nedir?

Toplumsal ekoloji Brezilya'da faz-

la bilinmiyor. Toplumsal ekolojiye olan ilgi daha çok ekoloji ve doğa temaları etrafında. Halk meclisleri, gücün merkezsizleştirilmesi ve örgütlerin konfederasyon yapısı gibi pratikler, Brezilya'daki hareketlerde görülüyor ancak bu yetersiz; çünkü toplumsal ekoloji, şimdiye kadar birkaç örnek dışında sadece ABD ve Avrupa'da var oldu. Yeni pratikler inşa etmemiz ve Avrupa/ABD dışındaki pratiklerden öğrenmemiz gerekiyor. Örneğin Rojava, toplumsal ekoloji ilkelerini kullanan, içinde bulunduğu coğrafya ve kültüre uygun olsa da tümüyle yeni bir yapının inşa edilebileceğini gösteriyor.

İçinde yer aldığın barış heyeti, TC devletinin yürüttüğü savaş sürecinde Abdullah Öcalan'ı ziyaret etmeye geldi ve devlet tarafından reddedildi. Gözlemlerin neler?

Buradaki durumu tümüyle anlamak oldukça zorlayıcıydı. Heyet daha çok akademisyenlerden oluşuyordu. Bu oluşuma katılmak bana, buraya gelip neler olduğunu anlama fırsatı verdi. Niyetimiz, önce adalet bakanıyla toplantı yaparak barış sürecinin önündeki engelleri sormak, daha sonra Öcalan'la görüşerek aynı soruyu ona sormaktı. Maalesef bu görüşme taleplerimize yanıt alamadık.

Bu heyetin başka etkileri de oldu. Sadece bu görüşmeler için gelmedik. Öncelikle yerel ve uluslararası medyada, devletin barış sürecini devam ettirmeye niyeti olmadığını göstermek istedik. En önemlisi, heyetteki insanlarla burada bulunmak ve döndüğümüzde burada öğrendiklerimizi, burada olanları yaymaktı. Heyet burada bağlantılar kurmak, uluslararası baskı yaratmak, bilgiyi yaymak ve dayanışma için önemliydi.

Bence sorun Erdoğan ve Erdoğan'ın arkasındaki politik-ekonomik güçler. Çünkü Erdoğan bir iç savaşa sürüklüyor. Tahammülsüz bir vizyonu var ve herhangi bir görüşmeye tümüyle kapalı.

Bu noktada, toplumsal muhalefetin dinamiklerini daha fazla harekete geçirmemiz gerektiğini düşünüyorum. Sadece yerel düzeyde değil tabii ki. Sınırları aşan dayanışmalar örgütleyebilmeliyiz. Ve anarşistler olarak buna, yani sınırları aşan bir dayanışma ilişkisine ihtiyacımız var. Bunu inşa edebildiğimiz ve deneyimlerimizi daha fazla paylaşma imkanı bulduğumuzda, toplumsal devrim için daha somut şeyler yapabileceğimiz kanaatindeyim.

Teşekkürler Federico.

Ben de Meydan Gazetesi'ndeki yoldaşlara, hem söyleşi için hem de bu röportaj için teşekkür ederim. Dayanışmayla.

(18 Şubat'ta gerçekleştirdiğimiz söyleşinin video kaydına Meydan Gazetesi'nin Facebook hesabı üzerinden ulaşabilirsiniz.)

Yunanya'da Çiftçiler İsyanda

Yunanistan hükümetinin tarım alanında yaptığı yasal düzenlemelere karşı, çiftçilerin eylemleri sürüyor. Kreditörlerin talebi doğrultusunda parlamentoya sevk ettiği tarım sektörüne ek vergiler ve sosyal güvenlik yasasında değişiklikler ile sigorta primlerinde artışı öngören düzenlemeye karşı, 12 Şubat günü

sabah saatlerinde Girit'ten Atina'ya gelen binden fazla çiftçi, Tarım Bakanlığı'nın önünde polis ile çatıştı.

Aynı gün akşam saatlerinde ise, başkent Atina'nın kalbi Sintagma Meydanı'nda çoğu traktörüyle gelen yaklaşık 15 bin çiftçinin katılımıyla eylem gerçekleştirildi.

Yunanistan'da Anarşistlerden ERT'de İşgal Eylemi

Yunanistan devlet televizyonu ERT'nin 50. kuruluş yıl dönümünde anarşistler, ana haber bülteninin yayınlandığı stüdyoda işgal eylemi gerçekleştirdi. Ana haber bülteninin yayınlandığı stüdyonun işgal edilmesinin ardından ekran karartılarak canlı

yayından çıkıldı ve yayın 10 dakika banttan sürdürüldü.

Canlı yayın stüdyosunu işgal eden 22 anarşist, kanala gelen polisler tarafından gözaltına alındı.

Hindistan'da Öğrenci İsyanı

Hindistan'da Öğrenci Derneği Başkanı Kanhaiya Kumar'ın Hindistan aleyhine slogan attığı ve halkı isyana teşvik ettiği gibi iddialarla gözaltına alınmasının ardından, binlerce öğrenci sokaklara çıktı. Eyleme katılanlara, polis ve Hindu

milliyetçisi Bharatiya Janata Partisi destekçileri saldırdı. Düzenlenen öğrenci protestoları, saldırıların ardından daha da büyüyerek sürdü. Polis ve faşistlerin saldırdığı bu eylemlerde, çok sayıda anarşist gözaltına alındı.

PEGİDA'dan İrkçi Eylem

Almanya'nın Dresden şehrinde, 23 Şubat'ta, Pegida'nın düzenlediği ırkçı yürüyüşe 2500 kişi katıldı. Dresden dışında Duisburg, Hannover, Berlin ve Münih gibi şehirlerde de "nazi yürüyüşleri" gerçekleşti. Yürüyüşler sonrasında, farklı şehir-

lerde göçmenlere yönelik saldırılar gerçekleşirken; Bautzen'deki yürüyüş sonrasında bir göçmen merkezi kundaklandı. Yürüyüşlerin düzenlendiği bölgelerde, göçmenlere yönelik saldırılara polis müdahale etmedi.

Güney Kore'de Hayalet Eylem

Güney Kore'nin başkenti Seul'de, ülkede yaşanan ifade özgürlüğü kısıtlamalarını protesto etmek isteyen eylemciler, hologramla "hayalet eylem" gerçekleştirdiler. Hologramla yansıttıkları "yürüyüş gerçek-

leştirilen eylemciler" görüntüsüyle Seul'de polis baskısı ve şiddetinin ne boyutta olduğunu göstermeye çalıştıklarını ifade eden eylemcileri "saldırmak üzere hazır" polis ekipleri takip etti.

Uluslararası Göçmen ve Mülteci Konferansı

26-28 Şubat'ta Hamburg'da Uluslararası Göçmen ve Mülteci Konferansı düzenlendi. Göçmenler ve mülteciler arasındaki dayanışmayı gönüllü ağlarıyla güçlendirme hedefi taşıyan konferans, dayanışmacıları ve göçmenleri/mültecileri bir ara-

ya getirmeyi hedefliyor. Avrupa'da her geçen gün artan ırkçı saldırılara karşı yapılacakların da konuşulduğu konferansta, göçmenlerin/mültecilerin maruz kaldıkları her tür şiddete karşı dayanışma komiteleri oluşturuldu.

Kadınların Vicdanı

Yaşadığımız topraklarda aylardan bu yana sürmekte olan savaş, sayısız kız kardeşimizi zorla yerinden etti, bir evin bodrumuna hapsetti; kimi zaman da katlettiklerinin bedenini paramparça edip, sokak ortalarında çırılçıplak teşhir etti.

Savaş, bu satırları yazdığımız sırada tüm şiddetiyle sürerken; direnişse giderek büyüdü. Beyaz tülbentlerini bayrak edinen anneler sokaklarda "artık yeter" diye haykırdı; coğrafyanın dört bir yanından kadınlar bu savaş dursun diye reddetti askerliği,

orduyu, militarizmi. Savaş en güleçlerimizi alırken aramızdan; kadınların savaşa karşı direnişi hiç durmadı.

Savaş Amed'de Suriçi'nde; Cizre'de Bostancı Sokak'taki 23 numaralı binanın bodrumunda, Suruç'ta Amara'nın bahçesinde paramparça ederken bedenlerimizi, savaşı bir dünyanın hayali giderek büyüdü. Vicdani retçi kadınlar, bu hayali elden ele taşıdı...

Aşağıda, coğrafyanın dört bir yanından vicdani retçi kadınların gazetemize yolladığı

savaş karşıtı mesajları sizlerle paylaşırken; kadınların savaşı bir dünyaya dair umudunu da büyütüyoruz. Savaşa karşı direnen kadınların kendi mücadelelerini anlattığı bu satırları, "Bu savaş sadece erkekleri değil kadınları da katletmektedir. Bu sebeple vicdani reddimi açıklıyorum" dedikten üç yıl sonra, aynı savaş politikalarının Amara'nın bahçesine saldıran canlı bombayla katledilen Polen Ünlü'ye ithaf ediyor; Polen'in hayalini kurduğu savaşı dünyayı hep birlikte kurabilmek için tüm kadınları vicdani ret açıklamaya çağırıyoruz.

Ferda Ülker 14 Mayıs 2005

"Militarist düşünce sadece 'askeriye'nin sınırları içinde kalmayıp, günlük hayatın içine de yedirilen 'militer' bir dünya kurgular. Ki bu kurguda; kadınlık aşağılanır, kadınlar genellikle görmezden gelinir, yok sayılır."

"Zor" kelimesinin yetersiz kaldığı günlerden geçiyoruz. Kişisel ve toplumsal yasin üst üste geldiği bu günlerde olan bitene tanık olmak ve bu tanıklıkla birlikte nefes almaya çalışmanın kendisi bile bir güç gerektiriyor. Gözümüzün önünde işlenen insanlık suçlarına rağmen halen ayakta durabiliyorsak, bu farklı bir mücadele alanı gibi geliyor bana artık. İnadına ayakta durmak!

Vicdani ret savaşın insan kaynağını ortadan kaldırmayı hedef alan, antimilitarist bir harekettir. Kasıt sadece askere gitmemek değildir. Militarizme doğrudan ve dolaylı bütün desteğin kesilmesi söz konusudur. Bu bir yanıyla ve gerektiğinde, bazıları için silahlı alınmayı reddetmekse, diğer yanıyla günlük hayatın militarizasyonuna karşı durmaktır.

Bugün tanığı olduğumuz ve yaşamak zorunda bırakıldığımız savaş

durumu kadınlar için daha büyük yıkımlara yol açıyor. Devletin savaş politikası şekillenirken ilk elde kadınların doğurganlıkları ve doğuracakları çocuklar üzerinden yapılan pazarlık ve politikalara tanık oluyoruz. Yasal kazanımlar bir bir şekil değiştiriyor. Kadının adı hayattan olduğu gibi yasalardan da çıkarılıp yerine "kutsal aile ve onun korunması" geçiyor.

Kadınlar, savaşın göbeğinde olduğu gibi, sıcak çatışma olmayan yerlerde de sokak ortasında ölü bir beden olarak uzanıyor. Kadına yönelik şiddet hızla artıyor.

Bugün bir şey yapamazsak, yarın nefes almaya devam edeceğiz belki, ama sessiz kaldığımız her dakika yaşamakta olduğumuz travmayı kalıcı hale getirecek.

Kaybedecek zamanımız yok, "hayır" demek zorundayız!

Atlas Arslan 15 Mayıs 2015

"Savaşı yaratanların önünü savaşa çağrılıp gitmeyenler tıkarken, savaşların nedenlerini sözde düşmanlar kaplar. Savaşa çağrılan erkekler gibi görünse de seslendikleri biz kadınlarız, o yüzden bizler savaşları kimlerin yarattığını da biliyoruz, nedenlerini de..."

Vicdani reddimi, 21 vicdani retçi kadınla yaptığım röportajlardan oluşan Kişer Pari Mama'nın ardından açıkladım. Kitap çalışması sırasında kadınların vicdani ret mücadelesinde ne kadar önemli bir ses olduğunu bir kez daha anladım. Önceleri bir gazeteci gözüyle dışarıdan baktığım vicdani ret mücadelesi, kitabımla birlikte beni de içine alan ve sorumluluk hissettiğim bir eylem oldu. 'Eğer suç ise vicdani ret' bu suç ortak olmak sorumluluğum oldu. Burada elbette kitapta da sıkça yer verdiğimiz "neden kadınlar reddeder" sorusuna da yeniden bir yanıtı ret deklarasyonum.

Savaşa, ölümlere karşı çıkmak için askere çağrılmak, bir şeylerden sorumlu tutulmak gerekmiyor.

Bu ordu, sistem, zorunlu askerlik, dolaysız olarak en çok kadınları ilgilendiriyor. Çünkü kadın, orduya asker üreten bir kuluçka bu sistemde. 'Kadın kahramanların Kurtuluş Savaşı'nda, savaş topunu sırtında taşımaları' kutsayan destanlarla büyütüldük. Bu destanların öğrenilmişliği ile günümüze baktığımızda bugün Kürdistan'da süren katliam, batıdan, "devletin yazdığı destan" gibi görünüyor. Destan mitlerinde savaşı ve savaşı kutsayan öğrenilmişliği ise militarist diliyle medya her gün yeniden üretiyor. Bu anlayışa, kutsanan öğretilere ve militarizme karşı barış için, yaşam için ses verirken kadınlar, 'neden reddettikleri' sorgulanadursun; kadınların retleri, vicdani ret mücadelesini büyütmeye devam ediyor.

Reddediyor Savaşı

İnci Ağlagül 15 Mayıs 2004

"Çünkü ben savaşız, şiddetsiz, sınırsız, sınıfsız, otoritesiz bir dünyada özgür bir birey olarak yaşamak istiyorum."

Bir kadın olarak vicdani ret hakkımı kullandım çünkü;

Sermayenin koruyucusu devletlerin kendi bekalarını sürdürmek için hep bir düşmana ihtiyacı vardır. Özellikle bizim gibi coğrafyalarda kahramanlık mitleri yaygın şekilde kullanılarak bireylerin aidiyet duyguları sömürülür.

Sürekli düşman paranoyası ile doldurulan erkek egemen düzenin en önemli kalesidir militarizm. Ya bizleri sürekli savaş tehdidi altında yaşamak zorunda bırakır ya da o savaşın doğrudan öznesi haline getirir.

Görüyorum ki kadınlar tüm bu döngünün doğrudan merkezinde ve mağdurdurlar. Savaş; kayıp, acı, gözyaşı, ölüm, tecavüz, kölelik demektir kadınlar için. İşte bu yüzden bireysel bir eylem biçimi

olarak vicdani ret, bu zulmün merkezinden bir itirazdır.

Tüm insanları, halkları çocukları düşündüğümde ve gerçekte hiç kimseyi öldürmeyi ya da hiç kimse için ölmeyi istemediğinden emin olduğum birçok kişiyi düşündüğümde, bu itirazı yapmanın önemli olduğuna karar verdim.

Savaş karşıtı mücadelenin sesini yükseltebilecek ve bizler gibi düşünen, hisseden tüm kadınlara, dahası zorunlu askerlik mağduru tüm erkeklere de yalnız olmadıklarını hatırlatacak bir itiraz. 2004 Mayısında vicdani ret eylemimle de ifade ettiğim gibi; bütün savaşlara, militarizme, şiddetin örgütlenerek kullanıldığı tüm yapılara, şiddete, silahlanmaya karşıyım reddediyorum. Ölümü değil; yaşamı ve umudu örmeyi istemek hakkımız.

Ceylan Doğaner Ağustos 2014

"Kutsallaştırdığınız toprak uğruna öldürülen her kadın, her çocuk ve her erkek için reddediyorum."

Savaşlar, insanlık tarihinden bugüne egemenlerin iktidarlarını güçlendirmek için kullandıkları bir araçtır. Militarizm bizlere çocukluğumuzdan beri erkeklerin asker olması gerektiğini, vatan, millet ve kadınların namusları için kendilerini feda etmeleri gerektiğini öğretir. Erkekliği ve erki yücelten militarizmi, içerisinde vicdani ret ve total ret ile çatlaklar açarak yok etmek zorundayız. Bugün içerisinde bulunduğumuz savaş koşullarında, çevremizdeki erkeklerin sırf cinsiyet kimliklerinden dolayı devletin mülkü olarak görülüp askere alınmasına; askere gitmenin bir erkeklik göstergesi olarak gösterilmesine; erkekliğin şovenizmle harmanlanıp asker karısı, kızı, annesi olmanın bir statü taşıdığı bu coğrafyada her birey savaşın bir par-

çası olmayı reddetmelidir.

Militarizm erkekler kadar kadınları da hedef aldığı için, kadınlar vicdani retçi olup bu meselede söz sahibi olmalıdır. Anarşist bir kadın olarak devletin tüm aygıtlarını reddettiğim için total retçi, özel olarak da militarizm ilişkisi bağlamında vicdani retçiyim. Kadınların, vicdani ret meselesinde yer alması; savaşa karşı tavrımızı net ifade ederek bu meselenin parçası olması ve vicdani reddi örgütlemesi gerektiğini düşünüyorum. Vicdani reddimde de belirttiğim gibi "erki ve erilliği kutsayan erkek devlet ahlakınızın gölgesinde pasifize edilmiş ölü kadınlar yaratmamak için reddediyorum. Görmek istemediğiniz, susturduğunuz, taciz ettiğiniz, yok saydığınız KADINLIĞIMLA reddediyorum."

Nergis Şen 18 Mayıs 2013

"Ben militarizmi; evde annem ve babamdan; mahallede arkadaşlarımla oynadığım oyunlardan; okulda öğretmenlerimden; televizyonda dizilerden, filmlerden ve haberlerden öğrendim. Ve öğrendiğim şey şu ki; militarizm devlete piyon, kapitalizme köle olmamıza; erkeğin orduya, kadının eve kapatılmasına; ölmeye ve öldürmeye yani ona alışmamızı istiyor."

Vicdani reddimi açıklama kararı aldığımda henüz 17 yaşında, lise son sınıf öğrencisi anarşist bir kadındım. Doğduğumuz anda verilen pembe kimlikle başlayan militarizasyon, toplumsal cinsiyet rollerinin getirisiyle, nasıl giyinmem gerektiğinden nasıl davranmam gerektiğini belirleyene kadar sürdürdü etkisini. İçine atıldığım eğitim sistemiyle, tamamen militarist işleyişin içerisinde, bir özne olmak zorunda bırakıldım. Belli bir kalıba sokulma, tektipleştirilme, kapatılma, aslında en çok da 'Türkleştirme'yi yaşadım. Tüm bu

yaşadıklarımın ve hissettiklerimden kaynaklı olarak, vicdani reddimi açıklama kararı aldım. Ancak açıklamamı gerçekleştireceğim 15 Mayıs 2012'de, ailemin de bir parçası ve yürütücüsü olduğu otoritenin bir yansıması olarak, evden dışarı çıkmam engellendi ve açıklamamı gerçekleştirmeyi planladığım etkinliğe gidemedim. Bu sebeple vicdani reddimi ancak 15 Mayıs 2013 tarihinde gerçekleşen vicdani ret etkinliklerinin ardından yapılan vicdani ret açıklamalarında deklare edebildim. O yıl, Reyhanlı Katliamı henüz ya-

şanmış olduğundan, benimle aynı gün vicdani reddini açıklayan birçok arkadaşım gibi ben de, vicdani reddimi Reyhanlı'da katledilenlere ithaf etmiştim.

Militarizmin büyük oranda yaratıcısı ve sürdürücüsü olan devletin şiddeti, bugün yaşanan savaşla daha da görünür olmuşken; militarizmin kadının varoluşuna yönelik saldırısı da daha belirgin. Savaşın yaşandığı topraklarda, kadınlar katledilmekte, taciz ve tecavüze maruz kalmakta, kadının bedenine yönelik saldırılar

şiddetini daha da artırmakta ve katledilen kadınların bedenleri teşhir edilmektedir. Bu gibi dönemlerde militarizmi reddetmek, yaratılan savaşın bir parçası olmamak ve bu savaşı reddetmek demektir. Ben anarşist bir kadın olarak, devleti, devletin her türlü baskısını, şiddetini ve sürdürücüsü olduğu militarizmi reddettim ve reddetmeyi sürdüreceğim.

Bütün kadınları, vicdani retlerini açıklayarak, yaşanmakta olan bu savaşın bir parçası olmamaya çağırıyorum.

Birsen Uzun, 15 Mayıs 2015 Ece Uzun, 24 Mayıs 2014 Buhara Doğan 6 Eylül 2015

"57 Yaşında bir öğretmen olarak, çocuklarımızın ölmesine ve öldürülmesine, bu militarist sistemde yer almasına tüm vicdanımla karşı duruyorum."

Vicdani retçiyim, çünkü bir anneyim. Devletin vatana feda etmediği çocuklarım var. Vicdani retçiyim, çünkü bir öğretmenim. Eğitimle, militarize edilmek istenen beyinler yetiştirmek görevim. Eğitimle ve askerlikle militarizmi normalleştiren devlet algısının karşısında bir kadın olarak duruyorum, durmaya devam edeceğim.

Şu anda devam eden savaşta, hendekleri, silahları bahane ederek insanları evlerinden, yerlerinden, dillerinden etmek isteyen devletin politikalarına karşılık vicdani ret önem taşıyor. Tıpkı evlatlarını bu savaşta gün be gün yitiren Kürt anneler gibi, devlet tarafından her an katledilebilecek çocuklarımız olduğu için, bu kirli savaşın parçası olmamak için, asla "vatan sağolsun" demeyeceğim. Bu yüzden tüm kadınları vicdani retlerini açıklamaya çağırıyorum.

Zeynep Çiçek 8 Mart 2013

"Savaşın ölümler dağıtıp; devletin erkek kusup erkekçikler yaratması, kutsal toprak, toprağın fethinin ödülü olarak kadının fethini haklı kılar."

Devlet insan yiyip açlık kusar; benim de kustuğum vicdanın reddi, rengiydi. Reddimi açıkladım; bu topraklarda "vatan sizin anneniz" denildi; toprak kutsaldır denilip, bir avuç toprak için canını feda eden insanlar yıllarca sinemaya yansıtılıp haklı bulundu. "Cennet anaların ayağının altındadır" denilip, öldürülen her gencin şehitliği anasının göz yaşında, annesinin cehennemi oldu. Kadınlığın kutsal yanı annelikle eş tutulup, kadınların erkek çocuk doğurması kutsallığının taçlandırıldığı an olarak belirlendi. Devlet hepimizi adlandırdı, ama erkekleri 20 yaşında askere çağırırken, biz kadınları istedikleri kutsal kadın olmadığımız anda yaftalayarak tekrar adlandırdı, savaş için de gözyaşlarımızı kullandı, savaşın onursuzluğunu kabul ederek bedenimize dokundu, tecavüz etti, göç ettirdi. Reddimi açıkladım; çünkü savaşın asil öznelere kadınlar ve çocuklar olduğunu

"Ölmeyi, öldürmeyi, bu emir komuta zinciri içinde yer almayı ister özne ister nesne konumunda bulunmayı reddediyorum."

Militarizmin bir politika olarak aşılandığı eğitim sistemine tabi tutulduğumdan, militarizme karşı koymam gerektiğini çok önceleri fark ettim. Sonra, askeri okulda okumuş, rütbeli bir subay olan abimin, devletin savaşının aktif bir parçası olduğunu ve özgürlük mücadelesi veren bir halkı yok etmek, susturmak, asimile etmek için devletin bir parçası olduğunu gördüğümde, vicdani reddimi açıklamaya karar verdim. Şu anda devletin tüm gücüyle yarattığı savaşta; her ne kadar kadın olarak devletin dilinde bu savaşın öznesi değilmişim gibi gösterilse de, yaşamımın her alanına sızmış militarizmi reddederek savaşın bir öznesi olmayı reddediyorum. Yaşamını yitirenlerin ardından "vatan sağolsun" demeyeceğim gibi, bu vatana feda olacak evlatlar da dünyaya getirmeyecek, devletin benden beklediği görevi yerine getirmeyeceğim.

düşünüyorum. Reddimi açıkladım; çünkü devletin kutsal saydığı kadını reddedip, hiçbir sınır için çocuk doğurmayacağına söyledim. Doğanın sahibi değil parçası olduğumu savunup, kanla çekilmiş sınırları reddedip, vicdanımın kanla değil, yaşamla beslendiğini savundum.

Şu an bu ülkede bir savaş var ve TC'nin Kürdistan'daki katliamlarına tanıklık yaparken, Ekin Van'ın öldürüldükten sonra soyulan bedenine şahit olduk. Savaşı yaratanlara karşı, biz kadınların ölü bedenlerini ödül ve ceza ikilimi içinde sunan bu devlete karşı, ben reddimi açıkladım ve bedenleri soyulan kadınların yoldaşlığı adına, kadınların açıkladığı her ret bu devlete atılan bir tokattır. Savaşı yaratan değil; bu savaşa karşı direnenleriz. Benim reddim, savaşı yaratanların karşısında direnenlerin elindeki taş içindir, her türlü direnişleri içindir.

"Anaların çığlıkları kulaklarımızda cınlarken, her geçen gün daha fazla kardeşimiz can veriyordu militarizme! Sonra diyorlardı ki; "vatan sağolsun"! Hayır; parası olmayanın öldüğü, parası olanın ölmediği vatan, sağolmasın."

Devletin "kutsal" adı altında zorunlu kıldığı askerliği kadınlara "layık görmemesi" ve dayatmaması, benim vicdani reddimi açıklamama nedenim olamazdı. Çünkü yukarıdaki sözler her ne kadar bir erkeğe ait olsa da, o erkeğin yaşamında olan ya da olmayan, o erkeği dünyaya getiren ya da yeni erkekler doğurmak zorunda bırakılacak olan kadınlara ve bana da bir çağrıdır.

Devlet hükmetmeye doymayarak, yeni toprak parçalarını da işgal etmek ister. Bu işgali, ordunun "kutsallığı"yla, vatanın "namusu"yla, temelinde milliyetçilikle besler ve kendinden olmayı "etkisiz hale getirmek" için savaşırlara başvurur. Devlet, bizden çalışıklarının yanında bir de savaşmamız gerektiğini söylediğinde, bizim bu savaşı reddetmemiz gerekir.

Devlet, havan topuyla Ceylan Önkol'u, katil polisiyle Dilek Doğan'ı, askeriyle Ekin Van'ı katletti. Aynı devlet, bugün de türlü yollarla, militarizmin kan kusan yüzünü biz kadınlara dayatıyor ve aylardır sürdürdüğü savaşla ölmeye ya da ölüme seyirci kalmaya razı olmamızı dayatıyor.

Ancak biz kadınlar, tüm bu dayatmayı ve ölümü reddediyoruz. Çünkü biz ne ölmek, ne öldürmek ne de bu ölüm politikalarında bir araç haline dönüştürülmek istiyoruz. Yaklaşık altı ay önce, vicdani reddimi açıkladığım günden bu yana, biliyorum ki "Sebepsiz ölme gitmeyi reddedenler, silahlarını, kendilerine katliam yapmaya zorlayan, katil iktidarlara doğru çevirdiklerinde, İşte o gün savaş ölmüş olacak".

Berivan Encü 28 Aralık 2013

"Bu coğrafyayı halklar mezarlığına çeviren bu cinsiyetçi yapının silahını almayı ret edin, eğer silahını almışsanız bir an önce bu yanlıştan dönün diyoruz."

Kanla sulanmış bir coğrafyada, devletin askerleri tarafından 150 havan topu atılmış bir köyde dünyaya geldim. Doğan doğmaz köyümüzden sürgün edildik, yaşam alanlarımız mayınlarla kaplandı; yani devlet bütün yaşam alanımızı çember içine aldı, tıpkı bir açık cezaevi gibi. Burada, 28 Aralık 2011'de bir katliam oldu. Katliamın üzerinden dört yıl geçse de, adalet asla gelmedi.

Roboski Katliamı'nın ikinci yıldönümünde, askerler tarafından katledilen 34 akrabam için açıkladım vicdani reddimi çünkü görevi "bizi korumak" olduğu iddia edilen askerler, burada 34 insanımızı katletti. Aslında burada, askerler aracılığıyla, doğrudan devlet katletti. Bazen derler ya "nasıl olsa kadınlar askerlik yapmıyor, o yüzden kadınların vicdani ret açıklaması saçma" diye, tam da buna karşı kadınların vicdani ret açıklamalarının çok büyük bir önemi var. Eşlerini, çocuklarını, abilerini, akrabalarını askere gön-

dermeye mecbur edilmek istenen kadınlar buna karşı çıkarsa eğer, bu, birçok insanı askerlik hizmetinden soğutabilir de.

Bugünlerde Silopi'de, Cizre'de, Nusaybin'de üç aylık bebeklere kurşun sıkılıyor, sokak ortasında bedenler çürümeye bırakılıyor ve en çirkin, katledilen kadınların bedenleri çirliçiplak soyuluyor. Savaş üzerinden kin ve intikam üretilirken, bu coğrafyada halklar asimile ediliyor ve düşmanlaştırılıyor. Bu savaşın en çok mağduru olan kadınlarsa, aynı zamanda barışın en büyük temsili haline geliyor.

Eğer biz istersek durdurabiliriz bu savaşı; eğer bir barış varsa, bunu yaratabiliriz. Kürt kadınlarıyla, bütün devrimci kadınlarla ve direnişçi kadınlarla... Eğer kadınlar olarak, tüm önyargılarımızdan arınıp bir araya gelirsek, savaşa karşı hep birlikte direnirsek, bunu başabiliriz.

Kadınlar Mücadeleye Çağırıyor

Biz kadınlar, içinde bulunduğumuz bu savaş koşullarında bir yandan sistematik olarak süren erkek şiddetine karşı direnirken, bir yandan da devletin savaş politikalarına, bedenleri-

mizin birer savaş aracına dönüştürülmesine karşı direniyoruz. Gazetemizin kadınlar olarak hazırladığımız bu sayısında, dünyanın birçok farklı yerinde bulunan kadın örgütlerinden ve anar-

şist örgütler içerisindeki kadınlarından gelen, tüm kadınları mücadeleye çağıran dayanışma mesajlarını sizlerle paylaşıyoruz.

Bulgaristan Anarşist Federasyonu'ndan Kadınlar

Bizler, FAB içerisinde mücadele etmekte olan anarşist kadınlar, Kuzey Kürdistan ve çevresinde yaşananları dikkatle izliyoruz. Devletin kardeşlerimize saldırısı karşısında dehşete düştük ancak buna şaşırmadık.

İnsanın insanı sömürüsü, erkek ya da kadın, barış ya da savaş ayırmıyor. İktidarın aracı haline gelen insanlar, cinsiyet farklılıklarını kullandığı zaman, tiksindirici oluyor. Katliamlarını işledikten sonra annelerinin, kız kardeşlerinin, eşlerinin ya da kızlarının yanında huzur bulabil-

meleriye daha da tiksindirici oluyor.

Kadınlar, tarih boyunca her zaman, iktidarların yarattığı savaşların bir parçası ve kurbanı olmuştur. Bugün, iktidarların Kürt halkına yönelmiş olan saldırılarına karşı, Kuzey Kürdistan'da bulunan farklı etnik kökenlerden tüm kız kardeşlerimizi, insanların özgürlüğü için, iktidarın baskılarına karşı direnmeye ve mücadeleye çağırıyoruz.

Her zaman özgürlük için! Her zaman tiranlığa karşı!

Rojava'yla Dayanışma İnisyatifi'nden Kadınlar / Yunanistan

Hiyerarşik toplumsal yapının yok edilmesine karşı verilen toplumsal mücadelenin derinlerinde, kadınların ataerkiye karşı mücadelesi vardır. Çünkü kadınlar bu yapıları her açıdan sorgular. Bu yüzden, kadın mücadelesi, toplumdaki iktidarın hegemonik, eşitsiz ve saldırgan yapılarına karşı mücadeleden ayrılmaz.

Barış ise toplumsal bir süreçten başka bir şey değildir ve uzun vadede, cins, sınıf ve etnik ayrımlar olmaksızın sürdürülecek dayanışma, eşitlik ve öz-örgütlenme pratikleri yoluyla başarıya ulaşabilir. Bütünlüklü bir toplumsal özgürleşme, farklı sorunları aynı anda çözmeyi amaçlamalıdır; siyasette totaliter eğilimi, ekonomide kapitalizmi, toplumda ataerkilliği... Ve bu mücadele, kendinden sorumlu bir topluma ulaşmak için yatay örgütlenmeye, dayanışmaya ve iletişime dayanmalıdır.

Toplumsal özgürleşme yolunda her gün bir mücadeledir ve farklı cephelerde kurulacak birçok barikat vardır.

Rojava'da kadınların yaşamı ve mücadelesi buna örnektir. Meksika'daki Zapatistalardan sonra bir başka toplumsal devrim, şimdi Rojava'nın üç kantonunda yaşanıyor. Rojava devletten, ataerkiden, cinslerin ve halkların yok sayılmasından uzakta; özgürlük, kendi geleceğini belirleme ve öz-örgütünlük temelleri üzerinde kurulan gerçek bir otonomi ve özgürleşme örneğidir.

Kadınlar ve erkekler, TC'nin saldırıları ve baskısı altında, IŞİD yapılanmasına ve devlet baskısına karşı direnirken, aynı anda, yeni bir toplum inşa etmeye çalışıyorlar. Rojava'da ve Bakure'de direnen kadınlar, yeni bir yaşamı kendi elleriyle inşa ediyorlar.

"Haydi imkasızın hayalini kurmaya cüret edelim. İmkansız gerçeğe dönüştürmekten asla vazgeçmeyelim."

Jin, Jijan, Azadi

Biji Şoreşa Rojava!

Black Rose Anarşist Federasyonu'ndan Kadınlar / Amerika

İmparatorluğun kalbindeki ataerkil kapitalizme karşı mücadele eden bir örgüt olarak, taşıdığımız sorumluluğun ağırlığını ve buradaki hükümetin politikaları nedeniyle yaşamaları şiddetle yok edilen insanlarla dayanışmanın önemini biliyoruz. Kadınları hükümetlerin, ailelerinin ve eşlerinin baskısından "özgürleştirmek" adına, kendilerinden önce gelenlerin neo-liberal politikalarını ilerleterek dünyadaki çocukların üstüne bombalar yağdıran kadın politikacıları destekleyen yalancı feminizme karşı çıkıyoruz. Anarşizm mücadelesi veren kadınlar olarak, özgürlüğün sadece tabandan gelebileceğine; baskı ve sömürü güçlerinin birbirlerini beslerken, bizi bireyler ve küresel işçi sınıfının üyeleri olarak boğan yapılarına karşı koymak için, bütün cinsiyetlerden insanların, ulusal sınırları tanımadan öz-örgütlenmesi gerektiğine inanıyoruz.

Black Rose Anarşist Federasyonu, rakip askeri güçlerin kesiştiği coğrafyada mücadele edenlerin yanındadır ve bizim de bu güçlere karşı koymamız gerektiğini savun-

nur: Devlet, kapitalizm, silahlı din ve ataerki. Kavgamız, sadece barış içinde yaşayabileceğimiz bir fiziksel alan yaratmak değil, aynı zamanda kendi bedenlerimizin alanında kendi kararlarımızı almaktır. Kürtaj imkanlarını korumakla kalmayıp genişletmek için örgütleniyoruz. Üremeye ve ürememeye karar verme hakkımız, ataerkil kapitalizme karşı mücadelemizin esasıdır.

26 Şubat 2016, Trayvon Martin'in yaşamını çalan ve "Siyah Yaşamlar Önemlidir" hareketinin yükselişine yol açan faşist katliamın dördüncü yıl dönümü olacak. Polis şiddetine karşı genişleyen hareket, Ferguson ve Baltimore isyanları aracılığıyla uluslararası görünürlük kazanmışken; anarşist kadınlar olarak beyaz üstünlüğüne ve ırkçı baskılara karşı mücadeleye devam edeceğiz. Irkçılık yok olmadan kadın devrimi olamaz; kapitalizm ve ataerki yok olmadan toplum ırkçılıktan kurtulamaz. Devrimci anarşist kadın yoldaşları, günden güne sürdürdükleri direnişlerini selamlıyoruz ve özgürlük için sürekli olacak mücadeleye tüm kadınları çağırıyoruz.

Anarşist Kadınlar / Roma

Devrim ve Özgürlük

Amargi, insan dilinde özgürlüğü belirten ilk kelime olmuştur. Efendiler, tahakkümlerini, erkek egemenliği ve erkek merkezliğin üzerine kurdular. Ataerkiyse, sınıf hiyerarşisini yarattı. Tüm bunların sonuçları, doğa ve toplum için yok edici oldu. Militarizm ve cinsiyetçilik... Toplumu ve bireyleri kontrol etmek amacıyla devletlerin çıkardığı savaşlar, sade-

ce kağıt üzerinde haklar ve özgürlük yerine, kadın varlığının tümüyle yok sayılmasına sebep olur.

Tarih boyunca yaşananlar göstermiştir ki; özgür kadınların devrimi, topyekûn özgürleşmekte ve insanların devletlerden kurtuluşunda önemli rol oynamıştır.

Yaşasın Uluslararası Kadınların Dayanışması!

Dördüncü Nesil Savaş Savaşın Desantralizasyonu

Mercan Doğan

mdogan@meydangazetesi.org

2015 Kasım ayında, İngiltere’de yayınlanan Telegraph gazetesinde “Yarın, nasıl bir 3. Dünya savaşı başlar?” başlıklı bir yazı yayınlandı. Yazı, aynı yılın haziranında uluslararası stratejistler ve aynı zamanda bahsi geçen yazının da yazarları olan P.W Singer ve August Cole’un kaleme aldığı “Ghost Fleet: A Novel of the Next World” adlı kitaba dayanıyor. Çıkabilecek olası bir dünya savaşı üzerine ihtimallerin sıralandığı kitapta dünyayı tekrar düzenlemek isteyen küresel güçlerin birtakım bölgesel gerilimleri tırmandırarak “uygun koşulları” hazırladığından söz ediliyor. ABD, AB, Rusya, Çin gibi daha büyük ölçekli ve etki alanları geniş devletlerin arasında, Soğuk Savaş’ın bitmesiyle sona erdiği düşünülen gerilimlerin, günümüz koşullarında tekrar ortaya çıktığı kitapta dillendiriliyor. Söz konusu kitapta örnek verilen ve giderek bir savaşa evrilen bölgesel gerilimlerin en belirginini, coğrafyamızın hemen yanı başında halen yaşanıyor. Üstelik artık bölgesel olmaktan çıkıp çok daha geniş ve uzak coğrafyaları etkisi altına alarak

yayılıyor.

Geçtiğimiz Şubat ayında 5. yılını geride bırakan Suriye savaşı, ilk başladığı dönemden bugüne gelindiğinde bir iç ayaklanma/iç savaş olma özelliğini yitireli çok oldu. TC devleti başta olmak üzere, Suudi Arabistan, Katar, İran gibi bölgesel güçler ve ABD, Rusya, AB hatta Çin’in içinde olduğu diğer küresel güç dengelerinin savaşa dahil olmasıyla Suriye, devletlerin adeta küçük çapta bir dünya savaşı yürüttüğü coğrafyaya dönüştü. 2014 yazında, ABD öncülüğünde 17 devleti kapsayacak şekilde oluşturulan IŞİD karşıtı koalisyon, savaşa küresel devletler bazında yapılan ilk fiili müdahaleydi.

Aslında savaşa dahil olan devletleri ve bu devletlerin birbirleriyle zaman zaman karşı karşıya kaldıkları gerilimleri göz önünde bulundurduğumuzda; Suriye’de süren hegemonya mücadelesinin bir üçüncü dünya savaşı potansiyeli taşıdığından söz edilebilir. Bu gerilimlerin dışında ise söz konusu coğrafyanın Ortadoğu olması

ve barındırdığı enerji kaynakları, ticaret rotaları gibi denklemler düşünüldüğünde bu potansiyelin azımsanamayacağını söyleyebiliriz.

Ancak bir taraftan da ABD ve Rusya 27 Şubat’ta uygulamaya geçecek -IŞİD ve An Nusra hariç tutularak bir ateşkes ilanıyla “itidalli davranmayı” sürdürüyorlar. Savaşın son süreçte Halep’te yoğunlaşması, savaşa dolaylı olarak dahil olan devletlerin, “vekilleri” olan rejim muhalifi örgütlerin söz konusu bölgeye adeta sıkışması nedeniyle, Suriye ve çevresindeki coğrafyaya askeri yığınakları ise arttı. NATO’ya bağlı devletler, ABD başta olmak üzere, İncirlik, Kuveyt ve Basra Körfezi’ndeki hava üslerini takviyelerle güçlendirdi. Geçtiğimiz aylarda “stratejik askeri işbirliği konseyi” ile Sünni ittifakını resmileştiren TC ve Suudi Arabistan da bir dizi adım attı. Suudi Arabistan savaş uçakları Konya’da konuşlandırıldı, operasyonel kara gücü olarak da Kraliyet Özel Kuvvetleri’nden takviye yapılması söz konusu. Bu Suudi Arabistan-TC ittifakına Katar’ı da da-

hil etmeyi unutmamak önemli. Savaşın diğer safında bulunan Suriye, İran, Lübnan Hizbullahı ve Rusya ittifakında ise 2015 ekiminden bu yana fiilen savaşa dahil olmasıyla, Esad yönetimi ve dolaylı olarak kendi lehine dengeleri değiştirmeye başlayan Rusya’yı öne çıkarmak gerek.

Rusya Faktörü

TC ile yaşanan “uçak krizi” sonrası Rusya tarafından atılan bazı adımlar, P.W Singer ve August Cole’un vurguladığı gibi, daha büyük ölçekte küresel bir savaşa yol açabilecek ve bölgesel gerilimlerin tırmandırılmasına örnek oluşturabilecek nitelikte. TC devletinin sınır komşusu Ermenistan’daki üssüne yapılan askeri yığınağı ve Suriye’de takviye ettiği hava savunma sistemlerini bu örnekler arasında sayabiliriz. Gerilimin muhatabı TC devleti ise yaptığı diplomatik ve askeri hamlelerle tansiyonu yükseltmekte sakınca görmedi. Diplomatik adım anlamında, düşmanın kavgasıyla arayı hoş tutarak mesaj verme gibi bir amaç

taşıyan, Davutoğlu'nun Ukrayna ziyareti, Rus işgaline uğrayan Kırım'a atıfla "toprak bütünlüğü" vurguluydu. Ancak bölgesel gerilimi yükseltme ve bunu ABD'nin de dahil olduğu ölçekte bir krize dönüştüren ise TSK tarafından Rojava'daki Kürt mevzilerine yapılan topçu saldırıları oldu. Bu saldırıların başlamasıyla ABD ile yaşanmaya başlayan PYD/YPG "terör örgütü mü, değil mi?" polemisinde ise Rusya'dan önemli bir diplomasi hamlesi geldi. Moskova'da açılan siyasi temsilcilikle, Rojava Özerk Yönetimi bir anlamda Rusya tarafından tanınmış oldu. Böylelikle, 7 Haziran seçimleri sonrası "sınırları içindeki" Kürtlere uyguladığı katliamı söz konusu top atışlarıyla "sınırları dışına" taşımak isteyen TC devletine Kürtler üzerinden mesaj da veriliyordu.

Azez Duyarlılığı

Şubat ayının ortalarında, Halep'in kuzeyinde ve IŞİD kontrolünde olan Azez'in Demokratik Suriye Güçleri tarafından özgürleştirilmesi, Suriye'deki savaşın artık küresel bir boyutta devam ediyor olması açısından, sadece bölgesel bir anlam ifade etmiyor. Davutoğlu'nun, bölgede bulunan Menag Havaalanı ve Tel Rifat'ın IŞİD kontrolünden çıkmasından sonraki açıklamaları uluslararası medyada da çok tartışılan konular arasındaydı.

"Azez'in düşmesi"ne izin verilme-yeceğini vurgulayan Davutoğlu, bu söylemiyle sadece IŞİD yanlısı TC politikalarla tutumlu bir tablo çizmiyor, aynı zamanda bir sonraki aşamada Cerablus'un da aynı konuma gelebileceğinin farkındalığıyla telaşlı bir açıklamada bulunuyordu. Azez; Halep'in merkezi ve TC sınırı arasındaki ana koridoru oluşturuyor. Öte yandan, askeri olarak "muhaliflerin" bölgede tutunabilmeleri için stratejik öneme sahip. Bunun anlamı şu; TC'nin askeri ve lojistik destek verdiği rejim karşıtı güçlerin, bu desteği alması zora girmiş oldu. TSK'nın YPG mevzilerine yaptığı Obüs saldırıları, aynı telaşlı politikanın askeri yansımasıydı.

Davutoğlu'nun Azez açıklamalarına yansıyan telaşının bir başka biçimini, geçtiğimiz haftalarda Ankara'da gerçekleşen bombalama sonrasında gördük. Davutoğlu, saldırıdan YPG'yi sorumlu tuttu. Hatta, bombalamanın hemen ardından birkaç saat içinde bombalamanın sorumlusu olarak Salih Necer'in kimliği ve bilgileri açıklandı. Simon Tisdall, geçtiğimiz hafta Guardian'da çıkan yazısında soruyor: "Eğer ortada bombacıya ilişkin bu kadar bilgi varsa ve bu bilgiler olaydan birkaç saat sonra açıklanabiliyorsa, devlet bombalamayı neden durduramıyor?" Tisdall, sorduğu soruya şöyle cevap veriyor: "Ankara'daki Barış Mitingi sonrasında, 100'den fazla insanın ölümüyle sonuçlanan bombalamada da Tayyip Erdoğan, suçu PKK'ye atmaya çalışmış, ancak saldırganın IŞİD'li olduğu anlaşılıyordu. Kürtleri suçlamak, devletin Suriye'deki çıkarlarıyla ilgili."

Suriye'deki pozisyonunu gittikçe daha zora sokan TC'nin bu telaş

politikasının altında ABD'ye mesaj göndermek yatıyor. PYD/YPG'nin "terörist" olduğunu kabul etmeyen ABD'nin fikrini değiştirmek ve Rusya'ya karşı yanına ABD'yi çekmek; Cenevre Toplantıları'nda PYD/YPG'nin katılımını engellemek; TSK'nın sınırötesi hareketliliğini ve muhalifleri desteklemesini meşrulaştırmak TC'nin bölgedeki temel hedefleri. Hedeflerle ulaşılmak istenense, Angela Merkel'le "Göçmen Pazarlığı" üzerinden dillendirilen Suriye'nin kuzeyinde, TC'nin muhaliflerin de desteğini alarak kara hareketiyle oluşturacağı güvenli bölge.

Dördüncü Nesil Savaş

1989 yılında, William S. Lind'in, ABD ordusunda görev yapan birkaç üst düzey komutanla beraber kaleme aldığı "Savaşın Değişen Yüzü: Dördüncü Nesile Doğru" yazısında kullandığı dördüncü nesil savaş kavramı, şimdilerde Suriye benzeri bölgelerde yaşananları anlamak açısından, özellikle küresel güçlerin ordularının sık başvurduğu bir kavram.

Soğuk Savaş dönemi sonrasındaki özellikle bölgesel bazda çıkan ama bir süre sonra etkisi bölgenin ve coğrafyanın sınırlarını aşan savaşları tanımlamada kullanılan kavramla aktörlerin savaşlarda belirleyici olmaya başlamasıdır. Karmaşık, uzun süreli, sınırları aşan ve yoğunluklu olarak desantralize olmuş, soykırıma varan saldırıların yaşandığı, medya manipülasyonları aracılığıyla yüksek düzeyde psikolojik savaşın verildiği, sadece askeri değil politik, ekonomik ve sosyal baskının yer aldığı bir savaş biçimidir.

ABD ordusunun, Soğuk Savaş döneminde operasyon gerçekleştirdiği coğrafyalardaki deneyimlerden elde edilmiş bir bakış açısı Lind'ininki. Ve tabiki bunlara karşı alınması gereken önlemler de sıralanmış küresel güçlerin orduları için...

Desantralize olmuş bir savaş gerçekliğini Suriye'den okumaya kalkmak çok yanlış olmasa gerek. İçinde bulunduğumuz politik, ekonomik ve sosyal ortamı düşündüğümüzde; yaşadığımız coğrafyada, yeni nesil savaşın her düzeyini yaşadığımız bugünlerde, savaşın sınırları aşındırma çoktan başlamış olduğu gerçeğiyle karşı karşıyayız.

Savaşlar, iktidarlar için bölgesel ve küresel çapta hegemonyalarını işletebilmek için fırsattır. Desantralize olmuş bir savaş demek, daha da küçük ölçekte de işletilen fırsatlar yani daha fazla katleden savaş demektir. Devletlerin küresel ya da bölgesel boyuttaki savaşlardan beslenen tüm çıkar politikaları sonucunda, en ağır bedeli ödeyenler ezilenlerdir. Sınırları aşan bu savaşlara karşı, sınırları aşındıran bir dayanışmayla karşılık vermek şart. Halkların verdiği özgürlük mücadelesini bir de buradan anlamak gerek. Savaşların sınır tanımadığı bir süreçte, verilen özgürlük mücadelesinin aynı zamanda bizim de özgürlük mücadelemiz olduğunu ancak bu şekilde görebiliriz.

Devlet Politikası Olarak Muhafazakarlaştırma

Merve Arkun

arkunmer@meydangazetesi.org

Toplum içerisindeki geleneksel kurumların sürdürülmesini savunan siyasi ya da toplumsal bir felsefe olarak tanımlanabilen muhafazakarlığın kökenlerini, Avrupa'da yükselişe geçen bir sınıfa karşı başka bir sınıfın mevcut konumunu "muhafaza etme" kaygısıyla giriştiği hareketliliğe kadar dayandırabiliriz. Tabiki bu sınıf aristokratlardı. 19. yüzyılda, kendi ekonomik, siyasi ve toplumsal düzenini oturtmaya çalışan burjuvaziye karşı, aristokrasinin eski değerler ve toplumsal işleyiş savunusu, aynı zamanda bu sınıfın ayrıcalıklı varlığını sürdürebilme çarpınıydı.

Bu çarpınışın, şimdilerde bir siyasal söylem ve hareket üzerinden konumlanıyor oluşu, belki aristokrasinin yitip gitmesini engelleyemedi ancak toplumsal, ekonomik ya da siyasi konumunu "muhafaza" etmeye çalışan başkaca kesimlerin ortaya çıkmasına ve bu söylemi kullanmasına yol açtı.

Batılı tarihsel kökeniyle ilişkili ancak kendi dinamiklerinden beslenen bir olgu olarak, içinde bulunduğumuz coğrafyadaki muhafazakarlığın beslendiği en büyük değer kümelerinden biri de patriyarkadır.

Muhafazakarlık, din, devlet, militarizm, aile vb. kavramlar üzerinden temellenir. Bahsi geçen kavramlar, kadının ezilen ve erkeğin de ezen olduğu bir ilişki biçimini oluşturan, tahsis eden ve devamlılığını sağlayan mekanizmalardır.

İktidar, siyasal söylemini de bu mekanizmaları korumak, onlarla ilintili değerleri sahiplenmek üzerine oturtur. Yaşadığımız coğrafyada, II. Meşrutiyet'le beraber kurulan Ahrar Fırkası'ndan 1911'de kurulan Hüriyet ve İhtilaf Fırkası'na; muhafazakar siyasal söylemin popülist bir anlamına kavuştuğu Demokrat Parti'den, muhafazakarlığın daha özelde İslam'la ilişkilendirilerek algılandığı Milli Nizam Partisi'ne, aynı siyasal geleneğin "Milli Görüş"ü içinde yer alan diğer partilerinden bu siyasal gelenekten kopan "yenilikçi" kanadın AKP'sine kadar muhafazakarlık, kendi siyasal söylem ve hareketliliğini her daim bulabilmiştir.

Bu siyasal gelenekle ilişkili olarak, bugün, devlet eliyle işletilen "muhafazakar politikalar" içinde bulunduğumuz süreç yeni bir aşamaya tekabül etmektedir. Kadın, sadece ekonomik ve siyasi alanlardan soyutlanmamakta, statü sahibi erkeklerin tamamlayıcı parçaları olarak yeniden tanımlanmaktadır. Hareket alanı, kuralları ve biçimi erkek tarafından saptanmış bir çerçeve içinde toplumsal işleyişlere katılabilmektedir.

Savaş koşullarına dayalı bir siyasal işleyişin, faşizmi aratmayan uygulamalarının gerçekleşebilmesi için yaratılması gereken disiplin toplumu, kadın üzerinden denetlenebilir.

Siyasal iktidarların, "çok çocuk doğurmak" üzerinden şekillendirmeye çalıştıkları toplumsal mühendislik projeleriyle, biyolojik yeniden üretim; "kutsal annelik"i toplumsal bir değer haline getirmesiyle, gelecek neslin iktidarın değerleriyle yetişmesi hedeflenmektedir.

Kadının toplum içerisindeki konumu her geçen gün, sistematik erkek şiddetinin de etkisiyle, erkeğe bağlı ve bağımlı kılınmaya çalışılırken; patriyarkal ilişki ve cinsiyete dayalı işbölümü, devletin muhafazakar politikaları aracılığıyla sağlama alınmaktadır. Kadınlara yönelik cinsel saldırı ya da kadın cinayetlerinin önünü almayı değil; tam tersine pekiştirmeyi ilke edinmiş kadın politikalarıyla devlet; aile politikaları aracılığıyla kadını önce kocasına, sonra da yine bu politikaların etkisiyle, devlete tabi kılmaktadır.

Devletin yeni muhafazakar politikalarının neyi muhafaza etmeye çalıştığı açık; erkek iktidarını. Bu politikaların aynı zamanda neyi muhafaza altına almaya çalıştığı da; kadını. Buradan yola çıktığımızda, devletin, kadını muhafaza etme maskesi altında, muhafaza altına almasını meşrulaştırması da diyebiliriz muhafazakarlığa.

Artvin Cerattepe'de Kadınlar Yaşam İçin Direndi, Kazandı

Kafkasör Yaylası Cerattepe bölgesinde maden çıkarılmasına karşı, 20 yıldır mücadele veren Artvin'deyiz. Maden şirketle-

rine ve talana karşı süren direnişi, Artvin kadınlarından dinliyoruz. Maden inşaatına karşı çıkararak iş makinelerinin Cerattepe'ye girme-

sini, makinelerin önüne kendini siper ederek engelleyen, gece gündüz Cerattepe'de nöbet bekleyen kadınlar anlatıyor.

Atlas Arslan

Devlet Şiddetinin Karşısında Barikat Ardında Kadınlar

"245 gündür, aralıksız nöbetimizi tuttuk; bu nöbet boyunca, kadınlar olarak bütün toplumsal cinsiyet rollerini de reddettik. Görev dağılımını ona göre seçtik, erkeklerde de bu konuda farkındalık yaratmaya çalıştık. Erkekler yemek yaparken, kadınlar da odun çekti bu süreçte, ateşle ve çeşitli teknik işlerle ilgilendi. Dışarıdan bakıldığında kadınların gece nöbeti tutması olağandışı bir hal gibi görünüyorken; direnişin ilerleyen zamanlarında kadınlar bu nöbeti, 7/24 tutmaya başladı. Hatta araçlarda da kadın sürücüler oldu. Sonraki süreçlerde de Cerattepe'deki direniş kültürüyle birlikte, Artvin Kadın Platformu oluşumunu oluşturduk, bu platformla birlikte çalışmalarımızı yürütüyoruz. Son günlerde de maruz kaldığımız devlet şiddeti karşısında, kadınlar olarak barikatlarda da direniyoruz."

Kadın, çocuk, erkek ayrımı olmaksızın, Cerattepe'de, bütün bölge halkının maden inşaatına karşı

direndiğini söylerken; kadınların bu direnişin en belirgin özneleri haline geldiğini vurgulamak da mümkün. Kadınların hem evde, hem barikatlarda hem de tüm yaşam alanlarında mücadele ettiğini söyleyen Artvinli kadınlar, Cerattepe'de maden inşaatına karşı mücadeleden vazgeçmeyeceklerini çünkü bunun kendileri için Artvin'den vazgeçiş anlamına geleceğini söylüyor.

Artvin Sokaklarında ve Gece Nöbetinde Kadınlar

Artvinli bir başka kadın ise şunları anlatıyor: "Cerattepe direnişiyile birlikte kadınlar daha çok sokağa çıkmaya başladı, sokaklarda süren mücadelede kadınlar birbirlerine ve kendilerine daha çok güven kazandı. Geri çekilmiyoruz artık, 'erkeklerden karar çıksın ve biz de ona göre hareket edelim' demiyoruz bu mücadelede."

Yakın zamanda katledilen Güler Subaşı'dan önce, Artvin'de hiç kadın cinayetinin yaşanmadığına

dikkat çeken Artvinli kadınlar; burada sürdürdükleri mücadeleyle, kadınların, kendilerine "bayan" diyen erkeklere de karşı çıkmaya başladıklarını söylüyor.

"Erkeklerin üslubuna, davranışına dikkat ettirir oldu kadınlar artık, cinsiyetçi küfürler konusunda tepkilerini dile getirir oldular. Düzenlenen toplantılarda kadınlar daha çok söz sahibi oldular. Artvin'de direniş, kadınların kendi yaşam alanlarının farkına varması için önemli bir dönüm oldu. Bu farkındalık elbette sadece Cerattepe süreciyle de olmadı, buradaki devrimcilerin de etkisiyle birlikte evde yemek, temizlik yapan kadınların iletişim ağı güçlendi. Burada, Cerattepe öncesinde de yürütülen tartışmalarda, evlilikten çocuk bakımına kadar her şey gözden geçirilirdi. Elbette Cerattepe ile başlamasa da kadınların farkındalığı, Cerattepe nöbetlerinde, gece dağın tepesinde internetin, televizyonun olmadığı yerde tartışma konuşma olanağı arttı. Birbirimizle iletişimiz güçlendi."

Kadınlar arasında önceden bir sosyal statü farklılığı olduğunu düşünen Artvinli kadınlar, şimdi gelinen noktada artık o sosyal statünün de eridiğini vurguluyor. "Artık buradaki kadınlarda zengin, yoksul ayrımı yok; çünkü zengin kadın da anladı, erkeğin parasıyla bir yere varamayacağını ve eşine karşı ses çıkarır oldu. Yoksul kadın da kocasına, çocuklarına hizmetin, boynunun borcu ve alın yazısı olmadığını anladı. Tüm bunlar, sokakta direnişte bir araya geldiğimiz yerlerde oldu."

Cerattepe'de süren direniş, şirketlerin talanına karşı, yaşadığımız topraklarda unutulmayacak bir direniş olarak şimdiden hafızalarımıza kazınmışken; bir yandan da bölge halkının ve özellikle kadınların yaşamlarında bir dönüm noktası olacak gibi. Cerattepe'de şirkete karşı tutulan gece nöbetlerinde, aynı şirketi koruyan polis-jandarmanın karşısında kurulan barikatlarda direnen kadınların bir aradalığı, şimdi Artvinli kadınların tüm yaşam alanlarına yansıyor.

Diren Cerattepe Yırca Yanında!

Cerattepe Direnişi'ne Manisa'nın Yırca köyünden de destek geldi. Termik santral yapılması için zeytin ağaçlarının sökülmesine karşı uzun süredir direnen Yırca köylüleri, "Biz direndik. Oradaki insanlarımız da dirensinler." diyerek Artvinlilerin direnişini selamladı.

Cerattepe'de Halka Saldıran Polise Çay Yok

Cerattepe'de halka saldırı yapan polis, Artvin Devlet Hastanesi'nde hastaların kaldığı bir odaya biber gazı attı.

Bunun üzerine, Artvin Devlet Hastanesi'nin kantini, Cerattepe'ye saldırılar devam ettiği sürece polislere satış yapmayacağını duyurdu.

Köyden Şehire Direniş Her Yerde

Şirket talanına ve devlet saldırılarına direnen, Artvin halkı için birçok yerde dayanışma eylemleri yapıldı.

İstanbul Taksim'de basın açıklaması yapmak üzere toplanan kalabalık tulumlar ve horonlar eşliğinde Artvin'in isyanına ses kattı.

Gecenin Karanlığına Karşı Yaşamı Aydınlatıyoruz

Artvinliler "Gecenin karanlığına karşı yaşamı aydınlatıyoruz" şiarıyla ışıklı eylemler gerçekleştirdiler.

"Şirketler yoremizden defolsun" diyen Artvinliler direnişlerini, proje iptal edilene kadar sürdüreceklerini belirttiler.

Kadın Yarattı

Şeyma Çopur

seyma@meydangazetesi.org

Dünya döndü döndü, soğudu ve kabuk bağladı. Okyanuslar ve denizler, bu kabuğun üzerindeki yerlerini aldı. Sığ sularda yaşam kıpırdanmaya başladı. Dünya dönmeye devam etti. Bitkiler, ormanlar, hayvanlar yerkabuğunun üzerinde büyümeye başladı. Milyarlarca yıllık bir dönüşün ardından, iki buçuk milyon yıl önce, yerkabuğu iki ayağının üzerinde duran bir canlıyla tanıştı: İnsan.

Her ne kadar "insanoğlu" diye anılsa da; insanlık başından itibaren hem erkek hem kadındı. Çağlardır süregelen bu macerada, her ikisi de başka bir ucundan tutmuştu yaşam kavgasını. Fakat bu hikaye, insanlık tarihi boyunca gittikçe görünmezleş(tiril)en kısmını; kadının kavgasını anlatacak sizlere.

Kadın ayaklarının üzerinde doğdu. Artık elleri, içinde sakladığı tüm maharetlerini ortaya çıkarmaya hazır. Yürüdü kadın, yabancı buğdayların arasında yalın ayak. Başaklarını okşadı, tane tane topladı içinde yaşamı saklayan tohumlarını. Toprağa dokundu kadın, parmaklarıyla eşeledi toprağı. Yaşam veren köklerini buldu bitkilerin, topladı... Kuşları, sürüngenleri izledi. Yumurtalarını buldu, topladı. Arıları izledi, balı topladı. Balıkları avladı; kurbağaları, salyangozları izledi ve topladı onları da... Ve bütün topladıklarını hep birlikte yemek için taşıdı. Çünkü her şey birlikte tüketiliyordu ve topluluğun karnını doyuran, avcıya ava gidecek gücü veren onun getirdikleriydi.

Gözlemliyordu kadın, topladığı her şeyi tanıyordu yavaş yavaş. Ka-

buklu yemişler, tohumlar, mantarlar; hepsini biliyordu. Bazıları hoş kokulu, bazıları acıydı. Bazıları yaşam dolu, bazıları zehirli... Kadın hepsini tanıyordu. Av sırasında hayvanların saldırısına uğrayan erkekler ya da hastalar için gereken şifayı da bulup getiriyordu böylece. Hayvanları ve insanları gözlemleyerek, deneye deneye, yavaş yavaş biriktiriyordu bu bilgiyi.

Konaklanan ya da kışın geçirildiği yerlerde çevreyi gözlemleyen de oydu. Tohumların hepsini birden toplamaması gerektiğini biliyordu. Çünkü tohum toprağa düşüyor, bir sonraki sene aynı yerden yeşeriyordu. Tohum atmaya doğadan öğrendi kadın.

Kadın toprağa dokunuyor, onu çok iyi tanıyordu. Serin ve yumuşak, kızgın ve sert, ıslak ve yapışkan her halini tanıyordu. Toprak kadına her halini, her sırrını fısıldamıştı nesiller boyunca. Toprağı yoğuruyordu kadın hünerli elleriyle, özenle şekil veriyordu çömleklere. Önceleri su kabığından, kafatasından, deriden yaptığı kapların yerini toprak çömlekler alıyordu. Ve bu çömlekler bir sanata dönüşüyordu kadının ellerinde. Tam bir sessizlik içerisinde yaratıyordu kadın, güneşte demlendiriyor ve kurutuyordu onları. Ve tek seyircisi küçük kızıydı. Böylece kadınlar arasında nesilden nesile aktarılan bilgi, yine nesilden nesile geliyordu.

Alet yapmayı öğrendikçe kadın ve erkek, çeşitlendi hayat. Bıçaklar, baltalar, çapalar herbiri birbiri ardına eklendi. Ve bunların arasında iğneyi keşfetti kadın, terzilik de onun işleri

arasına girmişti artık. Yine onun parmaklarının arasında birleşmeye başladı deriler, kürkler, boncuklar...

Doğanın bütün nimetlerini inceledi kadın. Pamuğu, keteni yünü fark etti. Bunları ipliğe çevirebileceğini gördü ve kirmanı buldu. Kadınların parmakları arasında dokundu ilk kumaşlar. Kirman, kadın öldüğünde bile onun yanındaki yerinden ayrılmaz, sahibiyile birlikte gömülürdü.

Kadın hayvanları da tanıyordu; gebeliklerine, emzirmelerine, oyunlarına tanıklık ediyordu. Bu yüzden erkeğin yakalayıp getirdiği hayvanlara bakıp onları beslemek de kadının işiydi. Kadının topluluğun doyurulmasında üstlendiği sorumluluk bunu gerektiriyordu. Elbette kadın hayvanın karnını doyuruyor, onun sütünden ve yününden faydalanıyordu. Bu karşılıklı ilişki içerisinde kadın bazen, annesiz kalan yavruları emziriyordu.

Toprağı işleyerek çömlek yapan, yünü ve pamuğu işleyerek kumaş yapan kadın; buğday ve arpayı işleyerek ekmek yapmayı, sütü mayalayıp yoğurt, peynir yapmayı, eti kurutarak saklamayı da biliyordu. Ve kadın bütün bunları birbirine dönüştürürken, bir doğa bilici, şifacı, terzi, dokumacı, çömlekçi gibi meşyetlerinin yanına, aslında mistik bir gücü, bir sihri de ekleyiveriyordu.

Kadın ve doğanın anlaşılmazlığı iç içeydi. Erkeğin doğuma katkısının net bir şekilde bilinmediği bu dönemde, kadın bir bebeğe hayat veriyordu. Bu doğanın mucizevi ve anlaşılmasız olaylarından biriydi. Ka-

dına saygı duyuluyordu, çünkü yeni katılan bireyleri besleyen, koruyan ve onlara zor koşullarla başa çıkmayı öğreten yine oydu. Bu yüzden bu dönemde "baba"nın çocuklar üzerinde hiçbir hakkı ve nüfuzu yoktu. Klanlar hiçbir kadını başka bir klana vermiyor, "evlilik"ler erkeklerin klan değiştirmesiyle gerçekleşiyordu.

Toplumda böylesine etkin bir birey olan kadın, dinsel bir kavrayışta da bir "Tanrıça" olarak yerini alıyordu. Fakat tanrıçalar otoriteyi değil; aydınlığı, üretkenliği, sevgiyi ve koruyuculuğu temsil ediyordu. Çünkü kadın ekonomik olarak baskın olsa da, toplumsal ilişkiler içerisinde baskın ve hükmedici değildi. Her ne kadar anaerkil olarak adlandırılabilirse de bu dönem, aslında kurumsal bir "erk"nin olmadığı bir dönemdi.

Bugün bu tarih; antropolojinin, arkeolojinin, tarihin erkek süzgecinden süzülüp geliyor ve bugün var olan otoriter, adaletsiz, erkek egemen sistem hep varmış ve başka türlü de olamazmış gibi anlatılmaya çalışılıyor. Oysa bizler milyonlarca yıldır tohum tohum ektiğimiz yaşamı, ilmek ilmek dokuduğumuz dayanışmayı taşıdık o günden bu güne. Sabırla kardiğimiz çamuru şekillendirmeyi, bereketle yoğurduğumuz hamuru pişirmeyi unutmadık. Ne doğanın bize verdiklerini, ne de ondan öğrendiklerimizi bir kenara atmadık. Yeri geldi nesilden nesile taşıdık, yeri geldi demlendirdik. Bugün yüzbinlerce yıl sonra bize unutturulmaya çalışılsa da tüm bunlar, doğadan mayaladığımız, içimizde taşıdığımız bu gücün ortaya çıkması için küçük bir çatlak yetiyor.

Kadın Bedenine Yönelik İşkence Ritüelleri

Kadınlar, tarih boyunca "lanetli, itaat etmesi gereken, cinsel köle" olarak görülmüş; ilkel topluluklardan devletli topluluklara kadar birçok farklı dönemde, geleneksel öğretilerin birer işkenceye dönüştüğü uygulamalara maruz kalmışlardır. Toplumsal birer ritüele dönüşen bu uygulamalar, bir

ışkence geleneği olarak, günümüze kadar süregelmiştir.

Tarih boyunca ataerkillik toplumların yapısına öylesine işlemiştir ki çoğunlukla bu işkencelere maruz kalan kadın, nesilden nesile kendi çocuklarına da bu ritüelleri uygulamak zorun-

da bırakılmıştır.

Böyle düşünüldüğünde, anne ve kızı arasında gerçekleşen bu ritüeller kadını, kadın doğmak ve kadın olmaktan korkar hale getirmiştir. Aşağıdaki yazıda bu işkencelerin bir kaçına değinilmiştir.

Nergis Şen

nergissen@meydangazetesi.org

Evlilik çağındaki kadınlara zorla yedirme, "Gavage" işkencesi

Dünyanın en yoksul topraklarından Moritanya'da, kilo azlığı "yoksulluk", fazlalığı "zenginlik" göstergesi olduğu için; kadınlar evlenebilmek için 60 ile 100 kilo arasında olmak zorundadır.

Yeterli kiloya ulaşması gereken kadınlar, özellikle anneleri tarafından aşırı yemek yemeye zorlanır. Kadınlar, deve sütü, zeytinyağına batırılmış ekmek ve keçi etinden oluşan bol kalorili bir kilo alma diyetine girip çatlayana kadar yemek zorundadırlar. Böylelikle evlenme çağına gelen kadınların, Moritanya standartlarında "çekici" olmaları amaçlanmaktadır.

Gavage işkencesinde, yemek yemeyi reddeden kadınlar ise ekstra işkencelere maruz kalır. Kimi zaman yemek yemeyi reddeden kadınların ayak parmaklarının kırıldığı bile olmuştur.

"Güzellik" uğruna kırılan ayaklar, Lotus (Zambak) ayak işkencesi

Çin'de, kadınlar çok küçük yaşta bir ritüelle tanışır; işkenceye dönüşen bu ritüel, ömür boyu sürer. Söz konusu coğrafyada küçük ayak daha estetik kabul edildiği için, kadınları erkeklere "beğendirmenin" yolu ve kadının evlenebilmesinin ön koşulu, bu işkencedir. Bu nedenle, ritüel-genelde anne tarafından- zorla uygulanır.

Ortalama 5 yaşında başlayan bu işkencede, ayak açılmamak üzere sıkı bir biçimde bağlanır; bazen küçük kız çocuklarına demir ayakkabılar da giydirilerek, ayak iyice sıkıştırılır. Bu uygulamayla

ayak parmakları kırılarak ayağın altına doğru kıvrılır ve ayak giderek üçgenleşir. Yasaklanmasının ardından 100 yılı aşkın bir süre geçmiş olsa da, Çin'in bazı bölgelerinde, zambak ayaklar yüzünden yürüyemeyen kadınlar hala mevcuttur.

Tecavüze karşı "meme ütüleme" işkencesi

Kamerun'da ergenlik çağına gelen kadınların maruz kaldıkları işkencedir. Kadınların yeni büyümeye başlayan memeleri, kızgın taşlar, hindistan cevizi kabukları veya ısıtılmış bıçaklar bastırılarak düzleştirilir.

Bu işkence yöntemi, genç kadınların sıkça taciz ve tecavüze uğraması gerekçe gösterilerek, toplum gözünde meşrulaştırılır. Söz konusu yöntem aynı zamanda, "tahrik unsuru" sayılan memeleri ortadan kaldırarak, kızını koruyabileceği yanılgısına kapılan her annenin uyguladığı bir ritüeldir.

Ütüleme işkencesine maruz kalan birçok kadın, ezilen süt bezleri işlevini yitirdiği için, anne olduğunda çocuklarını emzirememektedir. Memesi ütülenen çoğu kadın, kistten meme kanserine kadar birçok sağlık sorunuyla karşılaşmaktadır.

Regl döneminde kadını tecrit eden Chaupadi işkencesi

Nepal'de, kadınların regl döneminde maruz

kaldıkları işkencedir. Kadınların, regl dönemlerinde içlerindeki kötülüğü saldırdığına inanılması sebebiyle, yaşadıkları bölgeden uzakta mağaralara, hayvan sığınaklarına veya bir metrekareyi aşmayacak kulübelere kapatılmalarıyla uygulanır. Hindu inancına göre "insanın içindeki kötülükten, hücrelerindeki şeytandan, fena fikirlerden arınması için her şeyden uzaklaşıp inzivaya çekilmeyi esas aldığı" anlatılır.

Chaupadi döneminde kadın, sadece ailesinden olan bireylerin onunla konuşmadan, kapısının önüne bıraktığı yiyeceklerle beslenir ve bir hasırın üzerinde yatar. Kadının bu döneminde, akan suya dokunmasının "suyu kirleteceği" düşünüldüğünden, suya dokunması yasaklanmıştır. Ücra yerlerde kapatıldıkları mağara veya kulübelerin etrafında kimse yaşamadığı için yılan soktuğunda, çakallar saldırdığında ya da kadınlar erkeklerin tecavüzüne uğradığında, bu kadınların çığlıklarını kimse duymaz.

Chaupadi işkencesi, dünyanın dört bir yanındaki kadınlardan gelen tepkiler üzerine Nepal devleti tarafından 2005 yılında yasaklanmış olsa da, Nepal'in çoğu köyünde, hala sürmektedir.

Kadını bir "zevk makinesi"ne dönüştüren sünnet işkencesi

Özellikle Afrika'da ve Ortadoğu'daki Müslüman coğrafyalarda yaygın olan bu işkence, çoğunlukla klitoris ve dudaklarının kesilerek alınmasıyla gerçekleştirilir. Kimi zamansa bu işkenceyle, vajinada sadece menstural kanama ve idrar için küçük bir açıklık bırakılır, vajinanın geri kalan kısmı tamamen dikilir.

Bu işkence genel olarak, kadının cinselliği hissetmemesini ve zevk alma ihtimalini azaltmasını esas alırken; erkeğin, cinsel ilişki sırasında aldığı zevki arttırmayı da amaçlar. Kadını, bebek yapan ve erkeğe zevk veren bir makineye dönüştürme çabasının ürünü olan bu işkence, şimdiye kadar yaklaşık 140 milyon kadına uygulanmıştır ve bu rakama yılda ortalama iki milyon kadın daha eklenmektedir.

Rekabetin Reçetesi Hamilelik Dopingi

Tarlalarda, ırgatlık yapan hamile kadınlar, herkesin gıpta ile baktığı bir azimle çalışırlar. Sıradan bir insana göre daha fazla efor harcarlar. Peki, kadınların herhangi bir enerji ve-

rici madde kullanmadan sahip oldukları bu enerji nereden gelir? Hamile kadınların, günde 12-16 saat çalışmasını sağlayan gücün kaynağı nedir?

Mine Yılmazoğlu

mine@meydangazetesi.org

Büyük şirket sahipleri, daha fazla kazanmak için daha fazla mesaiye ihtiyaç duyarlar. Mesai saatinin uzaması ise daha fazla enerji demektir. Bu enerjiyi dopinglerden alan şirket sahiplerinin karşısında, tarlalarda çalışan hamile kadınların söz konusu enerjiyi yüksek fiyatlara satılan dopinglerden karşılamadıklarını anlamak oldukça kolaydır. Peki ya hamile kadınların vücudu, kendi dopingini üretiyorsa?

Doping Nedir?

Afrika'daki Zulu kabilesinin üyeleri, savaşlarda cesaretleri artsın diye üzüm posasından yaptıkları "dop" adında bir içecek içiyorlardı. Bu içecek aynı zamanda üzümün içerisindeki şekerden kaynaklı olarak enerji de veriyordu.

Kabilenin hangi üyesi bilebilirdi ki, yüzyıllar sonra rekabetle gelecek bir başarıya ulaşabilmek için kullanılan her "enerji verici" maddenin adına doping deneceğini.

Günümüzde; başarılı olmak için daha fazla ders çalışması gereken öğrencilerin ya da iyi bir kariyere sahip olabilmek için daha yoğun çalışması gereken beyaz yakalılarının sıkça kullandığı doping ilaçları, vücuda üstün hareket ve enerji sağladığı için, sporcular tarafından da uzunca bir zamandır tercih ediliyor.

Dopingin Yasaklanması

Üst üste kazanılan şampiyonluklar, sporcuların spor esnasındaki ölümleri ya da ölümlerinden sonra yapılan otopsilerin raporları, korkunç bir gerçeği ortaya çıkardı. Sporcular başarısızlıklarını birer başarıya dönüştürebilmek, kariyer yapabilmek ve daha fazla para kazanma hırsları nedeniyle doping kullanıyorlardı. Bunun üzerine, müsabaka kurallarına aykırı bir davranış olan doping kullanımı, spor federasyonları tarafından "kesinlikle" yasaklandı.

Yasaklamalara rağmen, yine de kimi zaman söz konusu olan doping kullanımını engellemek ve denetlemek için yapılan doping testi sonucunda kanında doping bulunan sporcular, müsabakalardan çıkartılır. Müsabaka sonrası yapılan testle ise kanda çıkacak doping sonucu sporcu uzaklaştırma alabilir, men edilebilir, hatta şampiyon olduysa, şampiyonluğu da elinden alınır.

Kazanmak, birinci gelmek, şampiyon olmak uğruna, yaptıkları dopingin ortaya çıkmayacağı yöntemler arayan sporcular, bugüne değin birçok farklı yöntem denedi. Alınan doping sonrası kanın alınıp, temizlenip, dolaşım sistemine geri verilmesinden; oksijen transferine kadar birçok yöntem... Bu yöntemlerden en akıl almaz olanı ise 1960-70'li yıllarda, Balkan coğrafyası jimnastikçileri tarafından kullanılmaya başlandı: Hamilelik dopingi.

Hamilelik Dopingi

Hamilelik sürecinde vücut, normalden fazla olarak testosteron hormonu üretir. Bu da kas yapımını arttırıcı olduğundan, kalça, bacak gibi bölgelerde kas oluşum hızı artar ve bu bölgelerdeki eklemler esneklik kazanır. İşte bu değişimleri, hamile bir atletin kendi bedeninde fark etmesi ile hamilelik de bir doping yöntemi olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Bu yöntemi kullanan sporcuların yoğun antrenman programlarıyla süzülen kanlarındaki kırmızı hücreler, yani alyuvarlar, hamilelikle birlikte çoğalıp, zenginleşir ve yenilenir. Bu durumun kendisi de doğal bir doping etkisi yaratır. Kandaki bu yenilenme, sporcuya enerji vererek, onun performansını arttırır. Hamileliğin getirdiği tüm bu değişim, hamile bir kadın için oldukça olumlu bir durumken; sporcuların bunu bir doping olarak kullanması, hırsın ve kazanma isteğinin insana neler yaptırabileceğini açıklar nitelikte.

Başarı, Başarı ve Daha Çok Başarı

Madalyanın başka bir sporcunun evindeki vitrine girmesine göz yummak istemeyen rekabet duygusu, daha 13-14 yaşındaki sporcuları, antrenörlerinin yarattığı hırs duygusunun bir parçası olmaya zorluyor. Ve çoğu zaman gönüllü dahi olmadan antrenörleriyle birliktelik yaşamak da dahil, şampiyonluk yolunda yapılan her şeyin mübah olduğu meşruluğu yaratılıyor.

İlk kullanımlarda, enerjinin yanı sıra kişiye neşe, güven duygusu veren doping ilaçları, uzun süreli kullanımlarda ise bağımlılığa yol açarken; kişinin hırçınlaşmasına, isteksizliğine ve ilaçları kullanmadığı zamanlardaysa aşırı yorgunluk hissine neden oluyor. Hamile dopingi yapan sporcular içinse, hamileliğin yarattığı duygusal etkinin dışında, müsabakalar bittiğinde kürtaaj yapılarak hamileliğe son verildiği için hem hamilelik hem de kürtaaj olma bir rutine dönüşüyor. Bu da kadının fiziksel olarak da tahribata uğramasına neden oluyor.

Rekabet Et - Hep Kaybet

Düzenli olarak spor yapan insanların vücutlarında salgılanan dopamin, kişilerin kendilerini daha iyi hissetmelerini ve daha enerjik olmalarını sağlıyor. Bu nedenle, sporun iradeyi, zihni güçlendirme etkisi bazı uzmanlar tarafından depresyon tedavisinde bile kullanılıyor. Bununla birlikte kişinin düzenli egzersiz sonucunda fiziksel olarak güçlenerek kondisyonunu artırması, kişinin psikolojik olarak da karşılaştığı sorunlarla başa çıkabilme becerisini geliştiriyor. Hal böyleyken aslında spor yapmanın kendisi, kişide dopinge gerek olmadan, olumlu bir etki yapıyor.

Oysa günümüzde sadece rekabete ve kazanmaya odaklı yapılan etkinlikler, müsabakalar ve turnuvalar, kişilerin sporun güçlendirici ve sağaltıcı etkisine izin vermiyor, üstüne üstlük en iyisi olmak uğruna, yapılan her şeyi meşrulaştırıyor ve kimi zaman antrenörlerin atletler üzerinde psikolojik ve cinsel bir baskı kurmalarına, kimi zamansa kadın atletlerin kendi bedenlerine yabancılaşarak, fiziksel olarak potansiyellerini, bir doping ilacı gibi kullanmalarına neden oluyor.

Kazanmak uğruna, döllenmiş bir yumurtaya, vücudun dönüşüm geçirdiği bu döneme; topyekün bir doping ilacı gözüyle bakmak, kişinin kendi bedenine uyguladığı bir tahakkümdür ve aslında bu "kazanım", rekabetin bir eseri olduğundan, sonsuz bir kaybediştir.

Devlet Bizim

Beden Çıplak - Devlet Çıplak

11 Şubat'ta sosyal medyada bir fotoğraf dolaşmaya başladı. Şırnak'ın Cizre ilçesinde kanlar içinde yerde yatan -çorapları ve iç çamaşırı hariç- çıplak bir kadın, etrafında askerler...

Katlettiğin kadını neden işkence yapıp soyarsın? Soyup neden fotoğraflarsın? Fotoğrafları sosyal medyada neden yayarsın? Öfkeyle birçok soru gelirken akıllara, cevaplar da gittikçe belirginleşir. Kadın, katledildikten sonra bile aşağılanmalıdır; bedeni, teşhir malzemesi olarak kullanılmalıdır. Çünkü savaş, tecavüzdür aynı zamanda. Toprağın, yaşamın ve her koşulda kadının işgalidir, talanıdır, yağmalanmasıdır. Çünkü bütün bunlar, devlet geleneğidir.

Yaşamlarımızın her alanında maruz kaldığımız şiddet nasıl sıradanlaştırılıyorsa, savaş denilen süreçte bizlere uyguladıkları türlü işkence de çeşitli propaganda yöntemleriyle meşrulaştırılır. "Düşman" denilir, "terörist" denilir, "etkisiz hale getirildikten sonra tuzaklanmış olabileceği

(vücudunda bomba teçhizatı olduğu) şüphesiyle kıyafetleri çıkartıldı" denilir. Bu sebeptendir ki, Cizre'de katledildikten sonra soyulup işkence edilen 1993 doğumlu Asya Taşçı'nın fotoğraflarına, toplumun azımsanamayacak bir kısmı sevinir. Bu ilk değildir; Ekin Wan ve daha nice kadın canlanır gözümüzde. Ve aslında çırılçıplak kalan, devlet geleneğidir.

Savaşta Kadının İşgali

Savaşlarda erkek devletin muharebe meydanlarından biri haline gelir kadın bedeni. Öncelikle tecavüz, "düşmanın onuruyla oynama" ya da "düşmanın gelecek nesillerini ele geçirme" silahı olarak kullanılır. Düşmanın neslini sürdürebilmesi için araç olarak görülen kadın, tecavüz yüzünden hamile kalırsa, dünyaya getireceği bebek düşman olmayacak; düşman neslini sürdüremeyecektir.

Savaş alanında yakalanırsa -katledilmeden önce ya da sonra- muhakkak tecavüz edilir ka-

dına. Esir alınırsa köle pazarlarında satılır, yine tecavüze maruz kalır. Savaşa tahammül edemeyerek yaşam alanını terk etmeye, göçe kalkışırsa; sınırda askerin tecavüzü bekliyordur onu. Bir şekilde sınırı geçebildiyse yaşam tacirlerinin ağına düşer Ege'de. Bu böyle sürer. Her adımda tecavüzcüler "Hazır Ol!"da bekliyordur.

Savaşta kadın bedeninin işgali, sadece tecavüz de değildir. Bu işgalciler, tacizden işkenceye katliama kadar şiddetin her biçimini kullanır işgal ettikleri bedenlerde.

Son süreçte de, devletin Kürdistan'da sürdürmekte olduğu savaşta yüzlerce kadın katledilmiş; tecavüz, taciz rutinleşmiştir. Devlet tarafından kadın; "toprak, bayrak ve namus"la özdeşleştirildiği için; düşmanı olarak gördüğü topluluktaki kadınlara tecavüz ederek, onların çıplak bedenini sergileyerek o topluluğa karşı psikolojik bir savaş yürütmekte, kendince sembolik bir galibiyet yaşamaktadır.

le Savaşıyor

Kadına Yönelik Topyekûn Savaş

Bir yandan mermilerle, tanklarla, toplarla saldırı devam ederken; diğer yandan kadına yönelik şiddet tüm hızıyla sürüyor. Kadını bebek üreten bir makine, erkeğe hizmet robotu, ucuz emek, aşağılanması gereken bir varlık; bunları reddediyorsa yok edilmesi gereken bir cisim olarak gören erkek devletin bakış açısı, gündelik yaşantıda çevremizdeki erkeklerin gözlerine yansıyor.

Nefes alıp verebildiğimiz her an, biz kadınlara taciz, tecavüz, katliam dayatılıyor. Tüm bunlar kimi zaman sevgiyle, kıskançlıkla, etek boyuyla, kahkaha tonuyla; kimi zamansa devlet erkanının sözleriyle, yasalarla açıklanarak sıradanlaştırılıyor.

Geçen yıl Şubat ayında tecavüz edildikten sonra yakılan ve katledilen Özgecan Aslan, "millet olacaktı" sözde. Artık kadın cinayetlerine tahammül kalmamış, kadınlar sokaklara çıkmıştı. Yaşadığımız coğrafyanın dört bir yanında gerçekleştirilen eylemler oldukça kalabalıktı. Toplumun

neredeyse tüm kesimlerinden -farklı yorumlarla da olsa- topladığı büyük tepkilerin ardından, tecavüz ve cinayetin faili erkeklere, fail devletin yargısı tarafından ağırlaştırılmış müebbet hapis "cezası" verildi.

"Kadına şiddet yok, algıda seçicilik var." diyen Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'yla farklı boyutlarda yaşıyor olsak da aynı havayı soluduğumuz topraklarda, o günden bu güne 400 civarı (farklı kurumların raporlarında 339, 414 ve 454) kadın katledildi.

2014 yılında Kayseri'de boşanmak istediği için 13 kez bıçaklanarak öldürülen Firdevs Vanlı'nın katil kocası, kadın katliamlarının nedenini açıklamıştı aslında; "Öldürme hakkımı kullandım. Böyle bir hakkı yeni öğrendim." Dünyaya geldiği andan itibaren erkek devletin ataerkil propagandasıyla yetişen "erk"ek, öldürme hakkını da elbette devletten öğrenmiştir.

Devletin kimi zaman cephede vuran erkek

askerle, karakolda tecavüz eden erkek polisle, hapishaneye kapatan erkek yasayla, kadın cinayetlerini aklayan erkek yargıyla; kimi zaman evde döven erkek babayla, iş yerinde sürekli psikolojik ve fiziksel mobbing uygulayan erkek patronla, sokakta bıçaklayan erkek sevgiliyle, minibüste taciz eden herhangi bir erkekle sürdürdüğü bu savaş, kadına yönelik topyekûn bir savaştır.

Savaşa Karşı Topyekûn Mücadele

Erkek devletin savaşında, kadın için kazanmak ya da kaybetmek gibi seçenekler bulunmaz. Bu savaş erkektir, kadın her koşulda kaybedendir. Yaşamı yok eden bu savaşta, biz kadınların yaşamdan yana durarak devlete karşı mücadele etmekten ve savaşı yok etmekten başka seçeneği yoktur.

Yaşayabilmek ve yaşamı özgürleştirmek için tek seçeneğimiz; el ele vermek, omuz omuza direnmek, kadın dayanışmasına sarılıp savaşa karşı topyekûn mücadeleyi yükseltmektir.

Tacize Karşı Kadın Dayanışması

Geçtiğimiz aylarda birçoğumuzun tebesümle izlediği TV dizisi "Cosby Show"da "iyi baba" imajıyla tanıdığımız ABD'li oyuncu Bill Cosby'nin taciz ettiği 35 kadın New York Magazine'in kapağında bir araya geldi. Cosby tarafından tacize uğrayan 35 kadınla röportaj yapan derginin kapağında 35 kadın sandalyelerinde otururken 36. sandalye ise yeni bir taciz kurbanı için boş bırakılmıştı. Geçtiğimiz Aralık ayında yine bir tecavüz olayı nedeniyle hakim karşısına çıkan

Cosby, 1 milyon dolar kefaletle serbest kaldı. Anlaşılan şu ki Cosby'yi ne ABD'nin yasalari ne de kariyeri caydırabilirdi. Tacizlerini ısrarla gerçekleştirmeyi sürdürdü.

Unutmayalım Cosby'ler çok uzağımızda değil yakınımızda. Birçoğu "iyi baba", "iyi sevgili", "iyi arkadaş"... Bazen tanımadıklarımız ama hepsi birer erkek.

Meydan Gazetesini hazırlayan kadınlar

olarak; bir süredir hemen her yerde alışveriş merkezlerinde, market raflarındaki ürünlerde, otobüs duraklarındaki tabelalarda, turnikelerin üzerinde, sokaklarda duvarlara yapıştırılmış "Erkek Var Taciz Var" yazılı ilanlar görüyorduk. "Tacize Karşı Kadınlar" imzasını taşıyan bu küçük ilanları hazırlayan kadınları aradık bulduk, seslerine ses olmak, güçlerine güç katmak için konuştuk onlarla ve en çok da tacize karşı dayanışmayı büyötmek için.

Tacize karşı kadınlar kimlerdir, neler yapıyorsunuz?

Hemen her gün onlarca kadın ve çocuk cinsel tacize uğruyor. Cinsel tacizi; genel olarak, ister görsel, ister sözel ya da bedensel olsun cinsel nitelik taşıyan, rızaya dayalı olmayan rahatsızlık verici davranış biçimleri olarak tanımlayabiliriz. Cinsel taciz, doğrudan olabileceği gibi örtülü biçimde de görülebiliyor ve maruz kalan kişide çoğu zaman kafa karışıklığı, şok, anlamlandırılmama gibi tepkilere yol açabiliyor. Unutmayalım ki tacizi belirleyen unsur niyet değil, kişinin üstünde bıraktığı etkidir. Biz kadınlar daha küçücükken "Dişi köpek kuyruk sallamazsa erkek köpek peşinden gitmez" nasihatleriyle büyütüldük. Büyüdük ancak geçmişten günümüze değişen bir şey olmadı. Biz kadınlar halen toplumda dekolte giyinen kadının tecavüzü hak ettiğini söyleyen erkek egemen zihniyetin dayatmaları altında yaşamaya çalışıyoruz.

Tacizin hiçbir koşulda haklılığı olmaz, bunu asla unutmayalım. Yani "Dekoltemden ötürü beni taciz ettiler" diyerek tacizi ve taciz eden kişiyi aklamaktan vazgeçip "Bu beden benim, sebebi ne olursa olsun bedenime benim rızam olmadan kimse sözlü ya da fiziki olarak dokunamaz" dememiz lazım. Kampanyamız öncelikli her kadında bu farkındalığı yaratma derdinde. Sonrası iplik söküğü... Direniş ve mücadele.

Biz kimiz sorusunun cevabını ise şöyle yanıtlayalım; tacize uğrayan bir kadın ya da henüz uğramamış olan, ama uğradığında hesap soracak olan.

"Erkek Var Taciz Var" söylemi tacize karşı yerinde bir kampanyaya oldu. Kadınlardan nasıl tepkiler alıyorsunuz?

Kadınlardan oldukça olumlu tepkiler aldık. Çünkü hepimizin ortak sancısı. Hepimiz çekiyoruz bu sancı-

yı. Sokaklara binlerce ilan yapıştırdık önce "Tacize uğruyorsan bize ulaş" yazıyordu üzerinde. Hemen ardından internet sayfamıza mailler düşmeye başladı. Ben de, ben de, ben de... Yaşıyorum diye. Farklı birçok şehirden kadın yazdı, maruz kaldığı tacizi anlattı. Sadece anlattılar. Bu çok önemli, yani anlatabilmek. Çünkü gizliyoruz çoğu zaman, başkalarından saklıyoruz, korkuyoruz, utaniyoruz veya daha sayamadığımız birçok nedene sığınarak erteliyoruz yaşadıklarımızı. Kampanyamız bu açıdan bakarsak kimilerimizi cesaretlendirmiş olmalı. Ayrıca yine mail yoluyla bize ulaşarak dayanışma göstermek, yaşadığı şehirde bu kampanyanın bir parçası olmak isteyenler oldu. "Ben ne yapabilirim" diye soranlar. Yani genelde olumlu tepkiler aldık, alma-ya devam ediyoruz.

Peki, erkeklerden olumsuz tepkiler aldığınız oldu mu?

Aslında hayır olmadı, belki de ilgilenmediler. Bazıları hiç üzerine alınmamıştır, bazıları korkmuştur belki. Somut olarak birkaç tepki yaşadık

diyebiliriz. Geçtiğimiz günlerde iki kadın arkadaşımız işe giderken hazırladığımız el ilanlarını metro içerisindeki tabelalara yapıştırıyorlarmış. Bu esnada metronun erkek güvenlik görevlileri tarafından önce sözlü olarak taciz edilmişler. Güvenlik görevlileri arkadaşlarımıza "İşiniz yok mu sizin", "Gidin evinizde oturun, kocanız size sahip çıkmıyor galiba" gibi sözler sarf etmişler. Herhangi bir tepki alamayınca bu kez bakışlarını dikerek arkadaşlarımızı incekleri durağa kadar gözle taciz etmeyi sürdürmüşler. Durağa varıldığında bu kez içlerinden ikisi metrodan inerek arkadaşlarımızın peşine takılmış. Kısa süreli bir takip yaşanmış. Ardından arkadaşımızın kolunu tutarak "Yapıştırdığınız şeyler nedir, polis gelecek şimdi bakalım o zaman ne yapacaksınız" diyerek tehditler savurmuşlar. Bir yandan da alaycı bir gülümseme takınarak "Ya polis gelir ya da siz gelin aşağıda güvenlik odasında sizinle konuşacağız" diyerek tacizlerini sürdürmüşler. Ta ki arkadaşlarımız seslerini yükseltip "tacizciler" diye bağırıp onları teşhir edene kadar. Etrafta bulunan diğer kadınlar da bağrıışmaları duyarak gelmiş ve

onlar da apar topar uzaklaşmışlar.

Erkek egemen bir zihniyetin kadına yakıştırdığı, yakıştırmadığı şeyler var. Örneğin bir kadının gece geç bir saatte dışarıda olması yakışık almaz. Kadına evinde oturması yakışır. Böyle düşünen zihniyet kadını gece geç saatte sif sokakta olduğu için taciz eden, tecavüz eden, bunları başaramayınca da katleden zihniyetin kendisidir. Kendisinden ve kendi gibilerinden korktuğu için kadını eve kapatan zihniyet de aynı zihniyettir. Dolayısıyla erkeklerin bu konuda biz kadınları anlaması oldukça zor. Belki "erkeklik" algısı üzerine gerçekten düşünceleri gerek.

Tacize uğrayan kadınlar için nasıl bir dayanışma örgütlüyorsunuz?

Tacize farklı şekillerde ama her yerde uğruyoruz. Bir örnek üzerinden anlatmaya çalışacağım. Bir kadın arkadaşımız yakın zamanda işyerinde patronu tarafından mobbinge maruz kalıyordu. Yani psikolojik olarak taciz ediliyordu. Taciz uzunca bir süre sözlü olarak sürdü. Son olarak işten atmaya varan tehditlerle devam etti. Hatta patron, arkadaşımıza yönelik tacizini, onu konusunda yetkin olmadığı başka bir bölüme alarak işinde verimsizleştirmeye ve itibarsızlaştırmaya değin vardırı. Bu süreçte arkadaşımız zor günler geçirdi ve dayanamayarak işinden ayrıldı. Yaşadıklarını bizlerle paylaştığında ona davacı olabileceğini, hukuki destek sağlayabileceğimizi böylece yaşadığı haksız itibarsızlaşmayı hak edene yani patrona yaşatabileceğini anlattık. Kabul etti ve mücadele başladı. Kampanyamızın gönüllü avukatları ile birlikte bizlerde duruşmalara katılım gösterdik, kamuoyu oluşturduk, tacizciyi teşhir ettik. Tüm bu süreçlerin sonucunda kazandık. Kazandığımız sadece bir dava değildi; arkadaşımız kendi gibi başka kadınların olduğunu anlayınca kampanyamızda yer almaya karar verdi.

Her kazanım biz kadınları mücadeleye daha fazla teşvik ediyor. Yani birlikte bir şeyler yapabilmeyin gücü bizi daha güçlü kılıyor. Tacize karşı tek mücadele hattı mahkeme salonları değil tabii ki. Sokağa çıkıp eylem yapmak, yeri geldiğinde erkeğe sözle ya da bedensel olarakta haddini bildirmek gerekir.

Taciz konusunda kampanyanız dışında yaptığınız ya da yapmayı düşündükleriniz nelerdir?

Tacize Karşı Kadınlar olarak; kadının cinayetleri, tecavüz, taciz, çocuklara yönelik cinsel şiddet yani şiddetin her türlüüne karşı mücadele ediyoruz. Bir tek kadınlar tacize uğramıyor tabii ki. Erkek egemen toplumda cinsiyetinden ve türünden ötürü istismar edilen bütün canlılar için mücadele ediyoruz.

Kampanyanıza katılmak isteyen kadınlara ne söylemek istersiniz? Son olarak eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Biz kadınlar her yerde tacize maruz kalıyoruz. Evde, işte, sokakta,

okulda, sosyal medyada... Her yerde. Bazen sözle, bazen bedensel olarak yaşıyoruz tacizi. Bazımız bağıyor, bazımız sessizleşiyor tacize. Ancak kimden olursa, nasıl olursa olsun taciz kabullenilebilir, unutulabilir bir şey değil kadın için. Kadın için hal böyleyken, erkek için durum farklı.

Kadına yönelik taciz; kadının davranış ve ifade biçimlerine, kılık kıyafetine, toplumsal pozisyonuna indirgenen bir sonuç olarak görülerek topluma kabul ettirmeye çalışılıyor. Yaşanan tacizin kendisi değil de tacize neden olan sebepler konuşulup, tartışılıyor. Tüm bu süreçlerde tacizin uygulayıcısı erkek ise, toplumun erkek egemen zihniyetine sığınarak aklanıyor, tacize uğrayan kadınsa bu sebep sonuç ilişkisinde tek suçlu ilan edilerek yargılanıyor. Suçlu ortada, fakat ortadan kaldırılacak bir suç yok. Böylece erkek tacizini sürdürmeye, kadın tacize uğramaya devam ediyor.

Biz kadınlar tek suçlu olarak görülüp, yargılandığımız bu sürecin mağdurları olarak tek bir söylemi esas almalıyız; "kadının beyanı". Çünkü hiçbir kadın için taciz "olağan" değildir. Bir kadın tacizi yaşadığını söylüyorsa bu beyana bir tek kadınların değil toplumun geri kalanının da güvenmesi gerekir. Çünkü herkes için taciz tiksindirici, aşağılayıcı, yıpratıcı ve asla kabul edilebilir değildir.

Kampanyamızın bir Facebook sayfası var. Tacize karşı kadınlar olarak bu sayfadan iletişim sağlıyoruz. Kampanyamıza katılmak isteyen kadınlar, bizimle buradan iletişime geçebilirler. Bütün kadınları tacize karşı sesimize ses katmaya çağırıyoruz.

Aralık'ta 13 kadın ve kız çocuğuna yönelik taciz vakası medyaya yansıdı. Kadınların yüzde 31'ini tanıdıkları erkekler taciz etti: Bir kadını eski sevgilisi, bir kadını üniversitedeki profesörü, birini taksisi şoförü, birini tanıdığı/arkadaşı olan bir erkek, dokuzunu ise tanımadıkları erkekler taciz etti. Taciz olaylarının yüzde 54'ü sokakta yaşandı: Taciz olaylarının yedisi sokakta, ikisi araçta, biri asansörde, biri okulda, biri mağazada yaşandı. Bir taciz olayının nerede yaşandığı haberlerde belirtilmedi. Kadınların yüzde 54'ü fiziksel tacize, yüzde 31'i sözlü tacize maruz kaldı. Bir kadın mağaza kabininde gözetlenerek tacize uğradı, biri ise teşhirciliğe maruz kaldı. 13 tacizciden ikisinin cinsel tacizden sabıkası vardı. Aralık'ta tacizcilerin yaşları 19 ila 62, tacize maruz kalan kadın ve kız çocuklarının yaşları 15 ila 46 arasında değişti. Taciz olaylarının yaşandığı iller Batman, Giresun, Isparta, İstanbul, Karabük, Kastamonu, Manisa, Sakarya, Samsun ve Uşak.

Bianet/Çiçek Tahaoğlu

Küçük Kadınlar Saklı Yaşamlar

Buhara Doğan

Bir akşamüstü bakkaldan dönerken, bilemezsin başına geleceklere. Bilemezsin, çünkü daha on bir yaşındasındır. Baban yaşında bir adamın üstüne üstüne geleceğini, adın ne dediğinde aslında içinden neler geçirdiğini. Bilemezsin sana dokunduğu an attığın çığlıkta sana savuracağı tokadı ve o an bacaklarının titreyeceğini, çaresizliğinin nefesini keseceğini. Belki toplamda üç beş saniye bile sürmedi insanların sese doğru gelişi, arkasına bakmadan kaçıp gidişi. Ama o üç beş saniyeyi unutmak mümkün mü? Çocukluğun o güçlü inançları, o umutları, o iyimserliği geri gelebilir mi? Kaç yıl geçse de aradan, kapının önünden her geçişinde, adımlarını hızlandırman unutmama izin verir mi?

Anlatamadık kimseye, hatta kendimizden bile saklamaya çalıştık. Sanki suçlu bizmiş gibi. Bindığımız bir minibüste yanımıza oturduktan sonra "bağcıklarını bağlayan" erkeğin eteğimizi kaldırıp dokunma çabalarını kimseye anlatamadık. Öğretmenlerimizin sadece kadın arkadaşlara yaptırdığı masajı, yapmayı reddedenleri kanaat notuyla tehdit ettiğini kimseye anlatamadık. Yedi yaşındaki bir çocuğa marketin deposunda tecavüz edip, eğer birine anlatırsa, ailesini öldüreceğini söyleyip defalarca tecavüz eden erkeği kimseye anlatamadık. Bambaşka yerlerde vücudumuzun herhangi bir yerinde hissettiğimiz o eli kimseye anlatamadık. Babamız artık baba olmaktan çıktığında, defalarca tecavüz ettiğinde, birine anlatırsak öleceğimizden korktuğumuzdan sessiz kaldık. Zaten sessiz kalmak zorunda bırakıldığımız için ölüyorduk her gün...

Yaşanan acılar hep kalır bir yerlerde. Bazen bir köşe başında, bazen bir durakta, bir asansöre binerken, bir akşam marketten dönerken, evde tek başınayken ya da küçük bir kadın görmüşsen çocukluğuna benzeyen...

Bakmadığımız zaman, görmek istemediklerimizin gerçekleşmediğine inanamayız. Hele de yaşadıklarımızı görmezden gelmemiz daha da imkansızdır. Bizim hikayelerimiz var. Bazı geceler rüyalarımıza giren; içimizde çığlık çığlığa bağırarak bir çocuk, hiç büyümeyen!

Bizler küçük kadınlardık, yaşadık, anlatamadık, unutamadık. Çocukluğumuzu bizden çalanların yaşamlarımızı da çalmasına izin veremedik. Bu hikayelerle gözlerimizi karrartıp dışlarımızı sıkıyor ve bambaşka umutlarla bambaşka dünyalarda bir araya geliyoruz. Öyle çok benziyor ki hikayelerimiz, senin benim olmuyor artık, bizim hikayelerimiz oluyor. Bizim çocukluğumuz, bizim umutlarımız, bizim öfkemiz, bizim kavgamız, bizim yarınlarımız...

Benlerden biz olduğumuz vakit, yumruğumuzdaki güç, yüreğimizdeki isyan bambaşka oluyor, daha gür çıkıyor meydanlarda sesimiz, gözlerimizdeki öfkede birbirimizi görüyoruz ve öyle sıkı tutuyoruz ki bir diğerimizin elimizden kopması güç, ayrılmak güç! İşte böyle olduğunda, onlar bizden korkuyorlar. Bizi hayallerimizden, umutlarımızdan vuran; bizi susturan ve korkuyu daha küçücük yaşlarda bize tattıran erkekler korkuyorlar; korksunlar da!

Çünkü biz her ne kadar büyümüş olsak da, biliyoruz ki çocuklukları çalınan küçük kadınlar ve anlatamadıkları saklı hayatları var her yerde. Bu saklı hayatlar, şimdi yeni yaşamlar yaratacaklar. El ele veren kadınlarla...

Tarihteki Anarşist Kadınlar (2)

Patrona karşı kavgadan, sendikal harekete; imparatora karşı direnişten, baskıcı hükümete karşı örgütlenen mücadeleye kadar, tarihin farklı dönemlerinde, farklı coğrafyalarda direnen kadınların hikayeleri, günümüzde sürmekte olan kadın mücadelesine yeni perspektifler katıyor.

Tarih boyunca, varlığını yok sayan erkek egemenliğine karşı direnen ve ancak böyle özgürleşen kadınların deneyimleri, bugünden özgürleşmek isteyen kadınların mücadelesini büyütüyor.

Meydan Gazetesi olarak, "Tarihteki

Anarşist Kadınlar" başlığıyla yayınladığımız ikinci yazımızda da sizlerle, isimleri anarşist tarihin en derinlerine yazılı olan kadınları, bu kadınların erkek iktidarına karşı büyüttükleri direnişlerini ve kadın özgürlük hareketine kattıklarını paylaşıyoruz.

Sendikal Mücadelede Anarşist Bir Kadın Milly Witkop

Ukrayna doğumlu olan anarko sendikalist yazar ve sendikacı Milly Witkop, 1881'de Çar 2. Alexander'ın öldürülmesinden sonraki on yıl içinde, imparatorlukta başlayan Yahudi karşıtı politika ve katliamlardan kaçmak için ailesiyle beraber Londra'ya göç etmiştir.

Londra'da, özellikle göçmen işçilerin düşük ücretlerle çalıştırıldığı bir terzide işe giren Witkop, çalıştığı koşulları sorgulamaya başlamasının ardından katıldığı bir eylemde, anarşist gazete Arbayter Fraynd etrafından bir grupla tanışmış; Peter Kropotkin'in düşüncelerinden etkilenmiştir.

1898'de Rocker'ın teklifi üzerine, ikilinin beraber iş bulabilmek için New York'a gitme çabaları, Witkop ve Rocker'ın evlilik kurumuna karşı geliştirdikleri politik tutumlarının yansıması olarak yasal şekliyle "evli" olmamalarından kaynaklı olarak reddedilmiştir.

1898 Ekimi'nde Rocker'la beraber Arbayter Fraynd'a editörlük yapan Milly Witkop, 1900'de yine Rocker'la beraber, daha yoğunluklu kültürel temalara odaklanan, Germinal gazetesini çıkartmaya başlamıştır. 1. Dünya Savaşı'yla birlikte Rocker, İngiltere'deki diğer Avusturya ve Almanya doğumlular gibi, düşman muamelesi görmeye başladığında, Hollanda'ya göç etmiş; 1916'da savaş karşıtı eylemleri sebebiyle tutuklanan Milly Witkop da cezaevinden çıkışının ar-

dından, 1918'de Rocker ve oğlunun yanına Hollanda'ya göç etmiştir.

1919'da kurulan anarko-sendikalist FAUD'da, kadınların rolüne ilişkin başlayan tartışmaların ardından FAUD içerisinde kadınlar, kendi sendikalarını kurmaya karar vermiştir. Milly Witkop, 1920'de Berlin'de, FAUD'a bağlı olarak kurulan Kadın Sendikası'nın kurucularından biri olmuştur. Witkop, 1921'de Düsseldorf'ta kadın sendikalarının ulusal kongresinin organize edilmesinde de, 1921'de FAUD'un yayını olan Der Syndikalist'e bağlı olarak, kadınlar kendi yayınları olan Frauenbund'u çıkartmasında da oldukça etkilidir. Witkop, söz konusu yayının ilk yazarlarından biri olmuştur.

Witkop, işçi kadının sadece kapitalizm tarafından değil, aynı zamanda erkekler tarafından sömürüldüğüne de dikkat çekmiş; bu sebeple ev içi emek konusunda da çalışmalar yürütmüştür. Milly Witkop, aynı zamanda, sadece sendikal mücadele ya da kadın hareketi içerisinde değil, ırkçılığa ve anti-semitizme karşı mücadele içerisinde de yer almıştır.

1936 İberya Devrimi sürecinde ABD'de bulunan Witkop, yaptığı kampanyalarla devrim sürecine yönelik ilgiyi arttırmaya çalışmış; 23 Kasım 1955'te solunum problemi nedeniyle yaşamını yitirmiştir.

Bolşeviklere Direnen Anarşist Bir Kadın Mollie Steimer

1897'de Çarlık Rusyasında dünyaya gelen Mollie Steimer, 15 yaşındayken ailesiyle birlikte göç ettiği Amerika'da, sendika ve serbest konuşma özgürlüğü çalışmalarına aktif olarak katılmış, savaş karşıtı hareket içerisinde yer almıştır. 1918 yılında, Amerikan ordusunun Bolşevik Devrimi'ne karşı yürüttüğü askeri operasyonlara karşı bildiri yayımlamak ve dağıtmaktan yargılanan Steimer; 1921'de sınır dışı edilerek Rusya'ya gönderilmiştir. Steimer, sınırdışı edilerek geldiği bu coğrafyada ise anarşistlere yönelik baskıya karşı mücadele etmeye başlamıştır.

Rusya'da, Bolşevik hükümeti eleştirdiği için hapse atılan anarşist Senya Fleshin ile tanışması boyunca

onunla birlikte olan Steimer, Fleshin ile birlikte, anarşistlere yönelik bu baskıya karşı örgütlenme çalışmalarını yürütmüştür. Bolşevik hükümetin ve Troçki'nin anarşist örgütlere yönelik yürüttüğü operasyonlara ve işkencelere karşı, Bolşevik hapishanelerinde tutsak olan anarşistlerle dayanışmak için Society to Help Anarchist Prisoners ağını kuran ikili, "suç örgütlerine yardım" iddiasıyla tutuklanmıştır. Hapishanede açlık grevine giren Steimer ve Fleshin, Emma Goldman ve başka anarşistlerin de hükümet üzerinde oluşturduğu baskıyla sınırdışı edilmiş ve Almanya'ya gitmişlerdir. Bolşevik hükümetin ihaneti ve büyük bir devrimi gasp etmesinin ardından Steimer 1923'te yazdığı bir mektupta öfkesini şöyle ifade etmiştir: "Rusya dışında

olmaktan mutlu değilim. Orada olup işçilerin bu ikiyezlü tiranlıkla mücadele etmesine yardımcı olmak isterdim."

Almanya'da Goldman ve Alexander Berkman ile hareket eden Steimer ve Fleshin, Hitler'in iktidara gelmesiyle birlikte faşizmin bir devlet pratiği olarak kendini göstermesinin ardından Fransa'ya göç etmişlerdir. İkilinin burada polis gözetimine alınmasından sonra Steimer, 18 Mayıs 1940'te tutuklanmış, Camp Gurs'a gönderilmiş ve 7 hafta boyunca hücre hapsinde kalmıştır. Sonrasında, May Picqueray yardımıyla, Meksika'ya giden Steimer'in yoldaşlarının bir kısmı Joseph Stalin'in emriyle bir kısmı da Nazi toplama kamplarında katledilmiştir.

İmparatorun Karşısında Direnişi Bir Kadın Kanno Sugako

1881 yılında dünyaya gelen Kanno Sugako, kadına yönelik baskıları ve kadının özgürlüğünü vurguladığı makaleleriyle, anarşist kadın hareketi içerisindeki önemli isimlerden biridir.

1910 yılında, Japonya İmparatoru Meiji'ye suikast olarak bilinen Kotoku Olayı'na dahil olduğundan dolayı, devlet tarafından "vatan hainliği" ile suçlanan Sugako, modern Japonya'da politik bir tutuklu statüsü ile idam edilen ilk kadındır.

Kanno Sugako, 15 yaşında maruz kaldığı tecavüzün ardından, kadının bedenine ve varoluşuna yönelik düşünsel sürecini daha da yoğunlaştırmıştır. Kazandığı politik kimliğin temel kaynaklarından biri, Sugako'nun maruz kaldığı bu tecavüz olmuştur. Kadının maruz kaldığı şiddete ama özellikle de yasal genelevler sistemine karşı oluşturulan Hristiyan Kadın Hareketi'ne katılan Sugako, 1906'da Wakayama'da çıkan özgürlükçü bir gazetenin editörü olmuştur.

1908 Haziran'ında Tokyo'ya dönen ve İmparator Meiji'ye karşı gerçekleştirilen anarşist bir eyleme katılan Kanno Sugako, eylemde tutuklanan yoldaşlarını ziyarete gittiği sırada tutuklanmıştır. Sugako, serbest bırakıldıktan iki ay sonra, Shusui Kotoku ile tanışmış ve ikili, devlet tarafından yasaklanmış anarşist bir gazete çıkarmaya başlamıştır. Söz konusu gazetenin ardından, Sugako tekrar tutuklanmıştır.

Hapishanede kaldığı süre içerisinde, 1908 Haziranındaki barışçıl eylemlerle herhangi bir değişimin yaşanmayacağını düşünmeye başlayan Kanno Sugako, dört anarşist yoldaşıyla beraber, İmparator Meiji'ye Suikast planını hazırlamıştır. Planla birlikte, Miyashita Takichi, imparatoru öldürmek için patlayıcı kullanmaya karar vermiştir. Ancak plan hayata geçirilmeden 23 kişi tutuklanmış; Kanno Sugako ise henüz 30 yaşındayken, 24 Ocak 1911'de asılarak idam edilmiştir.

Erkek Şiddetine Karşı Koyan Bir Kadın He Zhen

1884 yılında doğan ve 20. Yüzyıl Çin anarşizminin önemli isimlerinden olan anarşist kadın He Zhen; özellikle anarşist yayınlarda yayınlanan, erkek iktidarını eleştirdiği yazılarıyla bilinir. Zhen, toplumsal bir devrimin, kadın özgürleşmesinden yoksun bir şekilde olamayacağını vurgulamıştır.

1904'te Tokyo'ya taşındıktan sonra, anarşist bir örgüt içerisinde hareket etmeye başlayan He Zhen, 1907-1908 yılları arasında yayınlanan anarşist gazete Tianyee'nin (Doğal Adalet) çalışmaları içerisinde yer almış; ardından, Paris'te de yayınlanan Xin Shiji (Yeni Yüzyıl) isimli anarşist gazete de yazmaya başlamıştır. He Zhen, aynı zamanda, erkek şiddetine karşı, kapitalistlere karşı ve kadını baskılayan geleneklere karşı şiddet kullanımının bir direniş yöntemi olduğunu savunan Nuzi Fquan Hui (Kadın Hakları Derneği)'nin kurucusu olmuştur.

Tianyee gazetesinde yayınlanan "Kadının Özgürlüğü Üzerine", "Kadının Emeği Üzerine", "Ekonomik Devrim ve Kadın Devrimi", "Feminist Antimilitarizm" ve "Feminist Manifesto" yazılarıyla erkek iktidarının farklı boyutlarını eleştiren ve kadın özgürlüğünün tüm bu başlıklarla olan ilişkisini ısrarlı bir şekilde vurgulayan He Zhen, 1920 yılında yaşamını yitirmiştir.

Patronların Korkulu Rüyası Marie Ganz

1891 yılında Ukrayna'da doğan Marie Ganz'ın işçiliği, henüz sekiz yaşında başlamıştır. 13 yaşına geldiğinde tam zamanlı kuryelik işine başlayan Ganz, akabinde okulu bırakmıştır.

Çocukluğundan itibaren bir işçi olarak yaşadığı baskıya ve sömürüye karşı mücadele etmeyi seçen Ganz, dönemin en zengin patronu olan John D. Rockefeller'a yönelik bir suikast girişimiyle, anarşist tarihe ismini kazımıştır. 1863'te kurulan ve Amerika'nın ilk petrol rafinerisi olan Standard Oil'in patronu John D. Rockefeller'ın, Ludlow'da katledilen kadın ve çocukların katili olduğunu söyleyen Marie Ganz, bu katliamın hesabını sormayı kafasına koymuş ve Rockefeller'ı sahibi olduğu fabrikanın Manhattan'daki binası önünde vurmaya çalışmıştır.

Marie Ganz, bu girişimin ardından tutuklansa da, yaptığı eylemi tüm inancıyla sahiplenmiştir. Suikast girişiminin ardından yaşanan yargılama sürecinde mahkemenin "Suçlamaları reddedecek misin" sorusu karşısında Ganz'ın verdiği "O'nu öldürmek suç değil, bu cesaretin ve adaletin başarısı olurdu" cevabı, tarihe adını kazıyan bu

anarşist kadının, sömürüye karşı verdiği mücadelesindeki inancının timsali olmuştur.

Ganz, çeşitli toplantılarda ve eylemlerde gerçekleştirdiği konuşmalar, içinde bulunduğu toplumu mücadele etmeye çağırarak beyanları sebebiyle, 1917'de yaşanan Kitle İsyancıları esnasında tutuklanmıştır.

International Workers of the World (Wobblies)'den etkilenen ve 1905'te başlayıp 1. Dünya Savaşı boyunca yükselen anarşist sendikalist dalgalarda esinlenen Yahudi anarşistlerden birisi olan Marie Ganz, 1968 yılında New York'ta yaşamını yitirmiştir.

Faşizme Karşı Anarşist Bir Kadın Pepita Carpena

Gerçek ismi Josefa Carpena-Amat olan 1919 Barcelona doğumlu Carpena, anarşist tarih içerisinde "Pepita" olarak bilinir. Babası CNT üyesi olan Carpena, 14 yaşındayken CNT'nin Metal İşçileri Sendikası'na örgütlenmiş; sonrasında ise FIJL'ye (Özgürlükçü Gençlik Federasyonu) dahil olmuştur. Burada Anselmo Lorenzo ve Mikhail Bakunin okumaya başlayan Carpena, İberya Devrimi sürecinde kurulan Mujeres Libres'in üyesi olmuştur.

Pilar Grangel, Carpena'yı Nisan 1936'da kurulan Mujeres Libres'e davet ettikten sonra Carpena kadın mücadelesi içinde daha etkin olmaya başlamıştır. Aynı zamanda, cephede kullanılmak üzere el bombası imal eden bir fabrikada çalışmaya da başlayan Carpena, Mujeres Libres'in bölgesel komitesinde ve propaganda sekreterliğinde çalışmıştır.

1939'la beraber başlayan faşist baskıyla birlikte Carpena da on binlerce göçmenle beraber Marsilya'ya göç etmiştir. Burada Rus anarşist Voline ile tanışan Carpena, Marsilya'da CNT ve FIJL'nin yeniden yapılanma sürecine katılmış; CNT içerisindeki reformistlere muhalefetiyle bilinmiştir. Bu dönemde Carpena'nın yakın yoldaşlarından olan Raul Carballeira İspanya'ya dönmüş ancak 1945'te Franco'nun polisleri tarafından Barcelona'da katledilmiştir.

"De Toda la vida in Castilian" başlığı altında, Nisan 1992'den Haziran 1993'e kadar olan hatıralarını yazan Carpena'nın kaleme aldıkları, 2000'lerde Fransızca basımıyla yayınlanmıştır. Daha sonra, "Mujeres Libres" ve "Luchadoras Libertarias" isimli iki çalışması daha yayınlanan Pepita Carpena, 1979'dan itibaren Uluslararası Anarşizm Çalışmaları Merkezi'nin (CIRA) Marsilya şubesindeki çalışmalara katılmış; 1988'den 1999'a kadar CIRA-Marsilya'nın koordinatörlüğünü yapmıştır.

Cenit, CNT, Le Combat Syndicaliste, Ideas-Orto ve Solidaridad Obrera isimli gazetelere birçok makale yazan Carpena'nın, feminizm/post-feminizm tartışmalarını yazdığı bir çalışması da vardır.

"Toda de Vida ve Un Autre Futur" gibi, anarşistler üzerine yapılmış birçok belgeselde yer alan Pepita Carpena, 8 Haziran 2005'te Marsilya'da yaşamını yitirmiştir.

Anarşistlerin Ekonomi Tartışmaları (20)

Levant Köylü Federasyonu

Gaston Leval

Meydan Gazetesi'nin Anarşist Ekonomi Tartışmaları yazı dizisine, "Anarşist Kolektifler, İspanya Devrimi'nde İşçilerin Özyönetimi, 1936-1939" adlı derlemeden bir başka bölümle devam ediyoruz. Bu sayıda, İspanya deneyimi hakkında en çok yazan yazarlardan biri

olan Gaston Leval'ın kırsal alanlarda devrim süresince kurulan kolektifleri ve özellikle tarım ve hayvancılıkla uğraşan Levant bölgesinin kolektif örgütlenmesini anlattığı yazısına yer verdik. Yazarın "Né Franco né Stalin" kitabından (sayfa 143-152) alınan makalesi,

tarihsel tanıklığının yanı sıra, kırsal ve kentsel kolektiflerin federasyonlar aracılığıyla nasıl koordine olduğunu göstermesi açısından önemli. Yazının dipnotlarını, editör Sam Dolgoff'un verdiği açıklayıcı bilgileri içerdiği için yazıyla birlikte yayımlıyoruz.

Çeviri: Özlem Arkun

CNT'deki yoldaşlarımızın örgütlediği Levant Bölgesel Federasyonu, savaş başladığında toplam nüfusları 1.650.000 olan 5 ili kapsayan ve İspanya'nın en verimli topraklarının %78'ini içeren bir tarım federasyonuydu. Levant, yoldaşlarımızın yaratıcı ruhu sayesinde, en çok sayıda ve en gelişmiş kolektiflerin örgütlediği bölge oldu. (1937'de kolektiflerin sayısı 340 iken, 1938'de 900'e ulaştı ve bu illerdeki toplam nüfusun %40'ı kolektiflerde yaşıyordu...)

Bu başarılar bölgenin toplumsal tarihine aşına olanları şaşırtmayacaktır. 1870'lerden beri özgürlükçü köylüler en kararlı ve ısrarcı militanlar arasındaydılar. Belirli dönemlerde hareket, şehirlerde (özellikle Valencia'da) tümüyle bastırılırken, kırsalda canlı kalmıştır. Köylüler devam ettiler. Onlar için Devrim, barikatlarda savaşmakla sınırlı değildi. Onlar için Devrimin anlamı toprağı sahip lenmek ve özgürlükçü komünizmi inşa etmekte...

Genelde Levant kolektiflerin karakteri Aragon'dakilerden farklıydı. Aragon'da CNT-FAI militanlarının üstünlüğü, kolektifleri uzun süre polis, devlet ve siyasi partilerden korudu. Levant'ta ise, cumhuriyetçi İspanyanın geri kalanında olduğu gibi, Askeri Polis, Sahil Koruma ve devrimci ruhtan yoksun subayların emrindeki ordu, özgürlükçü kolektiflerin gelişimine ve hatta varlığına karşı sürekli bir tehdit oluşturuyordu.

Levant bölgesinde kolektifler, köylü sendikaları tarafından hemen her zaman tabanda, "üretim noktasında" örgütlenmiştir. Ancak özyönetimli örgütler olarak kalmışlardır. Sendikaların egemenliğine girmemişler ve sendikayla ilişkilerini resmi düzeyde tutmuşlardır. Sendikalar, "bireyciler" (toprak sahipleri) ve kolektifler arasında gereken bağlantıyı oluşturuyorlardı. Aslında "bireyciler", işlemlerini sendikalar üzerinden yürütüyorlardı. Yalnızlık politikaları, sendikalara bağımlı oldukları için boşa çıkıyordu. Köylü sendikaları tarımsal üretim için kendi idare komisyonlarını örgütlediler: biri pirinç için, başkası portakal için, üçüncüsü tarım makineleri için, vb... Kolektifler bazı sendika işlerini kendileri yapıyorlardı. Aynı depoları ve kendi idare komisyonları vardı. Çok sonraları, bu verimsiz çift yapı terk edildi. Depolar birleştirildi ve komisyonlar hem kolektiflerden, hem de sendikanın "bireyci" üyelerinden oluşturuldu. Bu karma komisyonlar kolektiflerin yanı sıra bireysel çiftçiler için de (makine, gübre, tarım ilacı, tohum, vb.) satın alımlarını yapmaya başladı. Aynı kamyon ve araçları kullanıyorlardı. Pratikte gösterilen bu dayanışma, önceden inatçı olan "bireycileri"

kolektiflere dahil etti. Bu örgütlenme yöntemi iki işe yaradı: Koordine edilmesi faydalı olan her konuyu kapsadı; ve sendikalar sayesinde, nüfusun farklı katmanlarında kolektif ruhu yaymayı ve algılarını etkimize açmayı başardı.

Devrimci değişimler hızla uygulanıyor, kapitalist kaostan devrimci düzene geçiliyordu. Kıt kaynakların karneyle dağıtılması ve aile ödeneği bütün bölgelerde uygulandı. Daha zengin köylerden yoksul köylere kaynak aktarılması amacıyla komisyonlar kuruldu ve işletildi. Her bir bölge ya da yerel merkez, teknisyenler ve muhasebecilerin yanı sıra bir tarım bilimcisi, bir veteriner, bir bitki hastalıkları uzmanı, bir mühendis, bir mimar ve bir ticaret uzmanından oluşan bir heyet örgütledi. Bu şekilde hizmetler verimli bir şekilde dağıtıldı ve koordine edildi. Mühendis ve veterinerlerin büyük çoğunluğu, birçok tarım bilimcisi CNT üyesiydi. 6 uzman hariç bütün şarap uzmanları ve şarap yapımı CNT sendikasının elindeydi. Kolektif üyesi olmayan, kendi özel çalışan mühendisler ve veterinerler bile çeşitli projelerin planlamasına ve yürütülmesine özveriyle katıldılar.

Tarım bilimcileri, bölgenin jeolojik ve iklim koşullarına uygun ıslah, nakil ve melezleme gibi gerekli ve pratik projeler tavsiye ettiler (özel mülk sahipleri kendi topraklarında izin vermezlerdi). Veterinerler bilimsel çiftlik hayvancılığını kurdular. Teknisyenler ve bilim insanları, birbirlerine zıt amaçlarla çalışmaktansa kolektif olarak çalışıyor, bütün projelerin yapılabirliği konusunda da, koordinasyonu için de birbirlerine danışıyorlardı. Örneğin; veterinerler domuz çiftlikleri, ahırlar ve kümesler inşa ederken mühendis ve mimarlara danışıyorlardı...

Mühendisler, özellikle Murcia ve Cartagena bölgelerinde dönemin en yeni teknikleriyle büyük ölçekli sulama sistemlerini tasarladılar. Villajoyosa'da yapılan büyük barajın getirdiği suyla bir milyondan fazla badem ağacı kurumaktan kurtuldu. Bölge çapında, yapılaşmayı mimarlar tasarladı. Bitki hastalıkları ve ağaç kültürü çalışmaları için bir merkez, tarım okulları, yeni evler ve yeni yollar; bunların hepsi, bütün bölgeyi kapsayan genel plana uygun olarak yapıldı. İşçilerin, teknisyenlerin ve kolektiflerin genel meclislerde aldıkları kararlar ve idari teknik konseylerde yaptıkları kooperatif çalışmalarla gerçekleşti.¹

Levant'ın 900 kolektifi, 54 yerel federasyona ve bunların oluşturduğu 5 bölgesel federasyona ayrılmıştı. Federasyonların faaliyetleri arasındaki koordinasyonu bölgesel idari

komisyonlar sağlıyordu. İdari komisyon 26 teknik bölümden oluşuyordu. Tarım bölümü şunlardan oluşuyordu: meyvecilik, sebze yetiştiriciliği, şaraplık üzüm, zeytincilik, makineli tarım, pirinç ve çiftlik hayvanları (inek, domuz, keçi, vb.) Endüstri bölümleri şöyleydi: şarap, likör, brendi ve viski yapımıcılığı, konserve, yağ, şeker, meyve, bitki özü yağları, parfümler ve diğer tarımsal türevler, tarım makineleri, gübre, yapı inşaatı, taşımacılık, ihracat-ithalat, hijyen, eğitim, vb.

Levant Çiftçi Federasyonu'nun büyük ölçekli faaliyetlerine bir örnek olarak portakal üretimi gösterilebilir: Bölgenin dört milyon kiloluk üretimi, İspanya'nın toplam üretiminin yarısından fazladır. Federasyon ürünün %70'ten fazlasını kendi örgütlenmesi üzerinden (aracısız) nakledip satmıştır. (Federasyonun ticari örgütlenmesi içerisinde kendi depoları, kamyonları ve gemileri de vardı. 1938 başında ihracat bölümü Fransa'da kendi ajanslarını kurdu: Marseilles, Perpignan, Bordeaux, Cherbourg ve Paris.) İspanya'da pirinç üretimine ayrılan toplam 47.000 hektarın 30.000 hektarını Valencia Bölgesindeki kolektifler ekiyordu.

Dikkate değer bir başka yenilik ise geniş çaplı tarımsal ürünlerin üretiminde çiftçilerin büyük katkılar sağlamasıdır. Köylü federasyonları, meyve ve sebze konserve fabrikaları ve diğer işleme tesisleri kurup çalıştırdı (en önemlileri Burriana, Murcia, Alfassar, Castilian, Oliva ve Paterna'da bulunuyordu).

Malların taşınmasını kolaylaştırmak için Bölge Federasyonları içindeki dağıtım noktaları ve depoları ana yollara ve tren ikmal istasyonlarına yakın yapıldılar. Bölgedeki her bir kolektif, üretim fazlasını bu depolara gönderiyordu ve ürünler buralarda tartılıyor (ya da sayılıyor), tasnif ediliyor ve saklanıyordu. Bu stok bilgisi farklı Valencia'daki Bölgesel İdari Komisyon'un teknik bölümleri tarafından derlenip koordine ediliyordu. Bölge Federasyonları bu düzenleme sayesinde tam olarak ne kadar fazla olduğunu ve neresiyle takas edilebileceğini her zaman biliyorlardı.²

Ekonomik adaletin örgütlenmesi kolektifin tek başarısı değildi... Her bir kolektif, çocuklar için bir ya da iki özgür okul örgütledi. Yeni düzende Levant bölgesi kolektifleri, tıpkı Aragon, Castile, Andalusia ve Estremadura bölgelerinde olduğu gibi neredeyse bütün halkı okuryazar yaptı (Devrim öncesinde İspanya'nın kırsal nüfusun %70'i okuryazar değildi). 1937'de 100 mevcutlu bir muhasebe okulu açıldı. Çiftçi Federasyonu, kolektivistleri ve

ailelerini ağırlamak, iyi yemek ve rahat bir uyku sağlamak için Levant'ın merkezi Valencia'da kendi otelini kurdu.

Çiftçi kolektifleri, Levant Bölgesel Federasyonunun İspanya Çiftçi Federasyonu'na açtığı Moncada Üniversitesi'nden özellikle gurur duyuyorlardı. Üniversitede ahır, damızlık ve kümes hayvanlarının bakımı, tarım ve ormancılık vb. konularında çalışma yapıyordu. Kampüs, şehir dışında, portakal bahçelerinin arasında kurulmuştu...

Sonuç olarak, Valencia kolektifleri arasındaki dayanışma ruhu, Aragon'daki işçi kardeşlerinin arasındaki kadar büyüktü. Levant kolektifleri, Castile'den gelip sığınan, çoğu kadınlar ve çocuklardan oluşan, çok sayıda göçmeni ağırladı. Kolektifler, gönüllü olarak, Madrid ve Aragon cephelelerinde savaşan anti-faşist birliklere büyük gıda ve erzak stokları gönderdiler. Beş ufak köy birkaç ayda 187 kamyon dolusu gıda gönderdi. Malaga düşmeden kısa süre önce, Almeria'daki aç göçmenlere yedi kamyon dolusu gıdanın, anında ve her zamanki gibi ücretsiz olarak gönderilmesi için tek bir telefon yeterli olmuştu. Bütün bu katkıları Levant'taki büyük kolektiflerle çarpın-yaşam gibi ışık saçan gönüllülük ve toplumsal hayatlarının ilham verici karakteri hakkında yeni bir kavrayış elde edersiniz...

1) Özgürlükçü hareket, bürokratik örgütlenmenin tehlikesi konusunda her zaman, özellikle de uzmanlık, bilim ya da idare işleri söz konusu olduğunda son derece duyarlı olmuştur (politikacılardan bahsetmeye gerek yok). Bu bağlamda, Souchy'nin iletildiği gibi, özgürlükçü kolektifler:

... bürokrasi her ortaya çıktığında başlamadan durdurmak için (önlem alıyorlardı). Her çalışma grubunun bir temsilcisi vardı. Kolektifler, ne yapıldığı konusunda iyi bilgi sahibi olmak için idari komisyonlarla düzenli toplantılar düzenliyordu. Bütün kolektifler, altı ayda bir genel kongreye çağırılıyordu. Kongrede, kolektiflerin plan ve projeleri dikkatle gözden geçiriliyordu; bütün önemli konularda, idari komisyona detaylı yönergeler veriliyordu. Yetersiz idarecilerin yetkileri geri alınıyordu. (İspanya'nın Üzerinde Gece, s. 155)- Editör

2) Bu takas, kaynakları kıt olan kolektiflerle yapıyordu. Souchy'nin gözlemlerine göre: "... ticari işlemler o kadar karışık hale geldi ki Federasyon, içeride ve dışarıda ürünlerin alım satımını hızlandırmak için (sadece bunun için) bir banka örgütledi ..." Souchy bunun, tefecilikle kar eden kapitalist bir banka olmadığını vurguluyor. (İspanya'nın Üzerinde Gece, s. 156)- Editör

BARİKATTAKİ KADINLAR

Dünyanın dört bir yanında, iktidarların var olduğu tüm ilişki biçimlerinde her zaman ezilen konumunda olan kadınlar, tarih boyunca iktidarlara olan kavgalarını sürdürmüşlerdir. Toplumsal hareketlerde aktif rol oynayan kadınların kavgası hem iktidarlara hem de "erk"lerle olmuştur. Geçmişten günümüze iktidarlara karşı oluşturulan barikatlarda, barikatın savunucusu olan kadın, barikatların ardında yaşamın savunucusu olmuş, yeni bir yaşam yaratmaya başlamıştır. Belleğimizde izler bırakan ve halen sürmekte olan barikatlardaki kadınların direniş ruhunu, bugün barikatlara taşıyor, özgürlük mücadelesine devam ediyoruz.

Zeynep Kocaman

zkocaman@meydangazetesi.org

Kürdistan'ın Mücadeleci Kadınları

Kürdistan'da yıllardır süren bir savaş var. Devlet, savaş açtığı bir coğrafyada, bir halkı sindirmek, dilini ve kültürünü unutturmak istiyor. Ekonomik çıkarları uğruna sömürgeleştirmek istediği halkı topraklarından sürüyor, katlediyor. Devlet için Kürdistan'ın geleceğini yok etmek, kadını iradesini yok etmekten geçiyor. Bu yüzdendir ki Kürt kadını sadece erkeğe karşı değil, erkeğin düşünce sistematiğini oluşturan devlete karşı da mücadele ediyor.

Kürdistan'da mücadele eden kadınlar barikatın kendisidir, kendini yağın mermilerin üzerine siper eder. Yaşanan onca acıya rağmen, kaybettikleri eşleri, çocukları için, özgürlük için direnmeyi sürdürür. Devletin yerinden ettirme çabalarına, askerinin ve polislin saldırılarına, medyanın "terörist" yaftalamalarına karşılık cevabı hep direniş olur. Hem Kürt hem de kadın oldukları için devletin saldırısı daha da çirkinleşirken; katledilmiş bedenleri sokak ortalarında sürüklenirken; annesinin, çocuğunun cenazesi günlerce kapının önünde dururken adı gibi, gücünü yaşamdan alır.

Yıllardır mücadele eden kadınlar, 2012'den beri süregelen bir devrimin yaratıcısı oluyorlar bugün. Devlete karşı kurdukları barikatların ardında, yeni bir yaşamı inşa edebileceklerinin farkına varıp; kadınların adını, erkek egemenliği de ortadan kaldıracaklarını söyleyerek yazıyorlar Rojava Devrimi'ne. Kurdukları "Kadın Evleri"yle, kadına dair kararlar alırken; her kararla kadının özgürlüğünü yaratmayı amaçlıyorlar.

Bugün, Kürt kadını özgürleşirken, kendi halkını da özgürleştiriyor. Ka-

dın, özgürlüğünü devrim sonrasına ertelemeyen, bugünden inşa ediyor. Kadınların özgürlük mücadelesinde, kadının yaşamı bugünden dönüştürmesine dair bir pratik olan Rojava Devrimi'nin yaratıcısı olan kadınlar; bugün, coğrafyanın dört bir yanında erkek devlete ve onun baskısına karşı kurduğumuz barikatlarımızda sesimiz oluyor, barikatların ardındaki yaşamı görmemizi sağlıyor. Kürdistan'da işgale, soykırıma ve savaşa karşı direnen kadınlar, kendi ellerimizle inşa edeceğimiz özgür yaşama olan inancımızı artırıyor.

Karadeniz'in Öfkeli Kadınları

Karadeniz gibidir Karadeniz kadını; coşkundur, hırçındır, inatçıdır. Deresinden ağıt yakar, türkü söyler; toprağından çayını alır, vadisinden yeşile bakar. Karadeniz iklimi işlenmiştir bedenine, doğası elinden alındığında üzgün değil öfkeli olur her defasında. Hayatları isyankar, hayalleri büyüktür. Toprağına, suyuna, diline, kültürüne, kadınlığına, yani yaşamına sahip çıkmak için isyan eder ve direnir. Çünkü bilir ki doğasını ve yaşamını sömüren elle, kadınları sö-

müren ayırır. Aynı olan bu sömüren, bazen erkekte, bazen devlette ama hep iktidarda somutlaşır.

Devletin ve şirketlerin HES'lerle, termik santrallerle, "yeşil yol"larla talan ettiği Karadeniz kadınının yaşamıdır verdiği direniş. Yaşamını çalmak isteyenedir direnişi.

Şantiye taşıyan Senozlu nineler, Cerrattepe'de gaz kapsüllerini uçurumdan aşağı atan kadınlar, termik santrallere karşı vadi vadi dolaşan

Amasralı kadınlar, HES'leri vadilerine sokturmayan Loçlu kadınlar, nükleer santrallere karşı Sinoplu kadınlar.. Her biri, yaşamın sesi olup dururlar barikatların önünde.

"Karadeniz kadını, Karadeniz'in dalgası gibidir. Kızınca kabarıp, kabarıncı da elinden gelmeyecek olan yoktur. Hele ki HESçilere karşı" diyen 70 yaşındaki Hatice anneye, "Suyumuzu, toprağımızı, şirketlere veremeyeceğiz, burası bizim oyun bahçemiz, evimiz, yuvamız" diyen Ayşe'yle sü-

rer horonları da kavgaları da.

Karadeniz kadını, gücünü direnişinden alır. Şirketlerin doğayı talanı, iktidarın kadına olan savaşıdır. Bu savaşta kadın yaşamını savunur. Savunduğu toprağında çay eker, fındık eker; diğer kadınlarla bir araya gelir, geniş yaylalarda horon çeker. Artvin'de, Rize'de havasını, suyunu, taşını toprağını çalana direnir; "Burası benim" derken, "Bizim" der aslında. O "biz" içinde, vadisi, deresi, köyü, yaşamı vardır; yaşamı yaratanlar vardır.

Paris Komünü'nün Direnişi Kadınları

1870 yılında, Fransa Devleti Prusya'yla süren savaştan mağlubiyetle ayrılırken bu mağlubiyetin ardından Prusya, Fransa'yı kuşatmaya başlıyordu. Öte yandan 1800'lerin başından beri Avrupa'nın genelinde süren ve en büyük yansımasının Fransa'da görüldüğü toplumsal hareketlenmeler de hız kazanıyor, 1848 Devrimi'yle birlikte siyasal, ekonomik ve sosyal adaletsizliklere karşı ezilenlerin isyanı, savaş boyunca süren ekonomik yetersizliklerle en üst seviyeye ulaşıyordu.

Bu isyanla birlikte Paris Komünü, salt bir komün olmaktan öte, bir halk hareketine dönüşüyordu. Anarşist, sosyalist, örgütlü veya örgütsüz insanların, yalnızca Paris'e dair kararları kendi başlarına verme isteklerinden hareketle gelişen Paris Komünü sürecinde kadınların rolü önemli bir noktada duruyordu.

Prusya'nın Paris'teki Montmartre Tepesi'ne topları yerleştirmesine karşılık halkın sokaklara çıkıp barikatlar kurmasıyla, 18 Mart 1871'de başlayan Paris Komünü, tarihe adını farklı bir şekilde daha yazıyordu: Barikattaki kadınların öyküleriyle.

Askerler şehri kuşattığında bek-

lemedikleri bir manzarayla karşılaştılar. Topların önünde siper olan kadınlar, en gür sesleriyle bağıryorlardı: "Halkın üzerine ateş etmeyeceksiniz!" Paris'in dört bir yanından gelen kadınlar, işçi kadınlar, işsiz kadınlar, mücadele eden kadınlar, olmaları gereken yerde, Komün'deydi. Yaşam alanlarını savunmak için, ne Fransız Devleti'ne ne de Prusya Devleti'ne Paris'i vermemek için Montmartre Tepesi'ndeki topların peşine düşmüşlerdi. Prusya Devleti Paris'i kuşattığında karşısında gördüğü büyük direniş sonucu çatışmaya girememiş, Paris'in ara sokaklarında konumlanmıştı. Tepeye bıraktıkları toplara şimdi Fransız Devleti gözünü dikmişti. Ancak Fransız askerleri de bu manzarayı beklemiyorlardı. Karşılarında on binlerce insan vardı. Kucaklarında çocuklarıyla, sırtlarında silahlarıyla kadınlar haykırıyordu: "Toplar bizim!"

Barikatta hem sırtında silahıyla askerlerle çatışan hem de yaralıların tedavisiyle ilgilenen bir kadın vardı. Anarşist tarihte oldukça yer etmiş o anarşist kadın Louise Michel'di ve "Artık yeter" diyordu. "Kadınların 'Artık yeter!' dediği gün, eski dünyaya iyi bakın. Bu kadınlar asla gevşemeyecek. Kuvvet içlerinde barınıyor, daha yorgun düşmediler. Kadınlara, kadınlara iyi bakın. Özgürlük bayrağını sallayarak Avrupa'yı dolaşan Pa-

ule Minck'ten, kırların sonsuz dinginliğinde uyuyan Galya'nın en barışçıl kızlarına bakın. Evet, şimdiye kadar olanlardan bıkmış kadınlar ayağa kalktıklarında onlara iyi bakın. O gün, bu dünya sona erecek ve yenisi başlayacak."

Komündeki tek kadın gazeteci olan Andre Leo (Léodile Bréa Champseix); barikatta, savaş sürerken, iktidarın basınının tüm çarpıtmalarına rağmen yaşananları anlatmaya devam ediyor, Komün'ün haklılığını savunuyordu.

Komün'e son veren saldırı, 21-28 Mayıs haftası yani Kanlı Hafta, Fransız Devleti'nin Komün'e yönelik büyük katliamı oluyordu. Kanlı Hafta olarak adlandırılan son haftadan hemen sonra katliamı protesto için gerçekleşen "kundaklama olaylarının" sorumluları olarak kadınlar gösteriliyordu. Ve gazetelerde, dergilerde anlatılan, resimlenen "pétroleuse"ler (kundakçılar) her yeri kapalı, bazen tek başına, bazen yanlarında çocuklarıyla evleri, dükkanları yakan kadınlardı. "Kana susamış, gulyabani gibi bu kadınlar.." diye başlayan kundaklama hikayeleri Fransa'nın dört bir yanında konuşulur, yazılır hale gelmişti. Komün'de yer alan kadınların erkek gibi olduğundan, toplumsal rollerini yerine getiremeyeceğinden dem vuranlar, hatta New York Ti-

mes, Daily News gibi çok bilindik gazetelerin erkek yazarları Komün'den çok Komün'deki kadınlardan rahatsızlığını dillendiriyordu. Çoğu, sözleri ve eylemleri ataerkil kültüre meydan okuyan bu kadınlarla ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Komün savunucusu erkek yazarlar arasında bile Komün kadınlarını eleştirenler vardı. Onlar da ellerinden geldiğince kadınları göz ardı ettiler.

Komün dışındakiler kadınlardan olumsuz bahsederken, Komün'de yer alanların da kadınlardan çok hoşnut olduğu söylenemezdi. Çoğu kez kadınları çocuklarıyla birlikte "geri durmaya" çağırırsalar da, onları ikna edemiyorlardı. Zaten Louise Michel gibi hem Komün'ün karar alma süreçlerinde aktif yer alan, hem cep hede çarpışan hem de yaralıların tedavisinde önemli bir rol oynayan kadınlar oldukça fazla olduğundan; saygı duymak zorunda kalıyorlardı.

Paris Komünü, kadınlara toplumsal rollerini bir kenara bırakıp iktidarı sorgulama ve iktidara karşı koyma reflekslerini gösteriyordu. Erkek egemenliğin, iktidarın, devletin, sömürünün baskısına tıpkı Michel'in dediği gibi "Artık Yeter" diyen kadınların, barikatta dururken barikatın ardında yaşamı yaratanlarındır isyandır Komün.

YALINAYAK

Trans Tutsak Esra Mücadeleye Çağırıyor

Menemen T Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutsak olan Esra'nın gazetemize yolladığı ve yaşadığımız topraklardaki erkek terörüne karşı kadınları mücadeleye çağırduğu mektubunu siz okuyucularımızla paylaşıyoruz.

Önce ben, sonra biz diyerek başladık mücadeleye. Bugün, yeni bir güne merhaba diyen, doğan güneşi görmeyi başaran bütün şanslı kadınları canı yürekten selamlarım.

Yeni bir güne merhaba diyen şanslı kadınlardan biri olarak, ufacık bir tecrit odasından, beton duvarların ve demir yığınlarının arasından yazıyorum şanslı olan, kendini şanslı hissedenden kadınlara. İçimde buruk bir sevinçle sesleniyorum, sesimin ulaştığı her kadına. Sesime kulak verin, bir sorum var siz kadınlara.

Bugün, erkek egemenliğinin hüküm sürdüğü bu topraklarda, kendin için, kendi özgürlüğün için ne yaptın? Yazılı olanlar kadar yazılı olmayan kanunlara; örf, adet, namus adı altında kadını köleleştiren, esaret altına alan erkek egemenliğine karşı ne yaptın? Sen hala nefes aldığın için şanslısın. Peki, güneşi her defasında yeniden görebilmek için sadece şansa mı inanacaksın, yoksa şansını kendin mi yaratacaksın?

Eğer sen şansa inananlardansan, seninle benim aramdaki farkı bulabilir misin? Bulamazsın, çünkü sen yazılı olmayan kurullarla esaret altındasın; ben ise yazılı kanunlarla esaret altındayım. Tutsak, trans bir kadını; dış dünyam 56 ekran bir çerçeveden ibaret. Sense, bugün de hayatta kalışını şansa bağlayıp seviniyorsan; bunu yapma. Çünkü "şans her zaman gülmez" bir insana. Kadınlar için zaman farkındalığını yaratma, özgürlüğünü ortaya koyma, özgür olduğunu ilan etme zamanıdır.

2016 yılının ilk ayında, sadece bir ayda, 37 kadın erkekler tarafından katledilmişken; her yerde erkek terörünü

konuşuyoruz. Örf, adet, kıskançlık, namus adı altında 37 kız kardeşimiz ailesi, babası, eşi ya da sevgilisi tarafından katledilmişken, biz kadınlar artık susamayız.

Ben trans bir kadını, bir erkek çocuğu olarak geldiğim şu dünyada, henüz 8 yaşımdayken tecavüze uğradım. Dünyaya gelirken bir erkektim, şimdise trans bir kadını. Tüm bunların dışında, toplumun dışladığı bir bireyim. Ancak benim gibi ölüm korkusuyla yaşamak zorunda bırakılan LGBTİ bireylerin yaşadıklarıyla karşı karşıya kaldıkça; korkmamayı öğreniyorum. Buna inanıyorum.

Sen de inan.

Tecavüze uğrayan kardeşlerimizin ardından "saatin kaç olduğu", "üzerinde ne olduğu", "hangi yoldan yürüdüğü" tartışılırken; yapmamız gereken bir arada durmaktır. Kadınlar için zaman, dayanışma zamanıdır. Eğer bu satırları tecavüze uğrayan bir kadın arkadaş okuyorsa bilsin ki "yanındayız, yalnız değilsin".

Ezilenlerin yanında duran, adaletsizliklerle mücadele eden, başkaldıran, anarşist bir trans kadın olarak biliyorum ki; bizler sabırla, nakış nakış, toplumun farkındalığını arttırabiliriz. Artık kapımızı açık özgürlüğümüze haykırmalıyız. Biz kadınlar ölüme mahkum değiliz, köle değiliz. Dört duvar arasından sesleniyorum ve kadınların özgür olduğu bir dünya diliyorum. Sen de inan, mücadeleye devam!

Esra'nın mektup adresi:

Alıcı: Salih Arıkan (Esra)
Adres: Menemen T Tipi Kapalı Cezaevi A Blok. Hücre 18. Menemen/İZMİR

Sürgün Edilen Anarşist Tutsak Açlık Grevinde

Anarşist tutsak Osman Evcan, geçtiğimiz günlerde, uzun bir süreden bu yana tutsak bulunduğu Kandıra 1 No'lu F Tipi Cezaevi'nden, Silivri 6 No'lu L Tipi Cezaevi'ne sürgün edildi.

Evcan uzun uğraşlar, verdiği direniş ve gerçekleştirdiği açlık grevleri sonrasında vegan beslenme talebiyle ilgili birçok kazanım elde ettiği cezaevinden

sürgün edilmesinin ardından, Silivri 6 No'lu Tipi Cezaevi'nde de benzer olumsuzluklar yaşamaya başladı. Daha önce de sürgün, çıplak arama, hücrelerde kamera, ziyaretçi yasağı ve vegan yemek engeli gibi baskılara karşı geri adım atmayan anarşist tutsak Osman Evcan, gönderdiği mektupla, 22 Şubat tarihinden itibaren süresiz açlık grevine başladığını duyurdu.

Kullan-at Kılavuz

Kapitalist işleyiş içerisinde zaman zaman kullanılabilir ama paylaşma ve dayanışmayla örülü özgür dünyada hiçbir şeye yaramayacak bilgiler...

CİNSEL SUÇLAR

Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırı

kullanat@meydangazetesi.org

Erkek egemen toplumda, kadının ezilmesinin en yaygın görünüşlerinden biri de cinsel taciz ve cinsel saldırıdır. Toplumdaki kültürel kodlar ve ataerkil kabuller nedeniyle birçok cinsel suç hiçbir şekilde açık edilmemekte, çoğu zaman suçun mağduru tarafından da değişik korku ve kaygılar yüzünden gizlenmektedir.

Mağdurlar, anlattıklarına insanların inanmayacağını düşünerek ya da insanların düştüğü durumdan kendisini sorumlu tutacağını ve suçlayacağını, iffetsiz damgası yiyeceğini düşünerek uğradığı taciz ve saldırıyı kimseye açıklamamakta. Ya da mağdurlar, hukuki yollardan bir sonuç elde edilemeyeceği, kendisine iddiasını ispat külfeti yükleneyeceğini ve bu şekilde yaşadığı travmayı tekrar tekrar yaşamak zorunda kalacağı düşüncesiyle şikayet mekanizmasını veya başkaca hukuksal mekanizmaları kullanmamayı seçmektedir. Bazen de saldırgan, teşhir veya şikayet durumunda daha ileriye gitme tehdidinde bulunmakta ya da bu tehdit çoğu zaman hal itibarıyla varsayılmaktadır.

Elbette, erkek egemen toplum düzeninin bir sonucu olan cinsel şiddete, aynı sistemin bir parçası ve hatta koruyucusu olan yargı mekanizması ile nihai bir çözüm bulunamayacaktır. Cinsel şiddetle mücadelenin en önemli ayağı, örgütlü mücadele ve dayanışmadır. Ancak hukuk düzeninin tanıdığı imkanların da mücadelenin bir parçası olarak kullanılabilirliği akıldan çıkarılmamalıdır.

Kişiyeye yönelik cinsel yönden rahatsız edici her türlü davranışa cinsel taciz denir. Bu davranış cinsel içerikli sözler, tavırlar, laf atmalar, ısrarcı bakışlar veya sarkıntılık olabilir. Tacizin cezalandırılması için fiziksel temas olması gerekmez. Fiziksel temas durumunda, daha ağır bir suç olan cinsel saldırı söz konusudur.

Telefonla mesaj göndererek, internet üzerinden mail yoluyla, sosyal medya aracılığıyla yapılan taciz de aynı niteliktedir ve aynı şekilde cezalandırılır.

Cinsel saldırı suçu, fiziksel temas içeren ve zorla birlikte olmayı da içeren suç tipidir. Bu suç için ille cinsel birleşme gerekmez. Elle taciz, zorla öpme veya tecavüz teşebbüsü de bu suç tipine girmektedir.

Cinsel suçlarda, ispat sorunu ikincil bir sorundur. Mağdurun beyanı tek başına ciddi bir delildir. Bu beyan, eğer başkaca bazı bulgular veya delillerle uyuyorsa, saldırganın mahkum edilmesi bakımından yeterli olmaktadır.

Örneğin, telefonda cinsel taciz suçunda görüşmenin kaydedilmiş olması ya da görüşmeyi başka birinin de duymuş olması ve tanıklık yapması şart değildir. Eğer iddia edilen zamanda şikayet edilen kişinin mağduru aradığı aranma kayıtlarından anlaşılabiliriyorsa, bu mağdur beyanı ile uyuyan bir delildir ve iddiayı ispat aracı olarak kullanılabilir.

Aynı şekilde, cinsel saldırı eylemini ispat etmek için, saldırıyı birinin görmüş olması şart değildir. Saldırıdan sonra hemen hastaneye başvurmuş olmanız ya da tanıdığınız/tanımadığınız birine konuyu anlatmış olmanız veya yardım istemiş olmanız da birer delildir.

Saldırana ait izler önemli delillerdir. Bu nedenle cinsel saldırı veya saldırı teşebbüsü durumlarında, tırnak aralarında ya da vücutta kalan dokular ve dna örnekleri, hem saldırganın kimliğinin tespitinde hem de iddianın ispatında önemli delillerdir. Bu nedenle cinsel saldırıya maruz kalan kişinin yıkanmadan en kısa zamanda ve en geç 2 gün içinde şikayetçi olması ve rapor alması önemlidir.

Unutulmaması gereken, her somut olayın kendi özelliklerine göre atılacak adımlar değişmektedir. Cinsel suçlara maruz kalan kadınların, en önce en yakınındaki kadınlardan ve en yakın kadın örgütlerinden destek istemesi en doğru adımların atılmasını kolaylaştıracaktır.

Kung Fu'da Gözlem ve Empati Hayvanı Tekrarlamak (2)

Didem Deniz Erbak

derbak@meydangazetesi.org

Geçtiğimiz sayıda 2008 yılında bir animasyon filmi olarak yayınlanan Kung Fu Panda filminde yer alan "korkusuz beşli" olarak isimlendirilen hayvanlardan hareketle, hayvanların gerçekten birer Kung Fu ustası olduklarından ve günümüze kadar yapılmaya devam edilen Kung Fu'daki hayvan tekniklerini oluşturduklarından bahsetmiştik. Kung Fu'da gözlem ve empati insanların hayvan tekniklerini oluşturmasını sağlamıştır. Yazının ilk bölümünde hayvan tekniklerinden Kaplan ve Turna Kuşu tekniğini paylaşmıştık. Bu bölümde ise Yılan, Maymun ve Peygamber Devesi tekniklerini paylaşıyoruz.

Yılan

Song Hanedanlığında, Emei Dağlarında büyülmüş yeşil bir yılanla beraber beyaz bir yılanın yaşadığına inanılır.

Beyaz yılan bir gün Xo Xian'ya aşık olur. Güzel bir kadın kılığında giren beyaz yılanla Xo Xian evlenir. Çocukları olur. Bir gün Fa Hoi adında bir rahiple tanışır. Rahip kadının beyaz yılan olduğunu fark eder. Xu Xian'a anlatır. Xu Xian rahibin söylediklerini önemsemmez. Rahip Fa Hai ruhların ölümlülerin dünyasından gitmesini savunur ve beyaz yılanı Leifng Pagoda'ya kadar yılanı esir tutacak büyülmüş bir şapka verir. Böylece beyaz yılan tutsak edilir. Çocuklarını ise rahipler alır.

Olanları öğrenen yeşil yılan beyaz yılanı yardıma gitmeye karar verir. Bu arada beyaz yılanın oğlu büyümüş ve tapınak rahipleri tarafından yetiştirilmiştir. Fakat beyaz yılanın oğlu, tapınağı terk edip yeşil yılanı bulur. Yeşil yılanın öğrettikleriyle ve tapınakta öğrendikleriyle yeni bir teknik geliştirir. Yeşil yılan ve beyaz yılanın oğlu bu yeni tekniklerle beyaz yılanı esirlikten kurtarır. Böylece Kung Fu'da yeni bir teknik doğmuş olur.

Yılanlar elsiz ve ayaksızlardır. Vücutları yalnız kafa ve gövdeden oluşur. Hayatta kalmak için karşısınakini ya dişleriyle ısırırlar ya da bedenleriyle sıkırlar. Yılan stili, bu iki özellik üzerine yoğunlaşır; ani saldırılar ve kilitlemeler.

Yılan stiline saldırdığı noktalar; gözler, boğaz, kasık ve eklem yerleridir. Ve 5 temel ilkesi vardır:

Orada Olmama: Herhangi bir kavga öncesinde kazanmayı veya kaybetmeyi seçmez (hem fiziksel hemde ruhsal). Kendini savunma temel ilkesidir. Orada olmamaya çalışır.

Mutlakiyet: Orada olmama durumu gerçekleştirilemediğinde (yani saldırı anındayken) karşı taraftakini etkisiz kılmak için ne gerekirse yapılmasıdır.

Üstün Bilgi: Neyin yapılabilir neyin yapılamayabilir olduğunu anlamak. En doğru zamanda saldırmak. Bunları yaparken de kendi yeteneklerini düşünmektir.

Mükemmel Yetenek: Yılanın çok fazla fiziksel yeteneği yoktur. Bundan dolayı var olan yeteneklerini mükemmelleştirmesi gerekir.

Düzen Yaratmak: Yılan tekniğinin başarısı düzen ve özkontrolden gelir.

Maymun

Maymun stili, Büyük Dünyan tekniği sanatının ustalarından Kou Sze tarafından oluşturulmuştur. 1900'lerde hapse giren Kou Sze, hücrelerinde Kung Fu antrenmanlarına devam eder. Hücre penceresi maymunlarla dolu bir ormana bakan Kou Sze, maymunların ağaçlarla kurdukları bağlarla; yaşamları

tehlike altında olduğunda verdikleri tepkiye varıncaya kadar maymunları izleme fırsatı bulur.

Kou Sze, bildiği Kung Fu teknikleriyle maymun hareketlerini harmanlayarak yeni bir Kung Fu tekniği oluşturur. Kou Sze oluşturduğu bu yeni tekniğin adına "Tai Shing Maymun Tekniği" adını verir.

Üç çeşit maymun tekniği vardır. Shaolin maymun tekniği, Wo Sou maymun tekniği ve Tai Shing maymun tekniği. Shaolin maymun tekniği aralarında en eski olanıdır.

Tai Shing maymun tekniği karşı tarafa saldırmayı ve hızlıca geri kaçmayı hedefler. Burada hedeflenen tam bir zafer değil, karşı taraftakini şaşırtarak alt etmektir. Farklı açılardan yapılan saldırı ile karşı tarafın saldırısı etkisiz hale getirilir. Tai Shing maymun tekniğinde diz ve dirsek kullanılır. Sıklıkla kullanılan bir başka teknik ise, karşı tarafa yönelik hızlı el ya da ayak hamleleriyle karşı taraftakini sürekli olarak yere düşürmektir. Tai Shing maymun tekniğini diğer tekniklerden daha güçlü kılan diğer özellik tekme formlarıyla ilgilidir. Birçok teknik farklı şekillerde tekme atmaya yoğunlaşırken Tai Shing tekniği zeminin bir karış üstünden bile tekme atılabilmeye yoğunlaşır.

Shaolin maymun tekniğinde duruş yere yakın değildir ve hareketler bir insanın maymunu taklit etmesini andırır. Shaolin maymun tekniğinin bilinen tek biçimi vardır. Son

usta Matsuda, Ark Wonk'un tekniğini de görmüştür.

Wou Sou maymun tekniği ise Çin operası ya da Wou Sou Kung Fu'su için geliştirilmiştir. Çarpıcı ve zarif bir tekniktir. Hareketlerin yere yakın duruşları barındıran bölümleri vardır ama gösteri amaçlı sergilenir.

Peygamber Devesi

Bir Sholin rahibi olan Wang Long, tapınaklar arası düzenlenen bir savaş sanatları turnuvasına katılır. Kung Fu tekniği mükemmel olmasına rağmen turnuvada kaybeden Wang tekniğini nasıl daha iyi geliştireceğine dair kafa yormaya başlar. Bu sırada hayalinde turnuva alanında gördüğü bir peygamber devesiyle ağustos böceğinin kavgası belirir. Peygamber böceğinin kavgası tarzına çalışan Wang buradan hareketle peygamber devesi stiline yaratır.

Peygamber devesi stili zamanla ikiye ayrılır. Bunlar; Shanxi Praying Martis ve Shandong Praying Martis'tir.

Peygamber devesinin temel hareketlerinden biri "chanwan"dir. Bu hareket sırasıyla parmaklar ve ellerin sürekli birbiri etrafında dönmesiyle başlar. Chanwanın pratiği küçük daireler çizerek başlar (daireleri içeri yada dışarı çevirebilirsiniz). Bu çizilen küçük daireler genişleyerek Goushou ve Huashou'ya evrilir. Bu hareketlerle hem üstünüze gelen vuruşları savurabilir hem de karşı atak geliştirebilirsiniz.

Dilara Yaman

dilara@meydangazetesi.org

Yeşilçam'da Üç Güçlü Kadın Meryem, Zelha, Hacer

Yaşadığımız topraklarda kadın, devletin yasaları ve çeşitli politikalarıyla eve kapatılır, kapitalizmin dayattığı ilişki biçimleriyle kimliksizleştirilirken; bu durum kültür-sanat alanında da aynı şekilde sürüyor. Kadın; birkaç film dışında, sinema alanında kadın düşmanı bir dille şeytani, fesat ya da yine cinsiyetçi bir dille edilgen, itaatkar karakterlerle sahne alıyor.

Ömer Lütfi Akad'ın 1974 yılında çektiği "Gelin, Düğün ve Diyet" üçlemesi, işte bu bahsettiğimiz birkaç filmin arasında yer alıyor. Filmlerden "Gelin" ve "Düğün", o yıllarda yoğun bir şekilde yaşanan "büyük şehre göç" teması üzerinden, ailelerin değişen ilişki biçimlerine ve kadının bu ilişkilerdeki yerine ışık tutuyor. Diyet'te ise fabrikada çalışan bir işçi kadın (Hacer) üzerinden, işçilerin koşulları ve sendikalaşma anlatılıyor. Kadının rolü; dönemin koşulları içerisinde gerçekçi bir şekilde canlandı-

rılırken; mücadeleci, güçlü kadın karakterler çizerekse aslında birer rol model de oluşturuyor. Aradan geçen onca zamana rağmen devletin savaş politikaları insanları yine topraklarını terk etmeye zorlarken, kadınlar benzer hikayeler içerisinde benzer kavgalar vermeye devam ediyor. Bu durum, bahsi geçen filmleri hatırlanmaya değer kılıyor.

Gelin, Düğün, Diyet...

Bu üç filmde çizilen üç kadın karakterini de Hülya Koçyiğit canlandırıyor, bu da hikayeler ve filmler arasındaki bağın daha güçlü olmasını sağlıyor. İlk film Gelin'de, karakterimizin adı Meryem. Meryem, evde aile büyükleri tarafından baskılanan, "kocasının" dizinin dibinden ayrılması, sözünden çıkmaması öğütlenen bir kadın. Filmin başlarında kendisi de bu öğretiyi kabullenerek buna göre yaşıyor. Fakat filmin devamında Meryem'in oğlu Osman hasta oldu-

Antik Yunan Mitolojisinin Kadınlarına Dair Öyküler - Nesibe Çakır - Ayizi Kitap

Kitapta, Antik Yunan mitolojisindeki Medusa, Pandora, Demeter gibi karakterlerin öyküleri, fantastik edebiyatla yeniden harmanlanmış. Zeus'un isteği üzerine Athena, Aphrodite ve Hermes'in yarattığı Pandora'nın Prometheus'u cezalandırmamak için direnişi; Atalante'nin, tanrıçanın cezalandırmasını göze alarak yaşadığı aşkı ve Danae'nin, Ariadne'nin öyküleri... Fantastik edebiyatın hayal gücümüzü zorlamasına izin verirken aynı zamanda kadının ve doğanın ayrılmazlığının farkına bir kez daha varmamızı sağlayan kitap, okuyucuyu yormaktan öte hayli eğlenceli.

Sarı Duvar Kağıdı - Charlotte Perkins Gilman - Otonom Yayıncılık

Sarı Duvar Kağıdı, Amerikalı yazar Charlotte Perkins Gilman'ın kendi yaşantısından yola çıkarak yarattığı hikayelerden oluşuyor. Kitaptaki hikayelerden belki de en dikkat çekici olanında, akıl hastası olduğu için dinlenmeye çekilen bir kadın, yaşadığı perili evdeki duvarlarda kaplı olan ve onu çıldırtan sarı duvar kağıdını yırtarak özgürlüğüne kavuşuyor. Kadının toplumsal rollerinin dışına çıkarak özgürleşmesi gerektiğini savunan yazar, tüm bu toplumsal rollerin deliliğe evrimini anlatıyor. Kitapta kullanılan, "sarı duvar kağıdı"nın yırtılması metaforu, her kadının yorum geliştirebileceği bir "kurtuluş" hikayesi olarak değerlendirilebilir.

Bugünden, Sahneye Yaşamı Yaratan Kadınlar Dil Kuşu

Pelin Derici

pelin@meydangazetesi.org

Dilimiz hepimiz, hepimiz dilimiz için...

Destar Tiyatro'nun Dil Kuşu isimli oyununu geçtiğimiz ay Şermola Performans sahnesinde izledim. Ayşenil Şamlıoğlu'nun yönettiği oyunda, Galisyalı yazar Sechu Sende'nin "Rüyalarımda Bile Dilimi Kaybetmeyeceğim" isimli öyküsünden esinlenilmiş. Oyun, "Dil Oyunları" projesinin Merheba ve Çena Dengizî oyunlarından sonraki üçüncü oyunu.

Oyun, daha sonra Nujin ismini alacak olan genç bir kadının düşünde, gerçekte dilsiz sandığı ninesini kendisiyle konuşurken görmesiyle başlıyor. Ninesinin anlattığı hikayeleri dinledikten sonra ninesinin yeniden konuşmasını sağlayacak olan Dil Kuşu'nu, Çûkê Zimên'i aramak için yola koyulmasıyla devam ediyor. Aslında genç kadının yaşadıkları üzerinden, oyundaki halkın ana dillerini konuşabilmek için verdiği sabırlı mücadele anlatılıyor.

Oyunda beni etkileyen sahnelerden birini anlatacağım. Genç kadın Dil Kuşu'nu bulmak için düştüğü yolda bir köye varır, burada uyuyakalır. Gözünü açtığında köyde kimsenin konuşmadığını görür. 12 kadından yalnızca biri "insan sesi"yle

konuşabilmektedir. Rüzgarın, kayanın, derenin sesleri ayrı ayrı 12 kadında ses bulmuştur. Kadınların her biri, doğanın her bir parçasından aldığı sesle var olmuşlardır.

Genç kadın, bu kadınlara ninesini sorar; aldığı cevap onu şaşırtır. Ninesi, istemediği bir adam tarafından esir alınmış ve böylece dilini kaybetmiştir. Bu da, köydeki bütün kadınların konuşmamasına neden olmuştur.

Aslında -oyunda da verildiği gibi- dilin eksik olması; yaşamın eksik kalması, suskun olması anlamına gelir. Dili esir olan bir kadının suskunluğu, aslında oyundaki bütün kadınların suskunluğu oluyor. Bir dilin, bir kültürün yok olması bu 12 kadın üzerinden anlatılıyor. Bu suskunluğu bozacak olan "Dil Kuşu" ise, çeşitli engellerle dolu yolun sonunda genç kadını beklemektedir.

Genç kadın, vardığı yerde yedi gün boyunca uyur. Sonunda, düşünle gerçek arasında, bir kuş gelir. Bütün dilleri anlatır ona, kadın bütün dilleri öğrenir. Kendi ismini de: "Nujin"

Nujin'di, çünkü yeni bir yaşamı var edecekti gideceği yerde. O köydeki kadınların umuduyla,

çabasıyla, sabrı ile yeşeren; yeniden hayat bulduran bir isimdi.

Oyunun esinlendiği kitapta bahsedilen Galisyalı halkının kendi anadilleri için verdikleri mücadele, coğrafyamızda yabancı olmadığımız mücadelelerin birinden, yani Kürt halkının anadil için verdiği mücadeleden pek farklı sayılmaz. Dilleri yasaklı, kültürleri kaybolma tehdidi altında yok edilmeye çalışılan halklar ve buna karşı verilen mücadele...

Disko 5 Nolu, 'Gor/' 'Mezar' gibi oyunlara da imza atan Destar Tiyatro'nun Dil Kuşu oyunu, böylesi bir süreçte daha da değerli olduğunu söyleyebilirim. Üstelik sahneleniş olarak da çok başarılı; bütün karakterleri tek başına canlandıran Tülin Özen'in performansı ise gerçekten etkileyici.

Karakterlerin tümünün kadın olması, masalarda ya da öykülerde pek rastlayamayacağımız durumlardan. Oyunun sonundaki umudun bundan kaynaklanıyor olabileceğini düşündüm. Kadının var olma sebebini vurgular gibi sona eriyor oyun; "yeni bir yaşam"la...

ğunda kocası dahil herkesin çocuğun sağlığını değil; marketi ve yapılan yatırımı düşünmesi ve bunun sonucu olarak çocuğun ölmesi, Meryem için bir kırılma noktası olur. Kurban bayramı sabahı çocuğu ölen Meryem, avludaki koçu azad eder ve evi terk eder. Sonra ise sıra kayınpederinin bakkal dükkanına gelmiştir. Meryem dükkanı ateşe verir. Filmin başında kocasının dizinin dibinde gördüğümüz Meryem; hikayenin sonunda bir fabrikanın kapısında, kendisini öldürmesi için gönderilen kocasının karşısında dimdik dikilmektedir. Kocasını onu öldürmekten vazgeçer ve ailesinden ayrılarak Meryem'le yeniden bir hayat kurar.

İkinci film Dügün'de, yoksulluk içindeki altı kardeşin göç hikayesi anlatılıyor. Lahmacun satarak yaşamlarını sürdüren kardeşlerden biri olan ana karakterimiz Zelha, hiç durmadan lahmacun hazırlıyor; aile ekonomisini büyütme için herkes

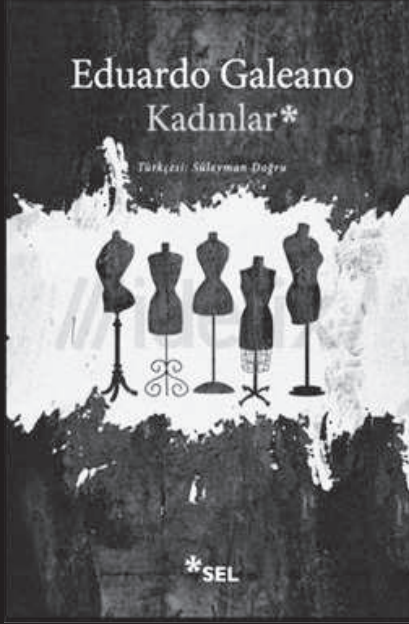
çalışıyor. Böylece ailenin en küçüğü Yusuf'un okula gitmesi mümkün oluyor. Zelha, hem abla hem de analık rolünü üstlenirken, en büyük abi olan Halil ise bir "baba" gibi düşünerek herkesin yerine kararlar veriyor. Halil sermaye biriktirmek için önce kardeşlerinden birini (Cemile) başlık parası karşılığında satıyor. Ardından lahmacun arabasıyla karıştırdıkları bir kavgada, başka bir kardeş (İbrahim) birini öldürüyor; suçu en küçüklere Yusuf üzerine alıyor ve hapse düşüyor. Aile yavaş yavaş parçalanırken Halil, bu kez diğer kız kardeşini (Habibe) ticari bir ortaklık karşılığında, istemediği bir adamla evlendirmeye kalkışıyor. Yusuf'un da hapse girmesiyle artık duruma dayanamayan Zelha için, bu bardağı taşıran son damla oluyor ve Dügün'ü basarak Habibe'yi kaçırmak istiyor. Engellemeye çalışan Zelha bıçaklanıyor, fakat aldığı yaraya rağmen gözünü kırpmadan kız kardeşini alıp arkasını dönüyor. Bu arada İbrahim de

vicdanını dinliyor ve Yusuf'u hapseden haneden çıkarmak için suçunu itiraf etmeye söz vererek Zelha ile gidiyor.

Üçlemenin son filmi Diyet'te ise, kadın karakterimiz Hacer. Eşinin Almanya'ya giderek terk ettiği Hacer, iki çocuğuna bakabilmek için işe başladığı fabrikada çalışan Hasan ile evleniyor. Hasan'ın çalıştığı makinenin ona zarar vereceğinden endişe eden Hacer, Hasan'ın sendikali olmasını istese de; Hasan patrona karşı tavır almak istemeyip Hacer'in sendika üyeliği ısrarlarına her zaman kulak tıkıyor. Hacer ise film boyunca, hem patronun baskılarına hem de Hasan'ın baskılarına karşı direniyor. Filmin sonunda yine diğer iki filmin sonunda olduğu gibi bir dönüşüm geçiren Hacer, Hasan'ın makinede kopan kolunu ustabaşına fırlatarak "al diyetini" diyor ve balyozla da makineyi kırıyor.

Birbirinden farklı gibi görünse de aslında bu üç filmde de kimi zaman eşleri, kimi zaman babaları, kimi zaman da patronları, ama her koşulda "erkekler" tarafından ezilen; her baskıya içlerindeki ateş, gözlerindeki ışıkla karşı koyan kadınlar anlatılıyor. Hikayelerdeki erkekler, kendilerini var olan sisteme kaptırarak hırs ve para uğruna her şeyi hiçe sayarken; kadınlar bu uğurda kaybedilen ve kurban edilenleri görünür kılarak, birbirlerine sahip çıkıyorlar. Bugün Hacer'in, Zelha'nın, Meryem'in hikayeleri çok hatırlanmıyor olsa da, evlerinde abilerine, babalarına, kocalarına; işyerlerinde ustabaşılara patronlara kafa tutan kadınların gözünde hala aynı ışık parlıyor. Dünyeden bugüne yok sayıldıkça dişlerini bileyen, bastırıldıkça patlamak üzere bir fırtınayı büyüten kadınlar; kendilerini her fırsatta ezip geçmeye çalışanlara, her fırsatta karşılığını vereceklerdir.

Hikayeler Farklı Kadınlar Aynı

Kadınlar - Eduardo Galeano - Sel Yayıncılık

Louise Michel'den Plaza de Mayo Anneleri'ne; köle bir siyahi kadından Emma Goldman'a; dünyanın dört bir yanından kadınların hikayelerini bazen gözlerimiz doldurarak, bazen tebessüm ettirerek, bazen de düşündürerek anlatıyor Eduardo Galeano. Birer sayfalık kısa hikayelerden oluşan kitapta; ailesi faşist diktatörlük tarafından katledilmiş bir kız çocuğunun, Paris Komününden sonra Yeni Kaledonya'ya sürgüne yollan Louise Michel'in; Aziz Pol'un itaat etme öğretisini reddeden Teresa'nın ve gördüğü, duyduğu tüm kadınların öyküsünü anlatıyor. Direnen, mücadele eden kadınların öyküleri; susan, susmak zorunda bırakılan, kapatılan, baskılanan kadınlara yeni ufuklar açıyor.

Kadın Düşmanı Sözlük - Agnès Michaux - Can Yayınları

Dünya edebiyatı tarihinde, erkeklerin cinsiyetçi dilini deşifre eden kadın yazar, 2011 basımlı kitapta Voltaire'den Baudlaire'e; Woody Allen'dan Goethe'ye kadın düşmanlarının sözlerine yer veriyor. Annesi Fransa Feminist Hareketi'nde aktif mücadele eden yazar, "Affet Beni Anne" önsözüyle yayınladığı kitabında, tarih boyunca adından sıklıkla söz ettiren erkeklerin kadın düşmanı sözlerine yer vererek, değerli bir çalışma ortaya koyuyor. Kadın Düşmanı Sözlük; kadının bedenine, yaşamına ve varlığına karşı kurgulanan cinsiyetçi algıyı görmek ve kadın düşmanlığına dair bir kaynak gösterebilmek adına önemli bir çalışma.

"Adam"ların Öyküsü

Ben sana belediye başkanı olamazsın demedim. Adam olamazsın dedim. Yanılmışım oğlum; sen hem belediye başkanı, hem de "adam" olmuştun. Babasının oğlu babasını onurlandırmış; hem başkan, hem de adam olmuştu. Murat, İstanbul'un Zeytinburnu ilçesinin belediye başkanlığına seçildiğinde daha 39 yaşındaydı. Zeytinburnu'daki muhafazakâr milliyetçi oyları alarak kazandığı başkanlığını, sadece babasını değil; kendisine oy veren tüm "baba"ları onurlandıracak uygulamalarla oylarına oy katacak sürdürmüştür. Adam olmuştur.

Ben sana yazar olamazsın demedim. Adam olamazsın dedim. Yanılmışım oğlum; sen hem yazar, hem de "adam" olmuştun. Bunları söylemiş olan babasından çok sevdiği Cumhurbaşkanı'na duyduğu hayranlıkla ve Yeni Şa-

fak'taki saçmalamalarıyla ünlü bir yazar olmuştur Rasim Özdenören. Türkçe'yi güzel ve doğru kullanan edebiyatçı ödülü bile almıştır. Adam olmuştur.

Bizim öykümüz de, bu iki adamın yollarının bir öykü festivalinde kesişmesiyle başlar...

Murat'ın başkanı olduğu Zeytinburnu Belediyesi'nin son icraatı, bir öykü festivalidir. 34 öykücünün katılımıyla gerçekleşen 1. Uluslararası Öykü Festivali'nin Onursal Başkanı ise Rasim'dir. Festival demek, başka sosyal aktivitesi olmayan ezilenler için çoluğunu çocuğunu alıp eğlenmek demektir. Zar zor gidilen bu festivallerde öykülerin tiyatro gibi oynanılır da. Günlük yaşantıda televizyondan başka bir eğlencesi olmayanlar için, hayatlarında bir değişikliktir.

Bu öykü festivalinde Rasim'in "Sedir Yapracağı" isimli öyküsü teatral olarak oynanır, çoluğunu çocuğunu alan bu oyuna gelir. Sedir Yapracağı'nda Rıdvan isimli çocuk, babasını bir berberle aldattığı için annesini silahla vurmaktadır. Rıdvan "namussuzluk" yapan annesini, hem kendisinin hem de babasının "namusunu temizlemek" için öldürmüştür. Daha da vahim olanı; öyküde Rıdvan'ın annesini vurduğu kısım, oyunda kuru sıkı silahla canlandırılmıştır.

Çoğunlukla çocukların izlediği bu sahne, çocukların korkmalarına ve ağlayarak annelerine sarılmalarına neden olur. Çünkü anneler, çocuklarına böyle öyküler anlatmaz. Çünkü öykü denilince çocukların aklına gelen ne bir silah, ne de bir çocuğun annesini öldürmesidir bizim öykümüzde.

Fatmanur Şimşek - Başak Yılmazoğlu

Adamların öyküleri ise, böyle fena şeylerle doludur; kadın düşmanlığı kokuludur. Kadınsan hizmet eder, adabınla hareket edersin; yoksa şamarı yersin ya da tahtalıköye gidersin.

Annelerimizin anlattığı öykülerdeki gibi rengarenk çiçekler, dost hayvanlar, parlak bir gökyüzü yoktur bu öykülerde. Yüzümüzde bir gülümsemeyle gelmez öykünün sonu; Rıdvan annesini vurur.

Her gün en az 5 kadının erkek kardeşi, eşi, sevgilisi ya da sokaktan geçen bir "adam" tarafından katledildiği topraklarda geçer adamların öyküleri.

Ancak bizim öykümüz, henüz sona ermedi...

Bolivya'nın Yaratıcı Kadınları Mujeres Creando

Özlem Arkun

ozlema@meydangazetesi.org

1992 yılında Maria Galindo, Monica Mendoza ve Julieta Parades'in kuruculuğunu yapmış olduğu Mujeres Creando (Yaratıcı Kadınlar) kadın kolektifi, kurulduğu yıllarda, Bolivya'da lezbiyen kadınları bünyesinde barındıran ve mücadelede ortaklaştıran tek kolektif olma özelliğine sahipti. Kolektif, özellikle kuruluşundan bu yana bir eylem yöntemi olarak kullandığı sokakta propaganda, sokak tiyatrosu ve doğrudan eylemle, Bolivya'nın tümünde sesini duyurabiliyordu.

Mujer Publica (Halk Kadını) ismiyle çıkarttıkları ve Bolivya'nın bütün şehirlerinde dağıttıkları dergilerinin yanı sıra, haftalık olarak yayımlanan bir radyo programı da Mujeres Creando'nun sesini duyurmasında hayli önem taşıyor. Kolektif bünyesinde birlikte mücadele etmekte olan kadınların aynı zamanda Virgen de los Dedeos isimli, kolektif bir şekilde işlettikleri kafeleri de mevcut.

Mujeres Creando'nun kurucularından Julieta Parades, iki yoldaşıyla beraber çıktığı bu yolda kurdukları örgütlemelerini, özellikle 1980'lerin Bolivyasında, kibirli, homofobik ve totaliter sol hareketin kadın özgürlük mücadelesini ayrılıkçı olarak tanımladığı bir ortamda, her şeye rağmen ortaya çıkması sebebiyle "deli"ce bir hareket olarak tanımlıyor.

Aslında Mujeres Creando'nun, küresel çapta ilk ilgiyi 2001 yılında Bolivya'da, Bankacılık Denetleme Kurumu'nun "borçlu"lar tarafından işgal edilmesiyle duyurmaya baş-

ladığını belirtmek gerekir. Borçlular Hareketi, bankalara borcu olanların borçlarının tamamen silinmesi için başlatılan bir hareketti ve işgalcilerin söz konusu kurumu işgali sırasında kullandıkları yöntemler kimi zaman "sertleşebiliyordu". Hareket Bolivya'da hatırı sayılır bir etki yaratmış ve başarı elde etmişti; Mujeres Creando'dan Julieta Ojeda ise durumu şöyle özetliyordu: "Aslında tüm finans kurumları, tefecilik ve gasp yapmak için oluşturulmuş kurumlardır. İnsanları kandırıyorlar, anlamlı oldukları sözleşmelere imza attırıyorlar."

90 gün boyunca süren işgal süresince Mujeres Creando, borçluları bir araya getirip örgütlü bir şekilde hareket etmelerini sağlamış ve işgal sürecinin en hareketli kolektiflerinden birisi olmuştu. İşgal hareketi, sadece bankalara değil, devlete de bir dizi geri adım attırmıştı. Mujeres Creando da, borcu olan insanların banka gibi kurumlara karşı da, devlete karşı da örgütlü olarak yan yana geldiklerinde korkmamalarını sağlayacak ruhu yaratmış ve doğrudan eylemin gücünü göstermişti.

Mujeres Creando, kuruluşundan bu yana, bir eylem biçimi olarak kurguladığı görsel ve teatral dilini, halka açık alanlarda (sokaklar, devlet binaları, pazarlar...) gerçekleştirdiği yaratıcı eylemlerle sıklıkla kullanıyor. Kolektif eylemlerinde yalnızca adaletsizliği üreten kurumları değil, aynı zamanda ırk, cins ve ekonomi boyutlarıyla da doğrudan ilintili sembolik siddetin gündelik yaşamın bir par-

çası haline gelmesini ve normalleşmesini de eleştiriyor. Bu bakış açısı ve pratiklerle birlikte kolektif, politik, toplumsal ve cinse ilişkin ağlar oluşturarak özel ve kamusal alan arasındaki sınırları silerken, resmi olarak "kabul edilen"i ve rejim tarafından "normal addedilen"i sorguluyor.

Mujeres Creando'nun yapmış olduğu, siyasi ve toplumsal adaletsizliklere karşı yaratıcı eylemler üretirken, bir yandan da bu adaletsizliklere karşı örgütlenen direniş kadın katılımını arttıracak yeni teorik parametreleri inşa etmek. Bu bağlamda, La Virgen isimli mekanları, kolektifin uzun süreden bu yana hayalini kurduğu kadın dayanışmasının tam olarak somutlaşmış bir örneği olarak değerlendirilebilir. Tamamıyla kadın yaratıcılığıyla tasarlanan La Virgen'de bulunan kütüphanede, Arjantin'deki toplumsal hareketlere ilişkin kitaplardan kadın kitaplarına, cins eğitiminden anarşizme, Bolivya'daki kitapçılarda ya da kütüphanelerde bulunmayacak kadar çeşitli kitaplar muhafaza ediliyor. Kolektiften Maria Galindo'nun kaleme almış olduğu "İnşa Etmek İçin Kaçmak" makalesinde de bahsettiği üzere La Virgen, bir "ev" olmasının dışında, toplumdaki baskıcı yapılar ve patriyarkaya karşı kadınların dayanışmasını somutlaştıracak bir alan ve "birlikte bir karşı çıkış ve isyanın yeri".

Mujeres Creando, La Virgen'i, kütüphanesinden restoranına, hostelden eczanesine kadar küçük kooperatifler aracılığıyla işletiyor.

Kooperatifler aracılığıyla hem büyük "ev" ayakta tutuluyor hem de kolektif kendi giderlerini bu alanlardan karşılıyor. Tabi ki, tüm kooperatiflerde çalışan kolektif üyeleri için, "herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacı oranında" ilkesi uygulanıyor. La Virgen'de internet erişimi olan bilgisayar odalarından, eğitim çalışmalarının yapıldığı sınıflara, kadın filmlerinin gösterildiği film odalarından, kitap okuma odalarına, politik ve toplumsal başlıkların tartışıldığı salonlardan, isteyenlerin bir sağlık sigortasına dahi ihtiyaç duymadan hizmet alabileceği küçük bir kliniğe de yer veriliyor. Ev içi şiddete maruz kalan kadınlara da açık olan La Virgen, Mujeres Creando'nun kadın dayanışmasını örmesine ve daha da büyütmesine dair gerçekleştirdiği en iyi çalışmalarından biri.

Kadınların meclis salonlarında tecavüzlere uğradığı, sokaklarında diri diri yakıldığı Bolivya'da kadınların özgürlüğü için mücadele eden Mujeres Creando, kadınların vazgeçilemeyecek bir şekilde ihtiyacını hissettiği dayanışmanın temellerini birçok farklı alandan ve oldukça temelden atan bir kadın kolektifi olarak bugün hala karşımızda. Kendini "yerli ve beyaz, lezbiyen ve heteroseksüel, yaşlı ve genç, inançlı ve ateist, şişman ve zayıf, asi kadınların bir arada ve farklılıklarıyla aynı anda" oluşturduğu bir kadın kolektifi olarak tanımlayan Mujeres Creando, "cenneti şimdi ve burada gerçekleştirmek istiyoruz" derken; kadınların özgür dünyasını bugünden yaratmanın pratikleriyle mücadelesini sürdürüyor.

Gülüşlerini Çaldırmayan Kahramanlar

Sheroos

Merve Demir

mdemir@meydangazetesi.org

80'li yıllarda, arabeskin yaşadığımız coğrafyayı kasıp kavurduğu bir dönemde, acılarıyla tanışık O'nu. İlk "aşığı" O'na tecavüz etmişti; sonra gazinolarda şarkı söylemeye başladığında tanıştığı bir adam, kıskançlık nedeniyle üzerine kezzap attırması, vücudunu yanıklar içinde bırakarak tek gözünü kör etmiş, yetmemiş bıçaklatmış, ardından da kurşunlayarak katletmişti. "Acıların Kadını"ydı O, Bergen. Bazen "tanrım onu da yak" diye isyan edip, bazen "kaderimse çekerim" diye razı olmayı diledirse de Bergen, her şeye rağmen yanan yüzüyle hayata meydan okumuştur. Onun ardından bu topraklarda, kezzaplı saldırılara çok rastlamaz olduk, katiller için artık demode olmuş bir yöntem belki de...

Fakat bu topraklarda olmasa da biraz ötemizde, Hindistan'da kadınlar, uğradıkları asit saldırıları sonucunda sosyal hayattan tecrit edilmeyi, kör olmayı ve hatta yaşamlarını yitirmeyi sürdürüyor.

Asit dökmek, "kiskanmanın" ya da "reddedilmenin" karşılığı; ölmeyip hayatta kalan kadınları süründürmenin bir yolu. Çünkü bu yaralar bir kez açıldıysa yüzünde ve bedeninde, bir daha asla kapanmayacaktır ve her sokağa çıktığında, iş ararken çaldığı her kapıda, hayatının her anında, yakaladığı ilk boşlukta, yeniden kalkacaktır kabukları yaralarının. Derinleşecektir, sızlayacaktır... "Aşığının" hedefi budur, kendine baktığında bile onu hatırlaman.

Hindistan'da geçtiğimiz yıl 349 kadın asit saldırısına maruz kaldı ve gün geçtikçe bu saldırılar daha da artıyor. Bu nedenle 2013 yılında "Asit Saldırılarını Durdurun!" adında bir kampanya başlatıldı ve bu kampanya sürecinde asit saldırısına uğrayanlarla dayanışmadan asit satışında düzenlemeler yapılmasına, saldırıya uğrayanların hem fiziksel hem de ruhsal olarak rehabilitasyonuna kadar birçok alanda

çalışmalar yapıldı; "Asit Saldırılarını Durdurun" adında bir örgüt kuruldu. Geçtiğimiz yıl ise bu kampanya sürecinde bir araya gelen gönüllüler ve asit saldırısına maruz kalanlar, yeni bir projeye başladılar: SHEROES!

İngilizce "she" yani o kadın ve "heroes" yani kahramanlar kelimelerinin bir araya gelmesiyle oluşan bu isim, yine bu kahramanların işlettiği ve çalıştığı bir kafeye verildi. Evet, Sheroos, asit saldırısının ardından hiçbir yerde iş bulamayan hatta insan içine çıkmaya çekinen kadınların kafesi. Bu kadınlardan biri, bundan yirmi sene önce iki kızıyla uyuduğu sırada, erkek çocuk doğurmadığı için, kocasının üzerine kezzap dökmesi sonucu bebeğini kaybeden ve kendisi de tamamen kör olan Mohar. Bir diğeri ise bu saldırıda hayatta kalan kızı Netu. Yine kuzeninin "aşkına" karşılık vermediği için saldırıya uğrayan ve tek gözünü kaybeden Ritu

da bu kafede yaşamını yeniden yaratanlardan. Mohar, Neetu, Ritu ve daha birçoğu... Hayatlarını çalmak isteyenlere gülüşlerini bile veremeyenler onlar.

Bu kafe, asit saldırısına maruz kalan kadınların kendi ekonomilerini yaratmalarının yanı sıra, sosyal anlamda da yaşamlarını dönüştürmekte. Kafeye gelenler bu kadınların hikayelerini onların ağzından dinliyor ve onlar gibi daha birçoğunun hayata tutunmaya çalıştığını da öğreniyor. Sheroos aynı zamanda kadınlar tarafından yürütülen bazı el sanatları atölyelerine de ev sahipliği yapıyor, burada ürettiklerini satabilecekleri bir alan sağlıyor.

Herhangi bir zamanda yolumuz Taj Mahal'de Agra'ya düşer mi bilinmez, ama kız kardeşlerimizin yaşamlarını yeniden yaratmak için verdiği mücadeleyi hemen yanı başlarında büyütme de bizim payımıza düşen olsun...

Anarşist Yayınlar Dizisi (7)

Tarihteki Anarşist Kadın Yayınları

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nün yaklaştığı şu günlerde; yazı dizimizin bu sayısını, anarşist kadınlar tarafından

çıkarılmış yayınlara ve anarşist kadın mücadelesinin önemli isimlerinden kadınların yer aldıkları yayınlara ayırdık.

Anarşist yayınlar tarihinde oldukça yer edinmiş bu yayınları, siz okuyucularımızla paylaşıyoruz.

The Woman Rebel

Margaret Sanger'in 1914 yılında yayınlamaya başladığı The Women Rebel, Amerika'da kadın mücadelesinin önemli yayınlarından. Emma Goldman'ın etkisiyle verdiği kadın mücadelesinde pek çok yayın çıkarmış olan Margaret Sanger, açtığı doğum kontrol kliniğiyle de bu mücadelenin pratiğini yansıtmış kadınlardandı. Dergide ağırlıklı olarak doğum kontrolü ve devlet baskısı konularına değinilir. 20. yüzyılın işçi kadınlarının sorunlarına dair yazılara da derginin ağırlıklı konularındandı.

Aylık olarak yayınlanan The Women Rebel yalnızca sekiz sayı çıkarılmasına rağmen, devleti oldukça rahatsız etmişti. 7 sayısı gizli şekilde yayınlanan ve dağıtılan The Women Rebel'in çoğaltılması devlet tarafından engellenince, Margaret

Sanger'in tüm yayınları, 1999 yılında Margaret Sanger Paper Project (Margaret Sanger Kitap Projesi) adıyla bir internet sitesinde bir araya getirildi.

Seitō

Japonya'daki kadın özgürlük mücadelesinin önde gelen isimleri olan Raichō Hiratsuka, Yasumochi Yoshiko, Mozume Kazuko, Kiuchi Teiko ve Nakano Hatsuko tarafından temelleri atılan Seitō'nun ilk sayısı, 1911 yılının Eylül ayında yayınlandı. Aynı zamanda Seitō-sha grubunun üyesi olan kadınların çıkardığı bu yayın, hızla yaygınlaştı. Bilinen edebiyatçılardan işçilere, öğrencilere kadar toplumun birçok kesiminden kadının desteğini alan Seitō'nun, binlerce kopyası basıldı. Seitō-sha üyesi olan ve kendilerini "Yeni Kadın" olarak tanımlayan bu kadınlar; cinsiyet rollerinden sıyrılmış ve özgüvene sahip özgür kadınları tanımlıyordu.

Yalnızca kadınların hazırladığı ve kadınların sorunlarını anlatan Seitō'nun ilk sayılarında edebiyat ağırlıklı yazılar yayınlanırken, son-

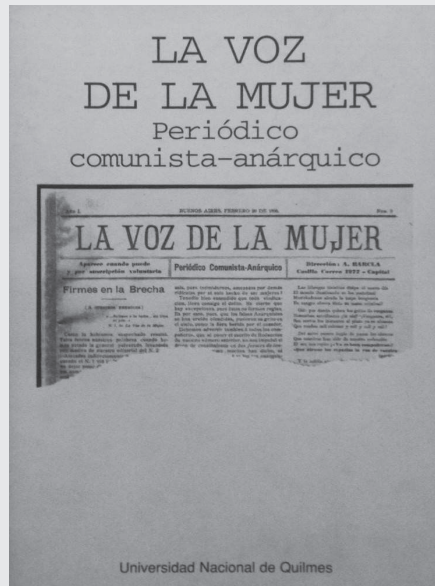
rasında kadın özgürlük hareketine dair yazılar belirginleşmeye başladı. Kadınların köleleştirilmesini, kürtaji ve sosyal alanlardaki adaletsizlikleri temel konu başlıkları edinen dergi; kapitalizme ve devletlere yöneltilen sert eleştirilerin bulunduğu bazı yazıları gerekçe gösterilerek toplatıldı. 1916 yılının başlarında çıkan son sayısı ile birlikte dergi projesi sona erdi ama Seitō-sha üyesi kadınlar yazmaya ve eylemeye devam etti.

La Voz de la Mujer

1896 yılında Arjantin'de "Ne Tanrı, Ne Patron, Ne Eş" diyerek bir araya gelen kadınlar dünyanın ilk anarşist kadın örgütü La Voz de la Mujer (Kadınların Sesi)'i kurdular. Dergide Recidence Law mahlasıyla yazan Virginia Bolten ve kadın ar-

kadaşları, aynı adla yayınladıkları dergiyi Buenos Aires'te basmaya başladıklarında, anarşizm Latin Amerika'da henüz biliniyordu. "İntikamcı Kadınlar" ve "Burjuvanın İblis Kadınları'nı Bir Çırpıda Bitirmek" gibi yazıların yayınlandığı derginin en öne çıkan konularından biri "kurumsal olarak evlilik"ti. La Voz de la Mujer'in, kadınların çıkardığı diğer yayınlara nazaran en belirgin özelliği, derginin her bir sayfasının kadınlar için yazılıyor oluşuydu. 8 sayı devam edebilen La Voz de la Mujer'in her sayısı, 1000-2000 kadar basıldı.

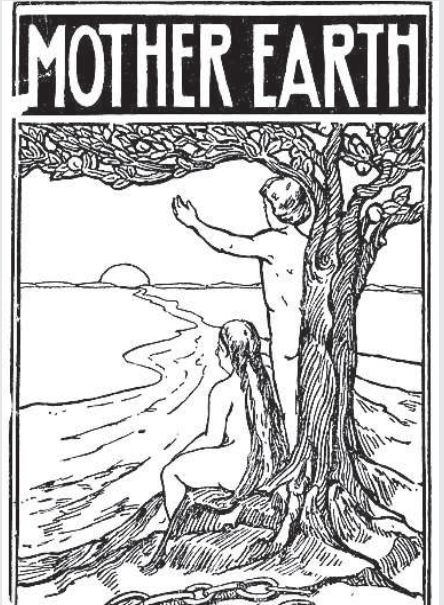
"Kadının özgürlüğüne kavuşması... Nedir? Bizim özgürlüğe kavuşmamız ilk olarak erkeklerin egemenliğinden kurtulmak olacak, sonra da 'biz kadınlar' olmak..." Anarşizmin kadının özgürleşmesi için en güzel fikir olduğunu söyleyen kadınlar, aynı zamanda, bugün yeryüzünün tüm coğrafyalarında devam eden anarşist kadın mücadelesinin meşalelerini yakanlardandır.

Mother Earth

Anarşist Yayınlar yazı dizisinin ilkinde de yer verdiğimiz Mother Earth, Amerika'nın en ünlü anarşist yayınlarından biri olmanın yanı sıra, anarşist kadın mücadelesinde de önemli bir yer tutar. Oldukça geniş bir anarşist yazar yelpazesine sahip olan dergi, 1906'dan 1917'ye yılına kadar yazılarıyla Amerika'da ve anarşist harekette geniş yankılar oluşturmuştur. Kadınların kurtuluşuna ve aile kavramına dair pek çok yazıyı barındıran derginin doğum kontrolüne dair bir yazı yayınlanan sayısı, Emma Goldman'ın aynı başlıkta yaptığı bir konuşması sonrasında evinin basılması ve gözaltına alınması sonrasında, yasaklanmıştır.

1937 yılında Aragon Kolektifleri Federasyonu'nda, İspanya Devrimi'nin kadınlarının onu oldukça etkilediği söyleyen Goldman, kadın mücadelesine dair neredeyse tüm yazılarını bu dergide yazmıştır.

Mujeres Libres

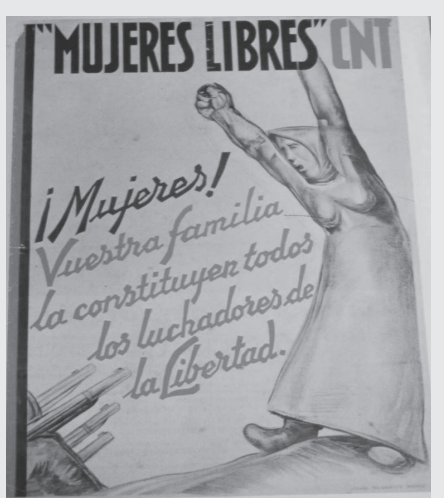
1933'te Lucia Sanchez Saornil ve Mercedes Comopasada, cinsiyetçilikle olan kavgalarını büyütürken, anarşist mücadelede içerisinde "kadın"ı da belirginleştirmek istediler ve kadının özgürlüğüne kavuşması için çalışmalar yapmaya karar verdiler. Bu karar doğrultusunda, 1935 yılında birçok kadına ve farklı kadın gruplarına mektuplar göndererek başlattıkları serüven; Mayıs 1936'da -asıl mesleği doktorluk olan ama kendini özgürlük için Barcelona'da mücadele etmeye adanmış bir anarşist kadın Amparo

Poch'un da yardımıyla- aylık çıkacak bir yayın olan Mujeres Libres'e dönüştü.

İspanya Devrimi süresince, faşist Franco'nun rejimine karşı mücadele eden kadınlar, içinde buldukları kadın örgütüyle aynı ismi taşıyan Mujeres Libres'i 14 sayı boyunca çıkardılar. Aylık olarak yayımlanan bu dergi; ağırlıklı olarak işçi kadınlardan, toplumsal yaşam içerisinde kadının ezilmişliğinden söz ediyor ve kadınları özgürleşebilmeleri için mücadeleye çağırıyordu. Her sayısı binlerce basılan

ve başta Barcelona olmak üzere tüm İberya'ya yayılan Mujeres Libres'in son sayısı Barcelona'da basılmıştı ve bu sayı, faşist Franco birliklerinin yoğun saldırıları nedeniyle yalnızca Barcelona'da yaygınlaştırabilmişti.

Anarşizm tarihi içerisinde ve anarşist kadınların mücadelesinde oldukça geniş yer etmiş Mujeres Libres; Lucia Sanchez, Pepita Carpena gibi kadınların yazılarıyla, kadının özgürlüğünün nasıl yaratılacağına dair pratiklerini aktardıkları oldukça değerli bir yayın olarak bugün de hatırlanmaktadır.

Edebiyatta Kadın Düşmanlığı

Ece Uzun

eceuzun@meydangazetesi.org

Daha önce Mizojin başlığıyla yer verdiğimiz ve felsefede kadın düşmanlığını anlattığımız yazımızı edebiyat bölümüyle sürdürüyoruz.

İnternet sayfalarında gezinirken sıkça rastladığımız sözler, kitapçıların "best-seller" raflarını dolduran kitaplar, çok okunan, çok bilinen yazarlar, muhalif edebiyatçılar... Bir aktivite veya bir ihtiyaç olarak

okuduğumuz kitaplarda, yaşamın çok normalymiş gibi görünen -ki ataerkil yaşam için oldukça normal olan- "kadın düşmanlığı"yla karşılarız. Özellikle erkek yazarlar için kadınlar öyle korkutucu yaratıklardır ki, dün-

yada var olan tüm kötülüklerin yaratıcısıdır- lar. Felsefede Nietzsche, Freud gibi isimlerle özdeşleşen kadın düşmanlığı, edebiyatta da oldukça tanınmış isimlerle devam eder.

Romantik aşk cümleleriyle herkesin kalbini çalmış (!) Bukowski edebiyatta kadın düşmanlığı denildiğinde ilk akla gelen isimlerdendir. "Her ay kanayıp da ölmeyen canlıya güvenilmez" kadar çirkin lafların yanı sıra romantikmiş gibi görünen "Kadınlara yalan söylemekten çekinmeyin. Yeter ki kendileri için söylendiğini bilsinler." sözleri edebiyat camiasında oldukça yaygın olmakla birlikte günümüz "modern erkeğinin" cep kitaplarını oluşturur. Edebiyat camiasından çıkıp da kafelerde entelektüel erkeklerin kullandığı bu sözler tabiki Bukowski'yle sınırlı kalmaz.

Üç Silahşörler kitabının yazarı Alexandre Dumas'ın 1871 Paris Komünü'nde aktif yer alan kadınlar için düşünceleri hayli ilginçtir. Dönemin gazetelerinde yazan Komün karşıtı tüm gazeteciler, Komün kadınlarını canavara benzetmişlerdir. Toplumsal rolünün dışında davranarak Komün'de savaşan kadınları asla kadın olarak nitelendirmeyeceğini söyleyen Dumas, Komünar kadınlar için yeni bir tanım geliştirmiştir. Dişi hayvanlar öldükten sonra, onlara saygıdan söylenen "femelle" terimini kullanıp onlar için hayli üzgün olduğunu da eklemiştir. Bu kullanımdan sonra da Fransızca'da femme ve femelle sözcüğü kadın olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Kadınların fırlıdak gibi olduğunu, ancak paslanınca sabitleneceğini söyleyen Voltaire'in kadın düşmanı sözleri, Baudlaire ile devam eder: "Akıllı kadınları sevmek ancak ibnelere özgü bir zevktir." Kadın düşmanı söylemler erk'ek olmayı aşılamak üzerine kurulu bir edebi anlayışla kendini sürdürür. Bir taraftan da, kadınları aşılamak için sürekli bir zeka kıyaslamasının içerisinde olan Baudlaire gibi Henri Jeanson da ka-

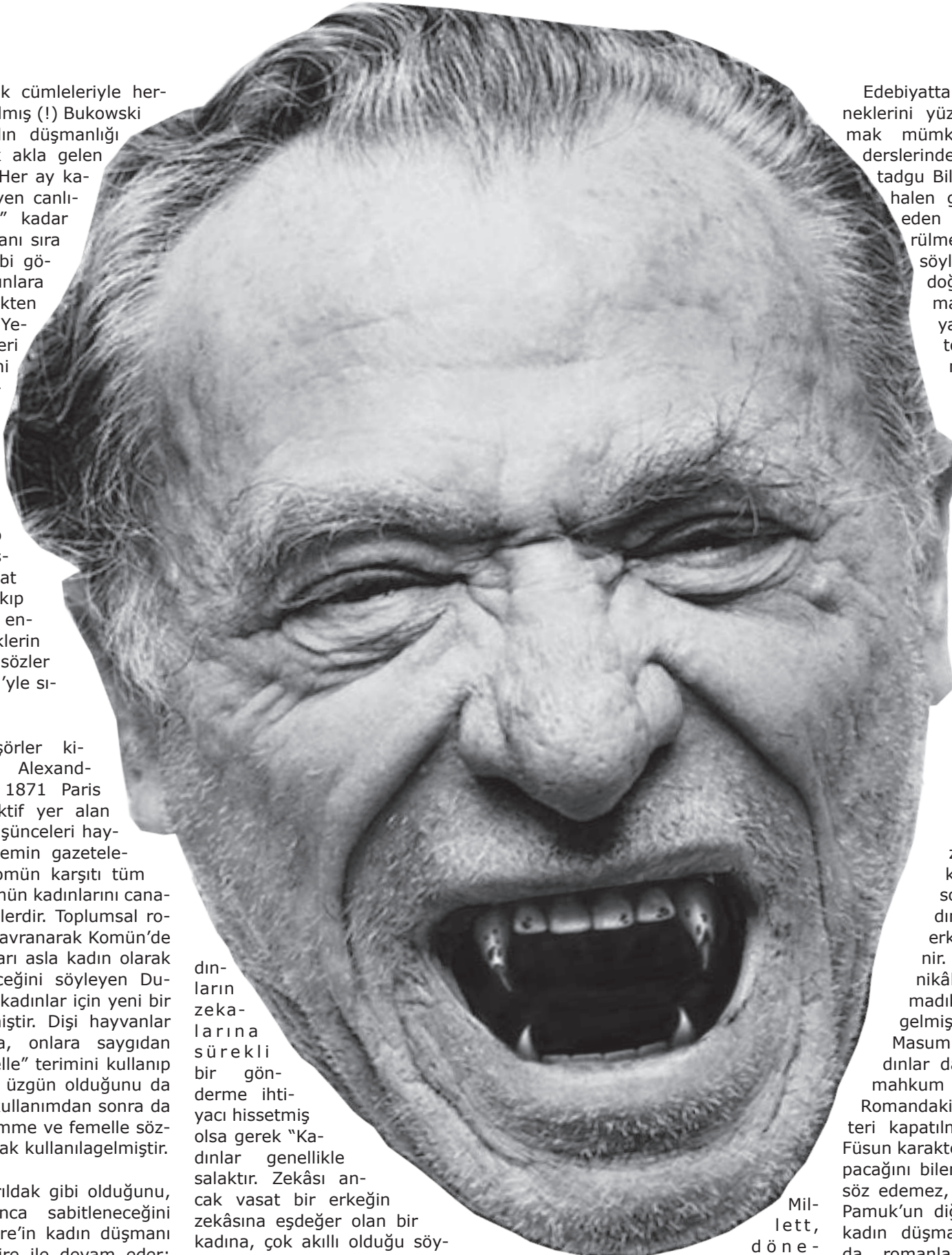
dın- ların zeka- larına sürekli bir gön- derme ihti- yacı hissetmiş olsa gerek "Ka- dınlar genellikle salaktır. Zekâsı ancak vasat bir erkeğin zekâsına eşdeğer olan bir kadına, çok akıllı olduğu söylenir. Bunu daha fazla gizlemenin âlemi yok." der. Bu sözler II. Dünya Savaşı'nda Uluslararası Antifaşist Dayanışma'nın içerisinde yer alan Jeanson için üzücü olarak değerlendirilebileceğimiz cinsten.

19. yüzyılda, kadın düşmanlığı konusunda çalışmalar yapan Kate

Edebiyatta kadın düşmanlığı örneklerini yüzlerceye kadar çoğaltmak mümkün. Lisede edebiyat derslerinde geniş bir yer tutan Kutadgu Bilig'de Yusuf Has Hacib, halen günümüzde de devam eden kız çocuklarının öldürülmesini güzelleyerek şöyle söyler: "Aslında bu kızlar doğmasa; doğarsa yaşaması iyi olur; eğer dünyaya gelirse onun yeri toprağın altı eya evinin mezara komşu olması daha hayırlıdır." Kitabı biraz daha karıştırdığımızda kahraman erkeklerin dünyasına adım adım ilerleriz. Kadınlar insanlık için utanılacak bir türdür, bu yüzden de Yusuf Has Hacib, erkeğin utanması gereken bir davranışı olan korkaklığı kadınlarla tanımlamış; "Korkak insanlar kadınlara benzer." demiştir.

Türkçe'de 'kapatma' sözcüğü, 'metres' anlamına gelir. Aynı sözcüğün bir sonraki anlamı ise, bir yolunu bulup ucuzca alınan maldır. "Kaça kapattın bunları?" diye sorulur sözcüğü. Kadın ya da mal kapatmak, erkeğin şanından bilinir. Parası olan erkekler, nikâhlamak için uygun bulmadıkları kadınları kapatmışlardır. Orhan Pamuk'un Masumiyet Müzesi'ndeki kadınlar da işte bu kapatılmaya mahkum bırakılmış kadınlardır. Romandaki Kemal Satsak karakteri kapatılmaya boğun eğmeyen Füsün karakterinin karşısında ne yapacağını bilemez, evlenmekten bile söz edemez, adeta sürünüp gider... Pamuk'un diğer yazarlar gibi aleni kadın düşmanı sözleri bulunmasa da, romanlarında yarattığı karakterler incelenecek olduğunda kadın düşmanlığı oldukça hakim.

Felsefeden edebiyata, müzikten sinemaya her alanda kendini var eden kadın düşmanlığı söylemleri; erkeğin ve ataerkinin kadından ne denli nefret ettiğinin belgesidir.

Mill- lett, döne- min en bü- yük kadın düş-

manları olarak Henry Miller, D.H Lawrence ve Norman Mailer'i gösterir. Özellikle Henry Miller'in Yengeç Dönencesi kitabında kadının sadece seks objesi olarak nitelendirilmesi erkek zihniyetin nasıl işlediğine dair iyi bir örnek.

Kadınlar Yarışıyor Erkeklik Kazanıyor

Gizem Şahin

gizemsahin@meydangazetesi.org

Herkes mutlaka bir kez duymuştur "El alem ne der?". El alemin ne düşündüğü ya da ne söyleyeceği, kadının gündelik yaşantısında oldukça belirleyicidir. Kadın, hayatını başkalarının düşüncelerine göre şekillendirmek; başkalarının beklentilerine göre kurgulamak durumundadır.

Televizyonlarda, insanların zihinlerini uyuşturmak için yayınlanan pek çok program vardır. Bu televizyon programlarının izleyici kitlesi, gününü evde geçirmek zorunda olan kadınlar olduğundan, programlar da çoğu kez yalnızca kadınlar için hazırlanır. Eğer olur da bitmek bilmeyen ev işlerinden fırsat bulabilirse, kadınlar "kafa dağıtmak" için izledikleri bu programların ardından "darmadağın" olurlar. Hemen hepsi erkek egemenliğin birer pekiştiricisi olan bu programlar, genelde kadının "görevi" olan bir dizi iş üzerinden kurgulanır. Cinsiyetçilik üzerine kurulu olan bu programlarda kadın yarışmacılar, muntazam hayatlarıyla "el alemini" ve rakiplerini kendilerine hayran bırakmak peşine düşerler.

Oldukça fazla izleyicisi olan bu televizyon programlarının temaları genellikle evlilik, yemek, temizlik ve güzelliştir. Programların temaları farklı olsa da; her biri rekabet, hırs ve nefret yaratır.

"Gelin" En Büyük Tutsaklığa Bakalım

Söz konusu programlardan biri olan "Gelin Evi"nde, evli olan yarışmacı kadının evi, diğer yarışmacı kadınlar tarafından değerlendirilir. Program, yarışmacı evlerinin dizaynından yarışmacının düğün fotoğraflarına, kıyafetlerinden "marifetlerine", temizliklerinden bakımlarına kadar pek çok meselenin değerlendirilmesi üzerine kuruludur. Hafta boyunca yayınlanan ve yalnızca bir kazananın olduğu yarışmada, haftalık sonunda verilen puanlarla birinci belirlenir ve önceden planlanmış şekillerde ödüllendirilir.

Hangimiz Daha Temiz?

"Evim Evim Temiz Evim" programıyla, yarışmacıların (kadının kaçınılmaz görevlerinden biri olarak görülen) temizliği değerlendiriliyor. Program ekibi tarafından kirletilen ve darmadağın edilen evin sahibi yarışmacının yapacağı temizliğin yanı sıra, diğer yarışmacılar tarafından temizlik öncesi ve sonrası konuya dair yapılacak "değerlendirme" programının ana konsepti.

Şehirden İndim Köye, Düşüm Ana Ocağına

"Ana Ocağı" isimli programa katılan yarışmacılar, ilk olarak Sakarya'nın bir köyüne gider. Orada kendilerine "koçluk" yapacak olan ve köy yaşantısına oldukça hakim olan "ana"larla tanışır. Söz konusu yarışmada kadınlar, bir köyde

kadına görev biçilen her türlü işi (inek sağma, yemek yapma, temizlik, kümeslerden yumurta toplama vs.) yapmaya çalışır. Programın en önemli kurallarından birisiyse, yarışmacıların birbirleriyle tartışmayacak olmasıdır.

Böyle Çok Daha Güzelsin

Televizyonlarda yayınlanmaya başladığı günden beri, programla ilgili tartışmalar bitmek bilmedi. Programında, eşinin fiziksel görünüşünden "memnun olmayan" erkekler, eşlerinin bedeninde şikayetçi oldukları noktaları belirtiyorlar ve eşleri "baştan yaratıyorlar". Erkekler kadınların saçından kıyafetine, kırışıklıklarına kadar beğenmedikleri her noktayı belirtip, eşlerinin değişmesini istiyorlar. Bu değişme esnasında, erkek kadını sürekli olarak aşağılarken; yaşanan değişimin ardından en çok söylenense; "kadının, şimdi kadın gibi olduğu" oluyor.

Temaları farklı olsa da, bu programlarla anlatılmak istenen şey aynı aslında: Kadın, kapitalizmin kendine dayattığı güzellik kalıplarına "sığmalı"; iyi bir eş, iyi bir anne, iyi bir ev kadını olmalı ve ne olursa olsun her daim erkeği mutlu etmeli. Kadına biçilen bu toplumsal rollerin aşılmasında oldukça etkili bir araç olan televizyon programları, erkek egemenliğinin sürdürülmesinin yanı sıra kapitalizm propagandalarıyla da kadını hedefine almayı sürdürüyor.

Barbie'nin Yeni Satış Stratejisi: Çilli, Kilolu... BARBiE'ler

Mattel adlı şirketin üretimini yaptığı Barbie bebekler; artık "sadece" uzun boylu, ince belli, zayıf, genelde sarı saçlı, beyaz parlak tenli, renkli gözlü, cicili bicili giydirilmiş olmayacak.

Şirket, bebekleri daha yeni ve farklı biçimleriyle satışa çıkardığını açıkladı. Barbie'ler bundan böyle 7 farklı ten, 22 ayrı göz renginde ve 24 değişik saç kesimiyle satılacak.

Neden mi?

Mattel şirketinin ürettiği Barbie bebekler, kız çocuklarının gerçekçi olmayan beklentiler içine girmelerine ve bu bebeklere benzeme isteğine kapılmalarına sebep oluyor. Bu yüzden şirket dünya çapında birçok eleştiriye maruz kalıyor. Eleştirileri hedef kitlesini genişleterek daha fazla kar elde etmek adına savuşturan Barbie; şişman, kıvrıkcık saçlı, basenleri geniş, boyu kısa, siyah formalarda üretmeye başladı bile. Ve muhafazakar bir toplumda yaşıyorsanız, böylesi bir toplum için üretilmiş başörtülü bir Barbie'ye sahip olabilirsiniz mesela.

- Barbie'ye benzeyebilmek için toplamda 1 milyon dolar harcayarak onlarca estetik ameliyat yaptıran Valeria Lukyanova'yı kim unutabilir ki?

Bu Delilik Kaç Kişilik?

Devrim Varol

devrime@meydangazetesi.org

Londra'nın ortasında bir kadın kendini otoyolun ortasına atıyor. Sonra da diğer kadın. Onları engellemeye çalışanların kollarından kurtulup tekrar tekrar yola atılıyorlar. Yoldan geçen arabaların çarpması bile onları durdurmuyor. Kazanın şokuyla bilinçlerini kaybediyorlar. İlk yardım yapılırken kendilerine geliyorlar, biri diğerine "Organlarımızı çalacaklar!" diyor. Kendisini tutmakta olan sağlık görevlisine yumruk atıp tekrar yola atılıyor, bu sefer bir tırın çarpmasıyla ağır yaralanıyor.

Bu ilginç hikaye, 2008 yılında İngiltere'de meydana geliyor. Ursula ve Sabina Eriksson kardeşler, "Folie a Deux" yani "iki kişilik delilik" ya da paylaşılmış psikotik bozukluğun en ünlü muzdaripleri. Folie a Deux, genellikle beraber yaşayan bireylerde görülür. Psikolojik bir rahatsızlığa sahip bireyin, kendi sanrılarını bir diğerine yansıtması ve o bireyin de bu durumdan etkilenir hale gelerek zamanla benzer sanrılar yaratması durumudur. Bir şizofreni hastasının diğerine kendi sanrılarını anlatıp bunların gerçekten yaşandığına inandırması, iki kişilik deliliğe örnek verilebilir. Ursula ve Sabina kardeşlerin garip davranışları da bununla açıklanabilir.

Günlük hayatta karşılaştığımız birçok durum, durup düşündüğünde "garip" olarak tanımlanabilir. Belirlenen güzellik kriterlerine uygun olabilmek için kozmetik ürünlerine, moda denilen kıyafetlere tonlarca para harcamak gariptir aslında. Bir sinema yıldızına benzeyebilmek için 35 kez estetik ameliyatı olmak da. Ancak kapitalizmin içinde bu gariplikler öyle normalleştirilir ve özenilir hale getirilir ki; toplum bunları "olağan" olarak görmeye başlar. Rekabet o kadar olağan bir durumdur ki; sınavı kazanmadığı için intihar edenler, dans yarışmasında birinci olmadığını için bunalıma girenler oldukça olağandır. Bencillik olağandır; paylaşan gariptir. Tükettikçe tükenmek, en olağan durumlardandır.

Kapitalizm bu gariplikleri "olağan"laştırdıkça, insanların umudu azalır; intiharlar, tükenmişlik sendromları, çeşitli psikiyatrik rahatsızlıklar ise git gide artar. Çünkü kapitalizm, kendi rahatsızlıklarını toplumun her kesiminden bireylere bulaştırmaktadır; Folie a Deux durumunda sanrılarının kaynağı olan birey gibi. Ancak ortada büyük bir fark var:

Folie a Deux: İki kişilik delilik

Kapitalizm: Milyonlarca kişilik bir delilik!

8 MART'ta Kadıköy'e

Zor günler yaşadık, yaşıyoruz. Dört bir yanımız savaş. Üzerimize yağın bombalar, kıyıya vuran umutsuzluk, soframızın ortasına düşen havan topu, paramparça edilmiş çocuklarımız, mahsur bırakılmış yaşamlarımız, bileğimize takılan kelepçe, kafamıza dayanmış silah, boğazımızı sıkan el, vücudumuza yüklenmiş beden, görünmeyen emeğimiz, ağzımızdan alınan lokma; her yer kan, ter içinde, her yerde şiddet ve gözyaşı...

Topyekün bir savaşın içindeyiz.

Devlet, yok olalım istiyor; iktidar gözünü kırpmadan vahşice saldırıyor yaşamlarımıza; patron dişlerini gıcırdatıyor; erkek acımasızca vuruyor. Bu savaşta istedikleri, sindirmek, korkut-

mak, vazgeçirmek. Bu yüzden her yolu deniyorlar ve biliyorlar vazgeçmeyeceğimizi. Bildikleri için her geçen gün daha fazla saldırıyorlar.

Topyekün bir savaşın içindeyiz.

Özgürlüğe olan tutkumuz, kardeşliğe olan bağlılığımız, aklımıza bedenimize söz geçiremedikleri inancımız, korkutuyor onları. Çünkü biliyoruz biz hep bu savaşın içindeydik. Şimdi hangi iktidar gelirse gelsin başımıza, hangi yasa caydırabilirse yaptıklarımızdan, hangi erkek öfkesini kuşanıp da dikilirse karşımıza, hangi patron ekmeğimize el uzatırsa uzatsın biz direneceğiz. Barikatlarda direneceğiz, barikatların ardındaki yaşam için direneceğiz. Sokaklarda gece 3 için;

meydanlarda halaylarımızla, horonlarımızla, sloganlarımızla haykırmak için direneceğiz. Fabrikalarda, atölyelerde insanca çalışmak için; derelerde, vadilerde doğamız için, tüm canlılar için direneceğiz. Tutsak düştüğümüz zindanlarda, kapatıldığımız okullarda direneceğiz.

Devletin, kapitalizmin ve ataerkinin biz kadınlara açtığı bu topyekün savaşına sona erdirebilmek için, yaşamı savunmak için sözün eyleme, eylemin söze dönüşmesi kaçınılmaz. Bizler Anarşist Kadınlar olarak; sözümüzle, eylemimizle direneceğiz.

Direnin sesini yükseltmek için bütün kadınları 8 Mart'ta Kadıköy'e çağırıyoruz.

Direnishi HAYKIRMAYA